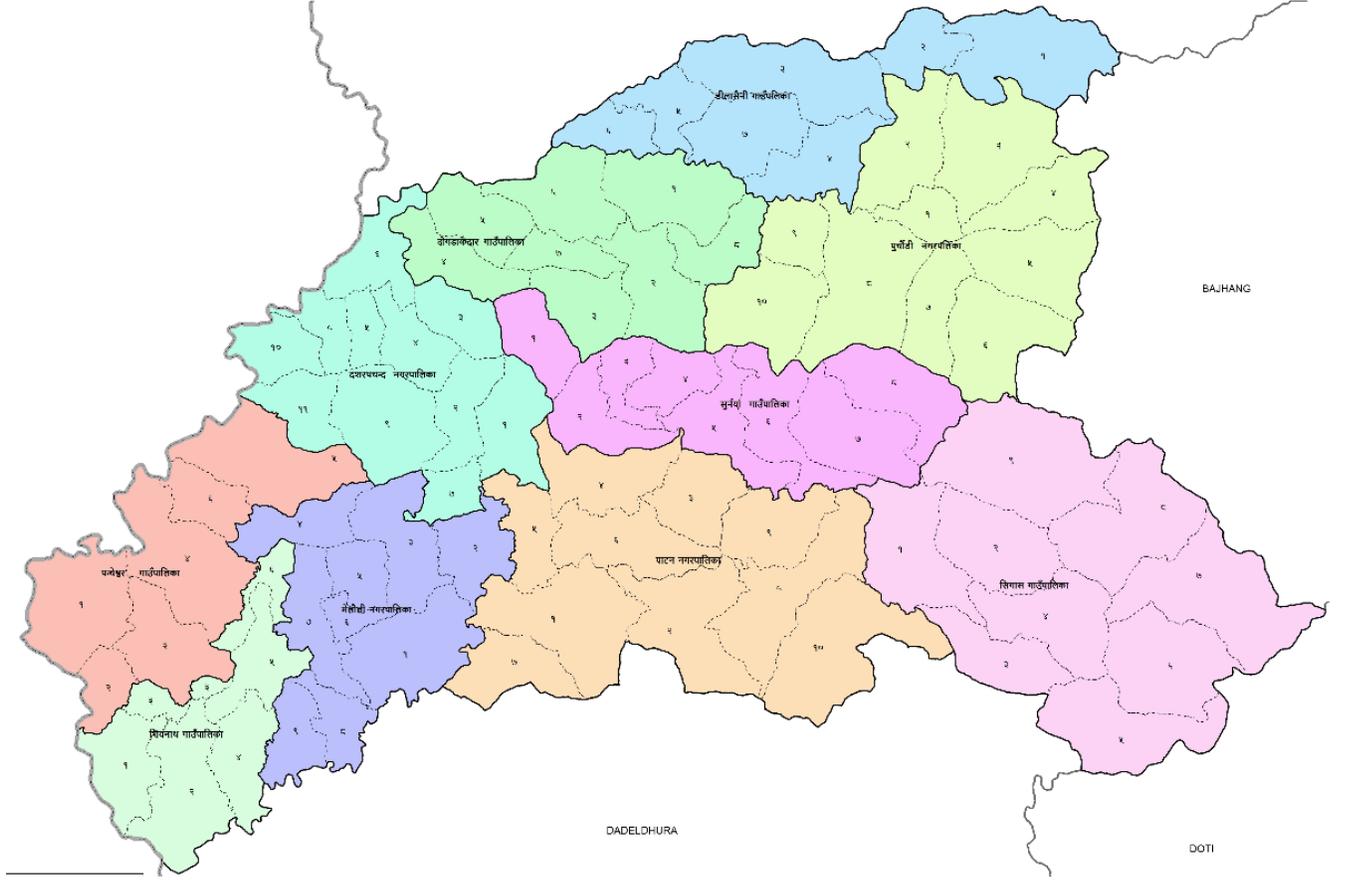

जिल्ला बिपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

District Disaster Preparedness and Response Plan

२०७९

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
बैतडी

जिल्ला बिपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
District Disaster Preparedness and Response Plan

२०७९

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
बौतडी

प्रकाशक : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडी

सर्वाधिकार : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडी

अध्यावधिक : असाढ, २०७९

प्रकाशन प्रति : १०० प्रति

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग : युनएफपिए / फाया नेपाल,
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, शाखा बैतडी

सम्पादन समिति :

प्रशासकीय अधिकृत श्री खगेन्द्र भारती
(जिल्ला प्रशासन कार्यालय) –संयोजक

प्रशासकीय अधिकृत श्री शंकर बहादुर बोहरा
(जिल्ला प्रशासन कार्यालय) –सदस्य

कार्यकारी निर्देशक श्री लोकेश शाह
परामर्शदाता
(ओआरडीएस) UNFPA/FIYA –सदस्य

कम्प्यूटर अपरेटर श्री सुरेन्द्र भट्ट
(जिल्ला प्रशासन कार्यालय) – सदस्य

प्रमुख जिल्ला अधिकारी एंवम जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष ज्यूको भनाई

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

☎ ०१५-६२०१३३/२३३ ☎ ०१५-६२०५३५

✉ dao.baitadi@gmail.com

🌐 daobaitadi.moha.gov.np

📘 facebook.com/daobaitadi

गढी, बैतडी

प.सं. ०७८।७९

च.नं.

मिति:-२०७९।०३।१५

शुभकामना

पहाडी भुभाग, कमजोर धरातल तथा भुबनोटको कारण प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद् जोखिमको दृष्टिकोणबाट बैतडी जिल्ला उच्च जोखिममा रहदै आएको छ। भुकम्प, बाढी, पहिरो, डुबान, हुरी बतास, चट्याङ्ग, हिमपात, महामारी, आगजनी आदिजस्ता मानवीय तथा प्राकृतिक कारण सिर्जना हुने विपद्का घटनाहरूलाई रोक्न नसकिने भएतापनि विपद् जोखिमको प्रयाप्त विश्लेषण र पूर्वतयारी, उपयुक्त योजना निर्माण, नियमित प्रतिकार्य अभ्यास, विपद् प्रतिकार्यका लागि जिम्मेवार निकायको पहिचान र कार्यजिम्मेवारी बाँडफाँड, सरोकारवाला निकाय र सरकारहरूबीचको उचित समन्वय र सोही बमोजिम जनशक्ति योजना एवम् स्रोतको विनियोजन र परिचालन गर्न सकिनेमा विपद्बाट सिर्जना हुने भौतिक र मानवीय क्षतिलाई न्यूनिकरण गरी विपद् उत्थानशील शासनलाई सुदृढिकरण गर्न सकिने विश्वासका साथ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९ तर्जुमा गरिएको छ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले मार्गदर्शन गरेबमोजिम विपद् व्यवस्थापनका समय चक्रहरू: विपद् जोखिम न्यूनीकरण, खोज, उद्धार, राहत वितरण, पुनःस्थापना र पुनःनिर्माण लगायतका सबै कार्यमा तीन तहका सरकारहरू, सरोकारवाला निकाय लगायत सबै विषयक्षेत्रगत निकायहरूको भूमिका र कार्यजिम्मेवारीको किटान गरी विगतका अभ्यासहरूको समीक्षा तथा अन्तरनिकाय अनुभवबाट प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा विपद् व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन गत वर्षको प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गरिएको हो।

विपद् बहुआयामिक विषय भएकोले यसको उचित व्यवस्थापनका लागि सबै सरोकारवाला निकायहरूबीच उचित समन्वय र सञ्चारको जरूरी हुन्छ। विद्यमान ऐन तथा कानून बमोजिम विपद् पूर्वतयारी, योजना तथा प्रतिकार्यमा तीन तहका सरकारहरूकै सहकार्य र साझेदारी भइरहेको अवस्था छ। यसै सन्दर्भमा यस जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमाको चरणमा समेत यस जिल्लाका दशवटै स्थानीय तहहरूसँग विगतको समीक्षा, छलफल, अन्तर्क्रिया समेत सम्पन्न गरिएको छ। यसले गतवर्षको असोजमा आएको अविरल वर्षाका कारण यस जिल्लामा पुऱ्याएको क्षतिबाट पाठ सिक्दै भविष्यमा हुनसक्ने यस्ता विपद्का घटनाहरूबाट मानवीय र भौतिक क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्नेतर्फ हामी सबै प्रयाप्त तयारीका साथ थप सजग र सतर्क हुनुपर्ने आवश्यकता औल्याईएको छ।

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत प्रस्तुत योजनाले जिल्लाको समष्टिगत अवस्थालाई तथ्याङ्क सहित चित्रण गरेको छ। यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी विपद् व्यवस्थापनलाई नतिजामूलक बनाउन सबै सरोकारवाला निकायहरूले यस प्रतिकार्य योजनामा किटान भएको जिम्मेवारी बमोजिम आ-आफना नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रममा आन्तरिकीकरण गरी योजनाको कार्यान्वयन गर्नुहुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु। प्रस्तुत योजनाको अद्यावधिक तथा तर्जुमाको कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख/उपप्रमुखज्यू, नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका प्रमुख/अध्यक्ष तथा उपप्रमुख/उपाध्यक्षज्यूहरू, सुरक्षा निकायका प्रमुखज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यूहरू, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरू, रेडक्रस सोसाइटीका प्रतिनिधिज्यू, सञ्चारकर्मी, संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष, अन्य संघसंस्थाहरू लगायत यस कार्यमा अहोरात्र खटिनुहुने प्रशासकीय अधिकृतद्वय खगेन्द्र भारती र शंकर बहादुर बोहोरालाई विशेष धन्यवाद दिदै यस योजनाको सफल कार्यान्वयनको लागि शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

सुरेश पन्थी
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

विषय सूची

१- पृष्ठभूमि	1
१.१ बैतडी जिल्लाको परिचय	4
१.२ जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य तथा रणनीति	6
२. योजना निर्माण प्रक्रिया	6
३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा	7
४. सामान्य पूर्वतयारी योजना	7
४.१ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा	7
४.२ विभिन्न बैठकका निर्णयहरू	9
४.३ मानवीय सहायतामा संलग्न जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी साझेदार निकायको सूची	13
५. प्रकोप जोखिम विश्लेषण.....	15
५.१ बैतडी जिल्लाको प्रकोपको इतिहास	15
६- विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची	18
७- विषयगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	19
७.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र	19
७.२. खोज तथा उद्धार क्षेत्र	23
७.३. खाद्य सुरक्षा क्षेत्र	25
७.४. आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री	27
७.५. खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र	29
७.६.स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	31
७.७ शिक्षा क्षेत्र	34
७.८. कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र	36
७.९. संरक्षण क्षेत्र	39
१०- आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान -Need Assessment and Gap Identify)	41
११- विपद्को प्रकृतिमा आधारित क्षेत्रगत प्रतिकार्य योजना :	42
११.१ समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र	42
११.२ खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र	44
११.३ खाद्य सुरक्षा एवम् पोषण क्षेत्र	46
११.४ गैरखाद्य सामग्री तथा आपतकालिन आवास	49
११.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	51

११.६ स्वास्थ्य क्षेत्र	54
११.७ शिक्षा क्षेत्र	57
११.८ संरक्षण क्षेत्र	59
१२- कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति.....	62
१२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशिल हुने	62
१२.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना	62
१२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक	62
१३- प्रतिवेदन तथा अभिलेखन	62
१४- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ.....	62
१५- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार (दफा ११ को उपदफा २ न.).	63
१६- कार्यान्वयन	64
१७- अनुसूचीहरु :.....	65

शब्द संक्षेप

गा.पा.	गाउ पालिका
न. पा.	नगर पालिका
गै.स.स.	गैर् सरकारी सस्था
जि.स.स.	जिल्ला समन्वय समिति
DDMC	District Disaster Management Committee
DDMP	District Disaster Management Plan
IEC	Information, Education and Communication
IRA	Initial Rapid Assessment
LDCRP	Local Disaster Climate Resilience Plan
MIRA	Multi-Cluster Initial Rapid Assessment
NDRF	National Disaster Response Framework
RRT	Rapid Response Team
SAR	Search and Rescue
WASH	Water, Sanitation and Hygiene
DCMC	District COVID Management Committee
DEOC	District Emergency Operation Center
NEOC	National Emergency Operation Center
NDRRMA	National Disaster Risk Reduction And Management Authority
LSAR	Light Search And Rescue
DDRT	District Disaster Response Team
FA	First-aid

१- पृष्ठभुमी

नेपाल भूकम्प, बाढी/पहिरो, आगलागी, महामारी, चट्याड, हावाहुरी, असिना, लु, सितलहर, हिमपात, हिमताल विष्फोटन जस्ता प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा रहेको मुलुक हो । यसका अलावा भूकम्प, बाढी/पहिरो तथा जलवायु परिवर्तन जस्ता प्रकोपको हिसावले नेपाल अझबढी जोखिममा रहेको छ । यस्ता प्रकोपको जोखिमबाट बैतडी जिल्ला पनि अछुतो रहन सकेको छैन । यसै अवस्थालाई ध्यानमा राखि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ७ दफा १६ को २ (ग) तथा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्ग निर्देशन, २०६७ (पहिलो संसोधन २०७६) र राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा (NDRF)को आधारमा बैतडी जिल्लामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको अगुवाईमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरी लागु गरिएको छ । साथै वर्तमान समयमा विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड १९ को दोश्रो लहरबाट सिंगो देश आक्रान्त बनिरहेको छ । यस अवस्थाबाट बैतडी जिल्ला पनि अछुतो रहन सकेको छैन । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने शिलसिलामा मौजुदा कानूनको रुपमा रहेको संक्रामक रोग ऐन २०२० अन्तगत रहि सम्पूर्ण गतिविधिहरूलाई विक्षेपण गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

बैतडी जिल्लामा हुने प्रकोप र यसले निम्त्याएका विपद्हरूलाई विक्षेपण गरेर हेर्दा पहिरो, बाढी, आगलागी, चट्याड, हावाहुरी र सडक दुर्घटना दोहोरिरहने तथा बर्षेनी आइरहने प्रकोपका रुपमा रहेका छन् भने भूकम्प पनि मानवीय, भौतिक तथा आर्थिक क्षति गर्ने र मानवीय सन्त्रास पैदागर्ने प्रकोपका रुपमा देखापरेको छ । यसै सन्दर्भमा राष्ट्रिय योजना आयोगले प्रकाशन गरेको पन्ध्रौं योजनामा विपद्बाट सुरक्षित तथा उत्थानशील नेपाल हुने सोच लिनका साथै सबै प्रकारका प्राकृतिक एवम् गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटनाबाट सिर्जित मानवीय, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक एवम् वातावरणीय क्षति कम गर्ने लक्ष्य लिइएको छ । यस योजनामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न विपद् उत्थानशील शासन पद्धतिको सुदृढीकरण गर्ने, सरकारको तीनै तहमा बहुप्रकोपको जोखिम नक्सांकन-सूचनामा आधारित विपद् जोखिम पूर्वानुमान, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुर्नलाभ सम्बन्धी क्षमता विकास संगै विपद् जोखिम संवेदनशील योजना तथा पूर्वाधार निर्माण प्रक्रिया सुनिश्चित गर्ने, विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका लागि सार्वजनिक, नीजि तथा सामुदायिक लगानी वृद्धि गरी समुदायस्तर देखिनै विपद् उत्थानशील क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि वृहत सहभागिता सुनिश्चित गरी सचेतना अभिवृद्धि गर्दै विपद् पश्चातको पुर्नलाभ, पुर्नस्थापना, पुर्ननिर्माण र नवनिर्माणका कार्यलाई सबल बनाउने जस्ता उद्देश्यहरू लिइएको छ ।

विपद् सम्बन्धी सूचनाहरू समयमै प्राप्त गरी विश्वनीय किसिमले सूचना प्रवाह गर्न तथा समग्र विपद् व्यवस्थापन कार्यको प्रभावकारी समन्वय गर्न जिल्लामा आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र स्थापित गर्ने क्रममा रहेको छ । नगर क्षेत्रहरूमा विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने गरी खुला क्षेत्रहरूको पहिचान तथा घोषणा गरी सातवटै प्रदेशहरूमा आपत्कालीन सामग्रीको भण्डारण गर्न गोदाम घरहरूको व्यवस्था गर्ने नीति नेपाल सरकारले लिएको छ । यसै क्रममा बैतडी जिल्लामा पनि सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-सस्थाहरू मार्फत आपत्कालीन सामग्रीहरू वितरण तथा भण्डारण गरिएको छ (अनुसूची-१)। सरकारी, सामुदायिक तथा नीजि क्षेत्रबाट सञ्चालित अस्पताल तथा विद्यालयहरू र सम्पूर्ण सरकारी एवम् सार्वजनिक भवनहरूलाई भूकम्प प्रतिरोधी बनाउन जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्नु जरुरी छ । स्थानीय तहको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाई विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न विभिन्न निकायसँगको समन्वय र सहकार्य गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नु आवश्यक छ । विपद्जन्य परिस्थितिको सामना गर्न प्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीको विकास मार्फत् सम्भाव्य सबै प्रकारका प्रकोपको पूर्व सूचना दिने, विपद् व्यवस्थापनका सबै चरणहरूमा समुदाय र विभिन्न क्षेत्रको सक्रिय सहभागिता बढाउने किसिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै विपद् व्यवस्थापनलाई विकास प्रक्रियाका सबै तह र चक्रमा एकीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु अति आवश्यक भइसकेको छ, विपद् पश्चातको द्रुत लेखाजोखामा एकरूपता कायम गर्ने, विपद्बाट पर्ने असरहरूलाई न्यून गर्ने तथा विपद् जोखिम हस्तान्तरण गर्ने प्रक्रियालाई थप व्यवस्थित गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । विश्वव्यापी रुपमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणको लागि संयुक्त राष्ट्र संघका सदस्य राष्ट्रहरूले अनुमोदन गरेको साझा रणनीति “ह्योगो कार्यसंरचना” (Hyogo Framework for Action 2005-2015) का आधारमा सन् २०१५ सम्ममा विपद्को कारणले हुने मानवीय, सामाजिक, आर्थिक र वातावरणीय क्षतिलाई उल्लेख्य रुपमा कम गराई हरेक

राष्ट्र र समुदायलाई प्रकोप विरुद्ध उत्थानशील (Resilience) बनाउने अपेक्षा राखिएको थियो । सोहि अनुरूप नेपाल सरकारले प्रत्येक जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी त्यसलाई लागु गर्ने कार्यको थालनी गरेकोमा तत्पश्चात्का (Secdai Framework For DRR 2015-2030) सेण्डाई कार्य योजना (२०१५—२०३०) को अवधारणा अनुरूप विपद् जोखिमलाई पहिचान गर्ने, तदनुरूप क्षमता पहिचान र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, विपद् जोखिम व्यवस्थापन र विपद् प्रतिकार्यका लागि स्थानीय तहदेखि अन्तराष्ट्रिय तहसम्म तयारी अवस्थामा रहने, आवश्यक नीति नियम तथा योजनाहरूको निर्माण गर्ने, वातावरणीय प्रतिकूल प्रभावका कारणले हुने जोखिम तथा विपद् व्यवस्थापनमा सबै वर्ग र समुदायलाई समावेश गराउने कुरालाई अङ्गिकार गरी नेपाल सरकारले हालै विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६, विपद् जोखिम न्यूनिकरण नीति २०७५ एंव सेण्डाई कार्य ढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०७५ पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसरी अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धता, राष्ट्रिय नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था अनुरूप विगतका अनुभव र सिकाइलाई समावेश गरी यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई समय अनुकूल परिमार्जन तथा अद्यावधिक गर्नुपर्ने भएकोले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडीले जिल्लाका सरकारी निकाय, स्थानीय तह, राजनीतिक दल, विभिन्न संघ संस्था तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा, जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ययोजना २०७८ अद्यावधिक गरी लागु गरिएको छ ।

विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संवैधानिक तथा कानूनी अवस्था

हाल नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाच्न पाउने हक एंव उपयुक्त आवासको हकलाई मौलिक हकको रूपमा राखेको छ । राज्यका नीतिहरू अन्तर्गत धारा ५१ को विभिन्न उपधारा तथा खण्डहरूमा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण र नदीको व्यवस्थापन गर्दै दिगो र भरपर्दो सिंचाइको विकास गर्ने, सर्वसधाहरणमा वातावरणीय स्वच्छता सम्बन्धी चेतना बढाई औद्योगिक एवं भौतिक विकासबाट वातावरणमा पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्दै वन, वन्यजन्तु, पंछी, वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्धन र दिगो उपयोग गर्ने, प्रकृति, वातावरण वा जैविक विविधता माथि नकारात्मक असर परेको वा पर्नसक्ने अवस्थामा नकारात्मक वातावरणीय प्रभाव निर्मूल वा न्यून गर्न उपयुक्त उपायहरू अवलम्बन गर्ने कुरा उल्लेख भएको छ । प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनिकरण गर्न पूर्व सूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवं पुर्नस्थापना गर्ने कुरा उल्लेख भएको छ । नेपालको संविधान अनुसार विपद् व्यवस्थापनलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा जिम्मेवारी भित्र राखेको पाइन्छ । यसर्थ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नियमावली २०७५ ले थप स्पष्ट साथ किटान गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा रहने संस्थागत व्यवस्था र समन्वय तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ ।

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले विपद् व्यवस्थापनका तीनवटा चक्रलाई समेटेको, प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक दुवै विपद्लाई समेटिएको छ । संरचनात्मक रूपमा प्रधानमन्त्री ज्यूको संयोजकत्वमा विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद, कार्यकारी समिति र राष्ट्रिय विपद् व्यवस्थापन प्राधिकरणको व्यवस्था गरेको छ भने प्रदेश स्तरमा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्तरमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहने गरी तीन वटै तहलाई अधिकार सुनिश्चित गरिएको छ । विभिन्न निकाय समितिहरूको काम, कर्तव्य तथा अधिकारहरू सुनिश्चित गरिएको, विशेषज्ञ समिति गठन गर्न सकिने, विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना कसुर तथा सजायको व्यवस्था रहेको, विपद् सङ्कटग्रस्त क्षेत्र घोषणा र नेपाल सरकारले आदेश दिन सक्ने, राहतको न्यूनतम मापदण्ड, तत्काल खरिद निर्माण गर्न सकिने, विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नुपर्ने अन्तराष्ट्रिय सहायता आव्हान र अन्त्य गर्न सकिने, आवश्यकता अनुसार उपसमिति गठन गर्न सकिने लगायत वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । त्यसै गरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले पनि विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी योजना तर्जुमा तथा स्थानीय तहहरूले विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा गर्नु पर्ने कार्यहरूलाई दिशानिर्देश गरेको छ । कोभिड १९ को प्रतिकार्य गर्नको लागी संक्रामक रोग ऐन २०२० ले दिशानिर्देश गरेको छ, हाल जिल्ला कोभिड संकट व्यवस्थापन समिति (DCCMC) बाट कोभिड प्रतिकार्य र व्यवस्थापनको कार्य भईरहेको छ । जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको सवाल बैतडी जिल्ला नेपालको सुदूरपश्चिम प्रदेशको

महाकाली अञ्चलमा पर्ने एक पहाडी जिल्ला हो । यो जिल्ला समुद्र सतहबाट ३९० मिटर देखि २९५० मिटरको उचाई सहित १५१९ बर्गकिलोमिटर क्षेत्र भित्र फैलिएको छ । प्रकोपको दृष्टिकोणले यो जिल्ला उच्च जोखिम क्षेत्र भित्र पर्दछ । बाढी तथा पहिरोका कारण प्रत्येक वर्ष यो जिल्लामा करिब १२७५ परिवार प्रभावित हुने गर्छन् । भूकम्पीय दृष्टिकोणबाट पनि यो क्षेत्र संकटासन्न क्षेत्र भित्र पर्दछ । विगत ५ वर्षमा बाढी तथा पहिरोका कारण १५,८७५ परिवार विस्थापित बनेकाछन् भने ३,८७५ परिवारहरू प्रत्यक्षरूपमा प्रभावित बनेको तथ्याङ्क भेटिन्छ ।

जिल्ला हुने विपद्को प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि जिल्ला विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना उपयोगी हुने तथा हालको अभ्यास त्यती सकारात्मक नभएको अवस्थामा यसलाई थप प्रभावकारी र कार्यान्वयन योग्य बनाउनको लागि योजनालाई जति सक्दो सरल, संक्षिप्त, कार्यान्वयन योग्य र विभिन्न विषयगत क्षेत्रको प्रतिनीधित्वलाई सुनिश्चित गरी सरोकारवालाहरूको सहभागितामा निर्माण गरिएको छ । पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिकका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति एवम् आवश्यक विषयगत क्षेत्रको क्षेत्रगत बैठक बसि बैतडी स्थित राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा संयुक्त राष्ट्र संघिय निकायहरू आदिको सहभागिता रहेको थियो ।

पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिकका लागि मिति २०७९ जेष्ठ २७ गते जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बसि योजना अद्यावधिक गर्ने निर्णय गरिएको थियो भने विभिन्न समयमा सरोकारवालाहरूसंग प्रत्यक्ष भेटघाट समेत गरिएको थियो । उक्त बैठकमा जिल्लाका सरोकारवालाहरूको संलग्नतामा गत वर्षको विपद्को समीक्षा गरी जोखिममा पर्न सक्ने क्षेत्र तथा सम्भावित असरहरू पहिचान, मानवी प्रतिकार्यका लागिक्षेत्र (Cluster) हरूको निर्माण गरी क्षेत्रगत सदस्यहरू पहिचान र क्षेत्रगत आपतकालिन योजना तर्जुमा, स्थानीय तहहरूको संकटाभिमुखता पहिचान, जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि आवश्यक सूचनाहरू संकलन तथा जिल्लाको मनसून पुर्वतयारी योजनाको अध्ययन तथा विश्लेषण खाडल(GAP) को पहिचान गरी योजना तयार गर्ने निर्णय गरिएको थियो ।

मिति २०७९ साल जेष्ठ २५ गते बसेको विषय क्षेत्रगत निकायहरूको नेतृत्वकर्ताहरू संगको बैठक विपद् मनसून पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निमार्माण कार्यदल का संयोजक श्री खगेन्द्र भारती ज्युको अध्यक्षतामा बैठक बसि उक्त बैठकमा सबै विषय क्षेत्रगत समितिहरूको कार्यविवरणको बारेमा समिक्षा गरियो । सो बैठक बाट विषयगत क्षेत्रको पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको योजनालाई थप प्रभावकारी बनाउन स्थानिय तह Focalperson लाई जिम्मेवारी प्रदान गरियो ।

जिल्ला विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ लाई अद्यावधिक गर्ने कार्य यस वर्ष अली विस्तृत गर्ने योजना रहेता पनि कोभिड-१९ महामारीका कारण हरेक स्थानीय तहहरूमा गई जोखिम विश्लेषण गर्ने र पालिकाहरूलाई समेत पुर्वतयारीमा सहयोग पुराउने कार्य भएको हुँदा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा भएको समझदारी अनुसार अहिले अनौपचारिक माध्यमबाट यस कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । हाल सबै विषयगत क्षेत्रका काम कारवाहीहरूलाई कोभिड-१९, मनसून र हिमपातलाई केन्द्र विन्दुमा राखि योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

विगतका वर्षहरूको अनुभव तथा विद्यमान जोखिमको विश्लेषणका आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा मानवीय साहायता प्रदायक संस्थाहरूसंग साझेदारी, सहकार्य तथा समन्वय गरी तयार गरिएको नेपाल सरकार मनसून आपत्कालीन कार्ययोजना, २०७९ मा बैतडीको अध्ययन तथा पुनरावलोकन पश्चात् जिल्लाको विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९ अद्यावधिक गरिएको हो । यस वर्षको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैठकको निर्णय अनुसार विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्न समिति गठन भएको र सो समितिको सहजिकरणमा विभिन्न सरोकारवालाहरूको सहभागितामा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी बैतडी, संयुक्त राष्ट्र संघीय जनसंख्या कोष, फाया नेपाल (FAYA Nepal) सामाजिक चेतना तथा विकास संघ (साडा) बैतडी, रुडेस बैतडी तथा अन्य निकायको सहयोग र समन्वयमा यो योजना अद्यावधिक गरिएको हो । यो योजना कार्यान्वयनमा आएमा बैतडी जिल्लामा विपद् प्रतिकार्य गर्न सहयोग हुनुका साथै पुर्वतयारी तथा प्रभावित परिवारहरूका आधारभूत आवश्यकता तथा बाँचन पाउने अधिकारको सुनिश्चितता गर्ने तथा जोखिम कम गर्ने साथै यसबाट पर्ने प्रभावहरू न्यून गर्न सकिने विश्वास गरिएको छ ।

१.१ बैतडी जिल्लाको परिचय

नेपालको सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका ९ जिल्लाहरू मध्ये बैतडी जिल्ला एक पहाडी जिल्ला हो । यस जिल्लाको पूर्वमा बझाङ र डोटी जिल्ला, पश्चिममा महाकाली नदी, उत्तरमा दार्चुला जिल्ला र दक्षिणमा डडेल्धुरा जिल्ला पर्दछ । समुद्र सतह देखि ३९० मिटर देखि २९५० मिटर उचाईमा रहेको यो जिल्ला २९.१९० देखि २९.४१० उत्तरी अक्षांश र ८०.१५० देखि ८०.५४० पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित छ । जिल्ला पाश्र्वचित्र २०७० का अनुसार यस जिल्लाको कूल क्षेत्रफल १५१९ वर्ग किलोमिटर छ । यस जिल्लाको सरदर वार्षिक वर्षा १२६.६७ मिलिमिटर मापन गरिएको छ । नेपाल सरकार केन्द्रिय तथ्यांक विभागले सम्वत् २०७८ मा लिएको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस जिल्लाको कूल जनसंख्या २,४४,४०० मध्ये पुरुष १,१५,४२६ र महिला १,२८,९७४ रहेको छ भने जिल्लामा जम्मा ५०,४७२ घरधुरी रहेका छन् । जस अनुसार लैंगिक अनुपात ८९.५०, परिवारको औषत आकार ४.८४, जनघनत्व १६१ र वार्षिक जन संख्या वृद्धि दर ०.२५ रहेको छ । यस जिल्लामा ४ वटा नगरपालिका र ६ वटा गाउँपालिका गरी जम्मा १० स्थानीय तहहरू रहेका छन् ।

(स्रोत: २०७८ को राष्ट्रिय जनगणना / DDMP बैतडी, २०७२-२०७७)

तालिका १: उमेर अनुसारको जनसंख्या विवरण

	४ वर्ष मुनि	५-९ वर्ष	१०-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२४ वर्ष	२५-४९ वर्ष	५०-५९ वर्ष	६० वर्ष माथि	जम्मा
पुरुष	१६३६१	१७११२	१७७५०	१४३९२	७७११	२७५५७	७९२१	९९१५	११७४०७
महिला	१५६२२	१७४९१	१७८२६	१२७०१	१२१८४	३६२६६	८१०३	१२०७६	१३३४९१
जम्मा	३१९८३	३४६०३	३५५७६	२७०९३	१९८९५	६३८२३	१६०२४	२१९९१	२५०८९८

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

शारीरिक अवस्था

बैतडी जिल्लाको कूल जनसंख्या २,५०,८९८ मध्ये विविध कारणबाट प्रभावित भइ फरक-फरक प्रकारको अपाङ्गता हुन पुगेका व्यक्तिहरू जम्मा ७,७८८ जना रहेका छन् । जसमा अन्धोपन तथा कमजोर दृष्टि १,४२४ जना, भौतिक ३,४०९ जना, बहिरा १६८ जना, कमजोर श्रवणशक्ति १,२४५ जना, बोलीमा समस्या ५६८ जना, मानसिक रूपमा कमजोर ३६७ जना र सुस्त मनस्थितिका १६८ जना रहेका छन् र ४३९ जनामा बहुअपाङ्गता भएको समेत अपाङ्गताको तथ्यांकले देखाएको छ ।

तालिका २: अपाङ्गताको अवस्था

अपाङ्गताको प्रकार	जम्मा	पुरुष	महिला
भौतिक	३४०९	१८३७	१५७२
अन्धोपन तथा कमजोर दृष्टि	१४२४	६९३	७३१
कमजोर श्रवण शक्ति	१२४५	६५३	५९२
अन्धा बहिरा	१६८	८८	८०
बोलीमा समस्या	५६८	३७०	१९८
मानसिक कमजोर	३६७	२२०	१४७
सुस्त मनस्थिति	१६८	९३	७५
बहु अपाङ्गता	४३९	२३९	२००
जम्मा	७७८८	४१९३	३५९५

स्रोत: DDMP बैतडी, २०७२-२०७७

जलवायू तथा भूउपयोगको अवस्था

बैतडी जिल्लाको भौगोलिक भू-बनोट अत्याधिक रूपमा भिरालो जमिन भएकोले अधिकांश भागमा चिस्टाइलो, बलौटे, मिश्रित बलौटे र फुस्रो माटो पाइन्छ । समथर भू-भाग जस्तै पाटन तथा ढुंगाड क्षेत्रमा उर्वरा दोमट माटो पाइन्छ । जिल्लाको भूउपयोगको विवरण निम्न अनुसार छ ।

तालिका ३ : भू-उपयोगको अवस्था

विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
कूल खेतियोग्य जमिन	३१,४८५	२१२.
खेति गरिएको जमिन	२५,७००	१७२.
सिंचित जमिन	१०,५२०	७
असिंचित जमिन	१५,२००	१०२.
वनजंगलले ओगटेको क्षेत्र	५८,५८२	३९४.
चरिचरन	१९,१९९	१२९.
नदीनाला	१०,४१२	७
अन्य	१३,३९४	९

स्रोत: DDMP बैतडी २०७२-२०७७

जलवायूका हिसावले यस जिल्लाको तल्लो भेगमा अर्ध उष्ण, उच्च पहाडी भेगमा शीतोष्ण हावापानी पाइन्छ । यस जिल्लाको औषत तापक्रम अधिकतम ३० डिग्री सेल्सियस र न्यूनतम ५ डिग्री सेल्सियस रहेको पाइएको छ । औषत वार्षिक वर्षा १५१३ मिलिमिटर रहेको छ । यस जिल्लामा प्रमुख २५ वटा नदी तथा खोलानालाहरू रहेका छन् जसमध्ये मुख्य रूपमा महाकाली, सेती, चौलानी, सुर्नया, जमाडी, गर्मा, आगरी, ढुंगाड, न्वाघरीगाड, बलगाड, ढिकगाड, लिखाडीगाड आदि रहेका छन् ।

बनजंगलको किसिम

उचाईको विविधताको कारणले गर्दा ३९० देखि ५०० मिटर उचाई सम्म साल र खयर प्रजातिको बन पाइन्छ भने ५०० देखि १८०० मिटर उचाईमा सल्लाको प्राकृतिक बन रहेको पाइन्छ । सो भन्दा माथि बाँज, लालीगुरांस, फलांट तथा काफलको बन पाइन्छ । चौलानी नदीको छेउमा सिसौं र खयरको समेत वृक्षारोपण गरिएको छ ।

प्राकृतिक तथा भौतिक श्रोत

प्राकृतिक स्रोतको रूपमा बैतडी जिल्लामा ७८ धारा, २२८६ ट्यूबवेल, ४०५८ छोपेको कुवा, ४६६९ नछोपेको कुवा, २२५९ मुलको पानी, ७८८ नदीनाला, १९७ वटा अन्य गरी जम्मा ३०,८३२ पानीको श्रोत रहेका छन् । साथै जिल्लामा रहेका घरका प्रकारहरूको विश्लेषण गर्दा जम्मा ४५,१६७ घरधुरीहरू मध्ये ढुंगा माटो जडानबाट बनेका ४३,९७२ घरधुरी, सिमेन्ट जडानबाट बनेका ७४९ घरधुरी, आर सि.सि पिल्लरबाट बनेका १०४ घरधुरी, काठको पिल्लरबाट बनेका ४७ घरधुरी र अन्य २ घरधुरीहरू रहेका छन् । यस जिल्लामा अधिकांश घरहरू माटो, इट्टा, र ढुंगाद्वारा निर्मित भएका पाइन्छन् । सिमेन्ट लगाएर बनाइएका घरहरू माटो, इट्टा ढुंगाको तुलनामा न्यून संख्यामा रहेको देखिन्छ जबकी राष्ट्रिय अवस्थालाई हेर्दा यो संख्या अत्यन्त नगन्य जस्तो देखिन्छ । साथै घरको छानाको प्रकार बमोजिम ६१२ खर वा कुसको, ५८१ जस्तापाता, ४२,५२६ टायल र स्लेट, १,०५६ पक्की, १३ काठ, ३७ माटो र १६ घर अन्य बस्तुबाट बनेका पाइन्छन् ।

उज्यालो बत्तीको लागि विजुली प्रयोग गर्ने घरधुरी ११,२३२ मट्टितेल १७,९८१ गोवर ग्यास ६४ सौर्य शक्ति ८,०८० अन्य श्रोत ७,६१५ घरधुरी रहेका छन् । यस्तै गरी ईन्धनको रूपमा ४४,२१० घरधुरीले दाउरा प्रयोग गर्दछन् भने २६६ घरधुरीले मट्टितेल, ३९६ घरधुरीले ग्यास, ३३ घरधुरीले गुईठा, ४३ घरधुरीले गोवरग्यास, ३३ घरधुरीले विजुली र ३

घरधुरीले अन्य श्रोत प्रयोग गरी खाना बनाउने गरेको तथ्यांकले देखाउछ । यस्तै गरी सञ्चार तथा मनोरञ्जनका साधनमा रेडियो २५५८६, टिभि २९५९, केवल १५३८, कम्प्यूटर २१२, ईन्टरनेट ६४, टेलीफोन ७४३, मोबाईल १७१२९ वटा घरधुरीहरू रहेका छन् भने केहि पनि नभएका घरधुरी संख्या १३६०९ रहेका छन् ।

(स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८)

१.२ जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य तथा रणनीति

समष्टिगत उद्देश्य: जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समष्टिगत उद्देश्य यस प्रकार रहेको छ:

- विपद्बाट उत्पन्न मानवीय जोखिमका असरहरू न्यूनिकरण गर्नका लागि जिल्लाको प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि गर्दै प्रभावितहरूको आधारभूत आवश्यकताहरूलाई प्रभावकारी एवम् समन्वयात्मक रूपमा उपलब्ध गराउने कुरा सुनिश्चित गर्नु ।

निर्दिष्ट उद्देश्य: जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्दिष्ट उद्देश्यहरू यस प्रकार रहेका छन्:

- जिल्ला स्थित जोखिममा रहेका स्थानीय तहहरूको संकटासन्नता विश्लेषण गरी स्थानीय स्रोत साधन र क्षमताको पहिचान गर्ने ।
- जोखिममा रहेका समुदायको सुरक्षित भविष्यको प्रत्याभूतिको लागि विपद्को सामना गर्न जिल्लाको क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- भूकम्प, बाढी/पहिरो, तथा पानीजन्य आपत्कालबाट उत्पन्न विपद् व्यवस्थापनको लागि स्थानीय स्रोत, साधन, सीप र ज्ञानको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना अनुसार जिल्लास्थित सरोकारवाला निकायहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आपत्कालिन अवस्थाको सामना गर्न जिल्लास्थित सरोकारवालाहरूको प्रतिकार्य क्षमतालाई अझ प्रभावकारी बनाउने ।

अपनाईएका रणनीति : जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा गर्दा अपनाइएका केही रणनीतिक गतिविधि निम्न अनुसार छन्:

- सबै स्थानीयतहहरू संग समन्वय गरि योजना तर्जुमा गरिएको र कोभिड १९ कारण भौतिकरूपमा उपस्थिति भई छलफल गर्न असम्भव भएकोले अर्चुअल माध्यबाट बैठक गरिएको ।
- विगत ५ वर्षको बाढी/पहिरोको प्रभावको विश्लेषण र सबैभन्दा खराब परिस्थितिलाई आधारको रूपमा छनोट,
- जिल्लामा कार्यरत क्रियाशिल निकायको क्षेत्रगत रूपमा क्षमता विश्लेषणद्वारा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य निर्धारण,
- तर्जुमा भएको योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड,
- आपत्कालिन प्रतिकार्यको लागि गरिने पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रममा क्षेत्रगतरूपमा रहेको दक्षता, ज्ञान, सीप, विधिको प्रयोगका लागि समन्वयमा जोड,
- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नेछ, जसको मूल्यांकन विभिन्न विकास साझेदार एवम् गृह मन्त्रालय तथा केन्द्रिय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा प्राधिकरणबाट हुनेछ ।

२. योजना निर्माण प्रक्रिया

यस जिल्लामा विगतमा घटेका विपद् सम्बन्धी घटनाहरूलाई आधार मानेर बैतडी जिल्लामा हुने गरेका भूकम्प, बाढी, पहिरो, चट्याङ, आगलागी, हावाहुरी, सवारी दुर्घटना, हिमपात, महामारी (कोभिड १९ र अन्य) जस्ता विपद्हरूलाई प्राथमिकतामा राखियोजना निर्माणको लागि जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू बीच विभिन्न समयमा भएका औपचारिक तथा अनौपचारिक छलफल र सहकार्यमा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडीको सक्रियतामा निर्माण गरिएको हो । यो योजनालाई योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (पहिलो संसोधन २०७६) मा उल्लेख भएअनुरूप योजना निर्माण प्रक्रियामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित विभिन्न सरकारी

तथा गैरसरकारी संघ-संस्था, सुरक्षा निकाय, राजनैतिक पार्टी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू, समुदायका प्रतिनिधिहरू र पत्रकारहरूको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष सहभागितामा विभिन्न चरणहरू पुरा गरी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने कार्य समेत सम्पन्न भएको छ ।

३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाबाट विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरूले निम्न बमोजिमको उपलब्धि हासिल गर्नेछन् ।

- संक्रामक रोगहरूको प्रतिकार्यमा सहजताहुने (जस्तै कोभिड—१९, हैजा आदी) ।
- मानवीय साहायतामा संलग्न निकायहरूको पहिचान हुने ।
- समन्वय बैठक तथा पद्धति स्थापना हुने ।
- प्रभावकारी योजनाका लागि जिल्लाको विपद्को पूर्व इतिहासको जानकारी हुने ।
- सबै निकायहरूको भूमिका पहिचान गर्ने ।
- प्रकोप तथा जोखिम नक्सा तयार गर्ने ।
- सम्भावित विपद्को क्षेत्रमा छुट्टाछुट्टै योजना तर्जुमा गर्ने ।
- साझेदार निकायको सम्पर्क सूची तयार गर्ने ।
- हरेक निकायमा सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले सबै विषयगत अगुवाहरूलाई विपद्को निश्चित प्रकृतिमा आधारित छुट्टाछुट्टै प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न निर्देशन दिने ।
- साधन/स्रोतको आँकलन गर्ने ।
- प्रतिकार्यको साझा मापदण्डमा सहमति गर्ने ।
- विस्थापितहरूलाई राख्नका लागि शिविरको स्थान पहिचान गर्ने ।
- खोज तथा उद्धार टोलीको गठन गर्ने ।
- स्थानीय तहहरूले वितरण गर्दै आएको राहतलाई थप व्यवस्थित बनाउने ।
- जिल्लामा सूचना व्यवस्थापनको लागि जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रलाई थप प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन र संचालन हुने ।
- पूर्वसूचना प्रणालीका लागि सम्भावित अवस्था तथा स्थानको अध्ययन गर्न सहज हुने ।

४. सामान्य पूर्वतयारी योजना

४.१ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि गरिएको सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

क्र.सं.	प्रतिवेदनको नाम	पूर्वअसल अभ्यासहरू	मूख्य सिकाई	सुझावहरू
१	जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७	योजना बनाउनु पर्छ भन्ने सकारात्मक सोचको शुरुवात तथा सो को खाका तयार	जिल्लामा खाका तथा सोचले मात्र नपुग्ने हुनाले कुनै पनि विषयको विस्तृत (महामारी जस्तै झाडापखाला) योजना निर्माण गर्नुपर्ने रहेछ ।	सहभागितात्मक हिसावले तयार गरेको योजना अनुसार सम्बन्धित निकायले जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्ने
२	जिल्ला मनसून पूर्व तयारी योजना २०६७,	योजनाको दस्तावेजिकरण गर्ने असल अभ्यासको	जोखिमको अवस्था राम्रो संगचित्रण भएको हुँदा योजना तर्जुमा गर्न सजिलो	एकीकृत योजना (Integrated Plan) निर्माण गर्नुपर्ने

क्रसं.	प्रतिवेदनको नाम	पूर्वअसल अभ्यासहरू	मुख्य सिकाई	सुझावहरू
	०७४-०७५	शुरुवात		
३	विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६	दैवी प्रकोप उद्धार ऐन, २०३९ अनुसार उद्धार कार्यको संस्थागत प्रारूपको शुरुवात	विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि व्यवस्थापन कार्य गर्न सहज एवम् एकरूपता हुने ।	जिल्लाका सरोकारवाला निकायहरूलाई जानकारी गराउनु पर्ने ।
४	जिल्लाको विपद्को इतिहास (पहिरो, बाढी, आगलागि, महामारी आदि)	समन्वयात्मक रूपमा जिल्ला स्थित निकाय जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिसस, स्थानीय निकायहरू, साडा बैतडी, मर्सिकोर, रुडेस, अक्सफाम यु पिए.एफ.एन. र रेडक्रस बाट योगदान भएको पाईन्छ ।	उद्धार सामग्री संकलन र वितरणका लागि ठोस योजनाका अभावमा प्रकोप संग जुध्न जिल्लाको क्षमताको पहिचान हुन नसकेको	प्रभावकारी व्यवस्थापन का (समन्वय एवं कार्यान्वयन) लागि आवश्यकता,
५	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	विपद् प्रतिकार्यको नयाँ संरचना र कार्य विवरण, स्थानीय तहलाई थप जिम्मेवार गराइएको	विपद् व्यवस्थापनमा नीजि क्षेत्रको सहभागितामा वृद्धि	संरचनात्मक विकास र प्राधिकरण गठनमा तिव्रता दिनु पर्ने
६	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना, २०७२-२०७६	जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन र पूर्वतयारी सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरू एउटै बुलेटिनबाट प्राप्त गर्न सजिलो भएको	जिल्लामा उपलब्ध हुने विपद् सूचनामूलक तथा पूर्वतयारीका सामग्रीहरूले जिल्लाको वास्तविक सूचना र समस्याहरू पहिचान गर्नमा मद्दत पुऱ्याउने ।	योजना कार्यान्वयन गर्दा चुनौती तथा समस्याहरूको पहिचान गरेर योजनामा समावेश गरी सरोकारवालाहरूको सुझाव सहितको विवरण बुलेटिनमा समावेश गर्दा अझ उपलब्धिमूलक हुने
७	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६	विपद् प्रतिकार्यको नयाँ संरचना र कार्य विवरण	विपद् व्यवस्थापनमा सरोकारवालाहरूको जिम्मेवारी	संरचनात्मक विकास र प्राधिकरण गठनमा तिव्रता दिनु पर्ने
८	जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (प्रथम शसोधन	संघिय शासन व्यवस्था अनुसारको विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्नु पर्ने	क्षेत्रगत अवधारणलाई थप शसक्त बनाइ संथागत सहभागीतामा प्रकोप जोखिम विश्लेषण गरी योजना अद्यावधिक गर्ने ।	सहभागितात्मक हिसावले तयार गरेको योजना अनुसार सम्बन्धित निकायले जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्ने

क्रसं.	प्रतिवेदनको नाम	पूर्वअसल अभ्यासहरू	मूख्य सिकाई	सुझावहरू
	२०७६ मंसिर)	(संघ, प्रदेश र स्थानीय तह)		

४.२ विभिन्न बैठकका निर्णयहरू

४.२.१ जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका लागि चालीएका कदमहरू

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमागर्नको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति को बैठक २०७९/०२/१२,२० गते र योजना निर्माण कार्यदलको बैठक मिति २०७९/०२/२७ र ३० गते ले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ लाई अद्यावधिक गर्ने र सो योजनालाई एकिकृत गरि मनसुन पूर्वतयारी लाई समेत एकिकृत गर्ने निर्णय बमोजिम निम्न कार्यहरू गरियो ।

- स्थानीय तहहरूको यस आ.व मा घोषित निति तथा कार्यक्रम, बजेटमा भएको व्यवस्था र योजना कार्यान्वयनको अवस्थाका बारेमा जानकारी लिइएको ।
- विद्यमान अवस्थामा स्थानीय तह र क्षेत्रगत अनुसारको जिम्मेवारी तोकिएका निकायहरू संग विपद् प्रतिकार्यका लागि भएको स्रोत साधनको विवरण संकलन गरिएको ।
- जिल्ला प्रशासन कार्यालय र उद्योग वाणिज्य संग बैतडीका विच आपकालीन खाद्य आपूर्ति (FOODBANK) का लागि समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर गरिए बमोजिम निरन्तरता दिईएको । (अनुसूची-२)
- जिल्लामा रहेका सरकारी गैर सरकारी निकायहरू विच र जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एवं मनसून आपतकालीन कार्ययोजना, २०७९, निर्माणमा भैरहेको प्रगतिको समीक्षा गरिएको ।

मिति २०७९/०२/१२ गतेका दिन जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडीमा उपस्थित सुरक्षा निकाय, विभिन्न कार्यालय प्रमुख, विकास साझेदार निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा बैतडी, युएनएफपिए, फाया नेपाल, रुडेस लगायतका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूको उपस्थितिमा बैठक गरियो । यसै बैठकबाट जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका लागि प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा उपसमिति गठन गरी योजना अद्यावधिकको काम सुरुवात गर्ने निर्णय बमोजिम योजना निर्माणको कार्य प्रारम्भ गरिएको थियो ।

४.२.२ कार्यशाला गोष्ठी

विभिन्न चरणको छलफल र बैठक पछि मिति २०७९ जेष्ठ ३० गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयको भवनमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक अन्तरक्रिया आयोजना गरी आएका सुझावहरूका आधारमा योजनालाई थप परिमार्जन गरीयो । क्षेत्रगत बैठकमा छलफलमा नआएका र अन्तिम अन्तरक्रिया क्षेत्रगत प्रस्तुतिमा छुटेका बुँदाहरूलाई पुनः क्षेत्रगत अगुवाहरूको बैठक गरी सबै स्थानीय तहलाई खेस्रा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पठाइ सुझाव माग गरी योजना निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिइयो ।

४.२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन

योजनामा विपद्को समयमा तत्कालै गर्नुपर्ने कामको क्षेत्रगत कार्ययोजना तर्जुमा गरी क्षेत्रका प्रमुखको जिम्मेवारीमा समयसीमा समेत निर्धारण र कार्य विभाजन सहित आपतकालिन अवस्थामा प्रतिकार्यका लागि निर्धारण गरिएका गतिविधि सञ्चालन गर्न आवश्यक पूर्वतयारी र क्रियाकलाप हरूको अनुमान समेत गरिएकोमा त्यसलाई मिति २०७९ साल अषाढ १५ गतेको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्यशाला तथा बैठक मार्फत् पुनरावलोकन गरी परिमार्जन सहित स्वीकृत गरिएको छ ।

४.२.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिस्थिति तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी पूर्वानुमान

जिल्लामा हुने विपद्का घटनाहरूलाई समयमै व्यवस्थापन गर्नुपर्ने दायित्व अनुरूप ३.४ मा उल्लेख गरिएको जोखिम विश्लेषणलाई आधार मानी जिल्लाको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सहमत भएको छ । यसै सन्दर्भमा, विगतका ५ वर्षमा विपद्बाट भएको जनधनको क्षति, बालिनाली तथा घरसम्पत्ति र भौतिक संरचनाको विनाश, पशु चौपायाको क्षति, विपद्बाट प्रभावित क्षेत्र तथा जनसंख्या, उपलब्ध स्रोतसाधन र क्षमताको विश्लेषण गर्ने उद्देश्यले विपद्बाट विगतका वर्षमा घटेका घटनाहरूलाई पुनरावलोकन गरी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने निम्न बमोजिम तय गरिएको छ ।

- संक्रामक रोगहरू बाट सृजित महामारी जस्तै: कोभिड १९, हैजा को अवस्थामा प्रयोगशाला परीक्षण, पि.सि.आर. परीक्षणको दायरा फराकिलो पार्ने, नेपाल सरकारले जारी गरेको मापदण्डका आधारमा उद्धार को व्यवस्थापन गर्ने, नेपाल सरकारले तोके बमोजिम स्वास्थ्य सुरक्षा नियमका पालना गर्ने गराउने, मानसिक रूपमा पर्ने आघात व्यवस्थापन गर्न मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने र सो का लागि आवश्यक स्रोतको पहिचान र परिचालन गर्नु पर्ने अवस्था छ ।
- भुकम्प तथा संक्रामक रोहरू जस्तै कोभिड-१९ बाहेक अन्य विपद्का घटनाबाट यस जिल्लामा सरदर प्रतिवर्ष करिब ७ सय देखि ९ सय परिवारका ४ देखि ५ हजार जनसंख्या प्रभावित हुने गरेको छ भने करिब २ सय परिवारका ७ सय भन्दा बढी जनसंख्या विस्थापित हुने गरेको र प्रकोपबाट सरदरमा हरेक वर्ष ८० जना र रोगको महामारीबाट ८ जनाको मृत्यु हुने गरेको अवस्था छ ।
- पाल्तु जनावर, बालिनाली तथा अन्य सम्पत्ति गरी प्रति स्थानीय तह वर्षेनी औसत करिब रु १२ लाख मुल्य बराबरको क्षति हुने गरेको छ ।
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा वर्षेनी सयौं भवनहरू पूर्ण रूपमा क्षति हुने गरेको छ भने केहि भवनहरू मर्मत संभार हुन सक्ने गरी आंशिक रूपमा भत्केको अवस्था छ ।
- सडक तथा पुलहरू आंशिकरूपमा क्षति भएको तर मर्मत सम्भार गरी केहि दिन (३० दिन) भित्रमा नै सन्चालन हुने गरेको अवस्था छ ।
- कयौं पानीका स्रोत र ईनारहरू पूर्णरूपमा क्षति भई सुख्खायाममा खानेपानी १/२ हप्ताको लागि प्रभावित हुने गरेको ।
- करिब ३५ प्रतिशत व्यक्तिगत, संस्थागत र सामुदायिक चर्पिहरूमा सरसफाई हुन नसक्दा समुदायका मानिसहरू प्रभावित हुने गरेको ।
- विस्थापित सयौं जनालाई स्थानीय विद्यालय, सामुदायिक भवनमा व्यवस्थापन गर्न सकिने (Sphere Guideline अनुसार ३.५ व.मि.) अवस्था छ ।
- जिल्ला अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र स्वास्थ्य चौकी लगायतका स्वास्थ्य संस्थामा निशुल्क उपलब्ध हुने भनिएको ७० प्रकारका औषधि तथा विभिन्न तहका कर्मचारी अपर्याप्त भएको अवस्था छ ।
- कोभिड-१९ तथा अन्य विपद्को प्रभावबाट विद्यालयहरू आंशिक रूपमा क्षति भई फर्निचर, पठनपाठनका सामग्री क्षति भएको, पठनपाठन कार्य कम्तिमा २/३ महिना सम्म अवरुद्ध हुने अवस्था छ । त्यसै गरी अधिकांश विद्यालयहरू डाँडामा तथा अग्लो स्थानमा भएको हुँदा हावाहुरीबाट अझ बढी प्रभावित हुने गरेको छ ।
- विपद्को समयमा बालबालिका, किशोर किशोरी, महिला, वृद्धवृद्धा, असक्त तथा अपाङ्ग उपर संरक्षणका सवालहरू वृद्धि हुने गरेको छ ।
- विपद्को समयमा स्थानीय वजारमा मानिसहरूको पहुँच कम मात्र हुने गरेको छ ।
- विपद्को प्रतिकार्य समयका लागि खाद्यान्नको व्यवस्थापन गर्न उद्योग वाणिज्य संघ संग गरीएको सम्झौता अनुसार अन्य सरोकारवाला संग समेत समन्वय गरी कम्तीमा ५०० परिवारको लागि १ महिना पुग्ने खाद्यान्न मौज्जात राख्नु पर्ने अवस्था छ ।

- बाढी, पहिरो र आगलागीका कारण गैरखाद्य सामग्रीहरू नष्ट हुने हुँदा गैरखाद्य सामग्रीको अभाव रहने गरेको छ ।
- भूकम्पीय जोखिममा रहेको स्थानीय तहहरूमा धनजनको क्षति भई खाद्य सामग्री, गैरखाद्य सामग्री, आपतकालिन आवास, खानेपानी तथा सरसफाई, आदिको अभाव हुन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ ।
- विपद्को समयमा प्रदान गरिने राहत सामग्री भण्डारण गर्न उचित स्थानमा गोदाम घरको अभाव रहेका हुँदा यसलाई पनि व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- गरिबीका कारण युवाहरू विदेश पलायन हुने कारणले गर्दा समुदायमा संकटासन्न समुदाय जस्तै बालबालिका, किशोर किशोरीहरू, महिला र वृद्धहरूको मात्र उपस्थिति रहने हुँदा समुदाय स्तरबाटै हुने खोज उद्धारको कार्य प्रभावित हुने गरेको छ ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको सन्दर्भमा हाल सम्म जिल्ला तथा स्थानीय तहमा आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र नभएको कारण तथ्यांक संकलन र सूचना प्रवाह गर्न कठिन भएको हुदा जिल्ला र स्थानीय तहहरूमा पनि सो केन्द्र स्थापना गर्न सहजीकरण गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

समग्रमा प्रकोपको जिल्लाको ऐतिहासिक घटनालाई आधार मान्दा १०,००० घरधुरी प्रत्यक्ष प्रभावित हुने अनुमानका आधारमा योजना तयार गरिएको छ । यसका लागि क्षेत्रगत क्षमता विश्लेषण तथा क्षेत्रगत आवश्यकता विश्लेषण बाट हेर्न सकिन्छ । बैतडी जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको पुर्ण बैठकबाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसैसन्दर्भमा, विगतका ५ वर्षमा विपद्बाट भएको जनधनको क्षति, बालिनाली तथा घरसम्पत्ति तथा भौतिक संरचनाको विनास, पशु चौपायाको क्षति, विपद्बाट प्रभावित क्षेत्र तथा जनसंख्या, उपलब्ध स्रोतसाधन र क्षमताको विश्लेषण गर्ने उद्देश्यले विपद्बाट उच्च जोखिममा रहेका स्थानीय निकायहरूमा आपतकालिन योजना निर्माण गर्न आवश्यक पर्नेसूचनाहरूको विश्लेषण गरिएको छ ।

यसर्थ सबैभन्दा बढी जोखिममा रहेको वा पहिचान गरिएको स्थानीय तहको जनसङ्ख्यालाई आधार लिई न्यूनतम पूर्वतयारी गरी विभिन्न कार्यक्रमहरूको सञ्चालनका लागि उमेरका आधारमा लक्षित पुरुष तथा महिलाको जनसङ्ख्याको पूर्वानुमान गरिएको छ ।

तालिका ४: योजना तर्जुमा सम्बन्धी लक्षित जनसंख्याको पूर्वानुमान

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या को%	प्रभावित कूल जनसंख्या			विस्थापित कूल जनसंख्या		
		१,६८,५६८			६५,८५०		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रभावित कूल जनसंख्या		८२,०२३	८६,५४५	१६८५६८	३१५९५	३४२५५	६५८५०
परिवारसंख्या	सरदर ६ प्रति परिवार			२८०९४			१०९७५
प्रजननयोग्य उमेरका महिला	२५		२१६३६			८५६३	
ज्येष्ठ नागरिक, ६० वर्षभन्दा बढी उमेरको जनसंख्या	३०	२४६०४	२५९६३	५०५७०	९४७८	१०२७७	१९७५५
१९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	४६	३७७३१	३९८१०	७७५४१	१४५३४	१५७५७	३०२९१
१०-१९ वर्षका किशोर-	२२	१८०४५	१९०४०	३७०८५	६९५१	७५३६	१४४८७

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या को%	प्रभावित कूल जनसंख्या			विस्थापित कूल जनसंख्या		
		१,६८,५६८			६५,८५०		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
किशारीको संख्या							
तित्र सामाजिक तिरस्कारको अनुभव गरिरहेका व्यक्ति (दलित) को संख्या	११	९०२३	९५१९	१८५४२	३४७५	३७६८	७२४३
अति गरीब व्यक्तिको संख्या	३३	२७०६८	२८५५९	५५६२७	१०४२६	११३०४	२१७३०
गर्भवती तथा दूध खुवाउने आमाको संख्या	५		४३२७			१७१२	
गर्भवती महिलाको संख्या	२.३		१९९०			७८८	
प्रतिमहिना प्रशुतिको अन्दाजी संख्या	०.२५		१९९०			८६	
प्रतिमहिना शिशुको अन्दाजी संख्या	०.२५		२१६			८६	
प्रतिमहिना आपतकालीन प्रशुति सेवा चाहिने महिलाको अपेक्षित संख्या	०.०३८		३३			१३	
प्रतिमहिना जटिलता हुने शिशुको अपेक्षित संख्या	०.०२५	२०५	२१६	४२१	७९	८६	१६५
६-९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	११	९०२३	९५१९	१८५४२	३४७५	३७६८	७२४३
५ वर्षमुनिका बालबालिकाको संख्या	१३	१०६६३	११२५१	२१९१४	४१०७	४४५३	८५६०
६-११ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१	८२०	८६५	१६८५	३१६	३४३	६५९
१२-२३ महिना सम्मका बालबालिकाको संख्या	३	२४६०	२५९५	५०५५	९४८	१०२९	१९७७
२४-५९ महिना सम्मका बालबालिकाको संख्या	८	२४६०	२५९५	१३४८०	२५२८	२७४४	५२७२
६-५९ महिना सम्मका बालबालिकाको संख्या	१२	६५६०	२५९५	२०२२०	३७९२	४११६	७९०८
६-५९ महिना सम्मका कुपोषित बालबालिका	१३	८२००	८६५०	२१९१४	४१०७	४४५३	८५६०
६-५९ महिना सम्मका मध्यम	१०	८२००	८६५०	१६८५०	३१६०	३४३०	६५९०

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या को%	प्रभावित कूल जनसंख्या			विस्थापित कूल जनसंख्या		
		१,६८,५६८			६५,८५०		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
रूपमा कुपोषित बालबालिका							
६-५९ महिना सम्मका तिव्र रूपमा कुपोषित बालबालिका	३	२४६०	२५९५	५०५५	९४८	१०२९	१९७७

४.३ मानवीय सहायतामा संलग्न जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी साझेदार निकायको सूची

क्रस.	संस्थाको नाम	विषयगत कार्यक्षेत्र	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नं, इमेल, मोबाईल
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	समन्वय खोज तथा उद्धार	सुरेश पन्थी	०९५-५२०१३३, ९८५८७०७७७७
२	जिल्ला समन्वय समिति	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	खगेन्द्र सिंह धामी, प्रमुख (समन्वयका लागि जिसस)	०९५-५२०१४४, ९८६४९८३४२५, ०९५-५२०२१२
३	दशरथचन्द्र नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	बिक्रम चन्द्र, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	०९५५२०१७१, ९८६९९११२२२
४	पाटन नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	राजेन्द्र प्रसाद भट्ट प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	०९५४०००५७, ९८६९९११२२२
५	मेलौली नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	जगदीश प्रसाद जोशी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	०९६६९०९३६, ९८६९९११२२२
६	पूचौडी नगरकार्यपालिका को कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	विर बहादुर नेपाली, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४८६०८३३५
७	डिलाशैनी गाउकार्यपालिका को कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	गणेश बोहरा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४८८४०८७८
८	दोगडाकेदार गाउकार्यपालिकाको कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	भानुभक्त भट्ट, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४९२९६५२७
९	पञ्चेश्वर गाउकार्यपालिका को कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	कृष्ण बोहरा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४८७८१२७२
१०	शिवनाथ गाउकार्यपालिका को कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	रघुनाथ अवस्थी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४८८५७३३१

क्रस.	संस्थाको नाम	बिषयगत कार्यक्षेत्र	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नं, इमेल, मोबाईल
११	सिगास गाउकार्यपालिका को कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	कवीन्द्र प्रसाद ओझा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४८७२०९३७
१२	सुर्नया गाउकार्यपालिका को कार्यालय	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	हीमांशु भट्ट, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४८८५९२२९
१४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	खोज तथा उद्धार सुरक्षा	रमेश बहादुर पाल	९८५८७०५५५५, ०९५५२०१०१
१५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, गुल्म नं ५१	खोज तथा उद्धार	गणेश बहादुर शाह	९८५१२७२०५२, ०९५५२०१६३
१६	डिभिजन बन कार्यालय	आपतकालिन आवास तथा गैर खाद्य	भीम प्रसाद कडेल	०९५-५२०१५२ ९८५८७५११५२
१७	स्वास्थ्य कार्यालय	आपतकालिन स्वास्थ्य तथा पोषण	योगेश प्रसाद भट्ट,	०९५-५२०१५१, ९८५८७७६६६४
१८	जिल्ला अस्पताल	आपतकालिन स्वास्थ्य तथा पोषण	डादिपेश श्रेष्ठ.	०९५५२००६५, ९८५८७७५०३१
१९	कृषि ज्ञान केन्द्र	खाद्यान्न जिविकोपार्जन	गोपाल दत्त भट्ट	०९५-५२०१५४, ९८४९७०८९४६
२०	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	आपतकालिन शिक्षा	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	०९५-५२०३९९
२१	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय नं १	खानेपानी सरसफाई	कृष्ण बहादुर बोकटी	०९५-५२०१५० ९८५८७५१३५०
२२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	आवास तथा गैरखाद्य सामग्री	भीम दत्त पाण्डेय	०९५-५२०३५६ ९८४७५६६२१०
२३	नेपाल पत्रकार महासंघ	खोज, प्रचारप्रसार	नरी बडु	९८४८९०३४२९
२४	सयुक्त राष्ट्र जनसंख्या कोष(UNFPA)	संरक्षण, किशोरकिशोरी प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार	गणेश शाही	९८५८७५२०८९ ०९५-५२०५४५ ९८०१२४७८६४
२६	नेपाल टेलिकम	सूचना तथा संचार	विक्रम राम टमटा	०९५-५२०१२२

क्रस.	संस्थाको नाम	बिषयगत कार्यक्षेत्र	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं, इमेल, मोबाईल
२५	महिला सुरक्षित आवास गृह (सेफ हाउस)	संरक्षण, महिला किशोरकिशोरी प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार	डम्मरी भट्ट	९८४८८०१६०५
२७	साडा, बैतडी	स्वास्थ्य पोषण तथा खाद्य सुरक्षा	कृष्ण सिंह ठगुन्ना दिनेश सिंह कठायत	०९५-५२०३९५ ९८५११२१०६१
२८	रुडेस बैतडी	खानेपानी तथा सरसफाई	गोविन्द राज जोशी	९८४८८३६४९९
२९	विश्व खाद्य कार्यक्रम	खाद्य, पोषण	विनोद भट्ट	९८४१७९५९३१
३०	पूर्वाधार विकास कार्यालय	पूर्वाधार निर्माण	राम चन्द्र खत्री	०९५-५२००६२ ९८५८४४०१९४
३१	सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय	पूर्वाधार निर्माण	लाल सिंह विष्ट	०९५-५२०१४५ ९८४८७९८२८५
३२	वृहत जलाधार व्यवस्थापन केन्द्र महाकाली पाटन	महाकाली जलाधार क्षेत्र व्यवस्थापन	दामोदर ऐर	०९५-४००००४ ९८५८७८०००४
३३	उद्योग वाणिज्य संघ	खाद्य व्यवस्थापन	नरबहादुर चन्द	०९५-५२०२३२ ९८४८८७४२५२
३४	गैर सरकारी संस्था महासंघ	समन्वय तथा सहकार्य	गोविन्द राज जोशी, पदम राज अवस्थी	९८४८८३६४९९ ९८४८८३२५५५

५. प्रकोप जोखिम विश्लेषण

५.१ बैतडी जिल्लाको प्रकोपको इतिहास

वर्ष	विपद्	स्थान	क्षतिको विवरण
२०६२ साल देखि २०६९ साल सम्म	बाढी	विजयपुर, बुरौसे, नैर, दोवाटा, मटे	गोफाकेदार निम्नमाध्यमिक विद्यालय जोखिममा, २७ रोपनी खेती योग्य जमिन पुर्णरूपमा क्षति, २ पानी घट्ट बगाएको, १ लाख ८० हजार सम्मको वालीनालीको क्षती।
२०५८ साल	पहिरो	विजयपुर मल्लागाउँ	१५ रोपनी जमीन बगाएको २ घरपरिवार उच्च

बर्ष	विपद्	स्थान	क्षतिको विवरण
			जोखिममा रहेको
२०६४ साल	पहिरो	कटौजपानी, बडिया	पहिरोले २ पसल १ घर भत्काएको लोकेन्द्र बिष्ट), केशव भाट, गणेश दमाईको (
२०६३ साल	पहिरो	कटौजपानी, कालापानी	१ महिलाको मृत्यु, २५ रोपनी खेतीयोग्य जमीन नष्ट, ४ परिवार विस्थापित
२०५७ साल	बाढी	सित्तड, गोयलागाउँ	बौलेगाडमा आएको बाढीले २५० परिवारको १०० रोपनी जमीन कटान गरेको
२०५७साल	पहिरो	सित्तड, कोसेरा,गाँजरी र चम्तडी	पहिरोले १५०० रोपनी जमीन बगाएको
२०६४ साल	पहिरो	सित्तड, पङ्गूनयाँ	१८ घरपरिवार विस्थापित,विद्यालय भवन नष्ट,सिंचाइ कुलो नष्ट, खानेपानी मुहान नष्ट,५०० रोपनी खेतीयोग्य जमीन नष्ट, जमाडी नदीमा निर्माणाधिन पुल बगाएको
२०६९ साल	बाढी	सित्तड, डोल	सनगाड खोलामा आएको बाढीले २०० रोपनी जमीन बगाएको,१ पानी घट्ट र ४ पसल बगाएको
२०४४ साल	महामारी	सित्तड, गोयलागाउँ	झाडापखलाका कारण २ जनाको मृत्यु, सैर्यौ प्रभावित
२०४४ साल २०४६	पहिरो	डिलाशैनी ६ बाँगाबगर, सौनगाउँ	११ वटा घर पुरीएर नष्ट,४० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, ७ बाखा र २ भैसी मृत्यु भएको २१ घर १ विद्यालय भवन र ९० रोपनी जमिनमा क्षती ।
२०७० साल	पहिरो	तत्कालीन सिद्धेश्वर गा .स.वि.	पहिरोले ५ जनाको मृत्यु, १६ जनावरको मृत्यु, ५ घर नष्ट र रु६ .,१६,३२,४५८ वरावरको क्षति
२०७० साल	आगलागी	महादेवस्थान	आगलागीले रु१२ .,२०,०० को क्षति
२०७० साल	चट्याङ्ग	तत्कालीन सकार गाविस ३	चट्याङ्गबाट ३ जना घाइते र १ जनावर मृत्यु
२०७१साल	चट्याङ्ग	तत्कालीन सित्तड गा.स.वि.	कार्यालयमा चट्याङ्ग ३ जना घाइते
२०७३ साल	बाढी पहिरो	रुद्रेश्वर, बैतडी	१ जनाको मृत्यु, ३ परिवार प्रभावित
२०७३ साल	आगलागी	भौनेली, बैतडी	आगलागीले १ घर नष्ट
२०७३ साल	बाढी पहिरो	मल्हादेही, बैतडी	१ जना बेपत्ता

वर्ष	विपद्	स्थान	क्षतिको विवरण
२०७४ साल	चट्याङ्ग	द २ .पा.न.	चार वटा घरमा क्षती, सिलाई सेन्टरमा क्षती, ३ जना घाइते, र पशु चौपायाको क्षती

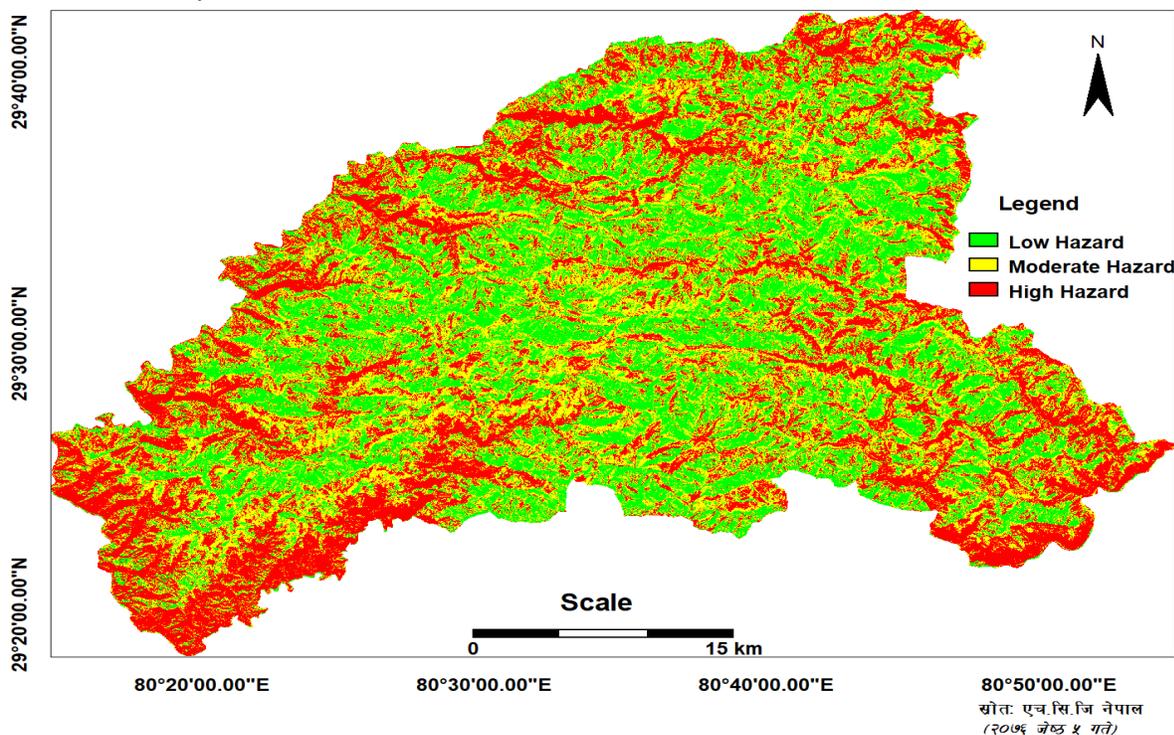
५.२ प्रकोप जोखिम विश्लेषण

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्दा प्रकोपहरूको विश्लेषण र स्तरीकरण गर्दा नेपाल सरकारको नीति निर्देशन बमोजिम बैतडी जिल्लालाई भूकम्पीय जोखिमको हिसावले उच्च जोखिममा रहेको हुनाले स्तरीकरण तालिकामा समावेश गरिएको छैन । अन्य प्रकोपहरूको सन्दर्भमा स्थानीय तहहरूले निर्माण गरेका विपद् सम्बन्धी ऐन, स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना, कोष व्यवस्थापन योजना र उनीहरूले प्रदान गर्दै आएका राहत मापदण्डका आधारमा प्रकोपहरूको स्तरीकरण गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	सम्भावित प्रकोपको प्रकार (१ निम्न -५ उच्च)										संकटासन्नताको स्तरनिम्न, मध्य, उच्च)
	बाढी/नदीकटान	पहिरो	महामा री			हावाहुरी/चट्याङ्ग	आगलागी	खडेरी/असिना	बन्यजन्तु आतंक	जम्मा	
			कोभिड १९	भाडापखला	अन्य						
दशरथचन्द्र न.पा.	२	४	४	२	२	४	३	३	४	२८	रातो
पाटन न.पा.	२	३	४	३	२	२	४	२	३	२५	पहेलो
मेलौली न.पा.	२	४	४	२	२	३	४	४	४	२९	रातो
पुर्चौडी न.पा.	२	४	४	३	२	२	३	३	३	२६	पहेलो
पन्चेश्वर गा.पा.	२	४	४	१	२	३	४	४	४	२८	रातो
शिवनाथ गा.पा.	२	४	४	२	२	२	३	३	४	२६	पहेलो
सुर्नया गा.पा.	२	३	४	३	२	४	४	२	३	२७	पहेलो
सिगास गा.पा.	३	४	४	३	२	३	४	३	३	२९	रातो
दोगडाकेदार गा.पा.	३	४	४	१	२	३	३	३	३	२६	पहेलो
डिलाशैनी गा.पा.	३	४	४	२	२	३	३	४	३	२८	रातो

श्रोत : स्थानिय पालिकाहरूसंगको छलफल र दस्तावेजहरूबाट, DPRP, २०७८

५.३ प्रकोप (पहिरोको जोखिम) जोखिम नक्सांकन

६- विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची

क्र सं	क्षेत्र (Clusters)	नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads)	सहयोगी संघ संस्था (Cluster members)
१	समन्वय र सूचना व्यवस्थापन (Coordination and Information Management)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जि.स.स., नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना, ससस्त्र प्रहरी बल, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, जिल्ला अस्पताल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पत्रकार महासंघ, जिल्ला स्थित राजनैतिक दलहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था/ महासंघ, सडक तथा पूर्वाधार कार्यालय, नेपाल टेलिकम, विद्युत प्राधिकरण,
२	खोज तथा उद्धार (Search and Rescue)	नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी तथा नेपाली सेना	नेपाली सेना, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल पत्रकार महासंघ, स्थानीय तहहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सडक तथा पूर्वाधार कार्यालय, नेपाल टेलिकम, विद्युत प्राधिकरण ।
३	खाद्य सुरक्षा तथा गुणस्तर क्षेत्र (Food Security & quality)	खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय, स्वास्थ्य कार्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र, उद्योग वाणिज्य संघ, जि.स.स., भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, नेपाल प्रहरी, साडा, स्वदेश, रुडेस, ओआरडीएस ।
४	आपतकालिन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter/NFI)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, शाखा कार्यालय, बैतडी	जि.स.स., जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा सुरक्षा निकाय, जल उर्जा तथा सिचाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, नगरपालिका/गाउँपालिका, उद्योग वाणिज्य संघ, गैर सरकारी संस्था महासंघ, UNFPA
५	खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH)	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	जि.स.स., जिल्ला प्राविधिक कार्यालय,स्वास्थ्य कार्यालय, पालिकाहरुका सामाजिक विकास शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा बैतडी, रुडेस बैतडी, अनिरुद, BCDO

क्र सं	क्षेत्र (Clusters)	नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads)	सहयोगी संघ संस्था (Cluster members)
६	स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी/ जिल्ला अस्पताल	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा बैतडी, रुडेस बैतडी, ओआरडीएस, पालिकाहरुका सामाजिक विकास शाखा, UNFPA, ने.प.नि. संघ, बैतडी, सुआहारा
७	शिक्षा (Education)	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	जिल्ला शिक्षा समिती, नगरपालिका तथा गाउँपालिकाकाका शिक्षा विकास शाखा, क्याम्पस, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पत्रकार महासंघ, गै.स.स. महासंघ, भुमेश्वर सामुदायिक विकास संघ, ओआरडीएस, साडा बैतडी, FM हरु
८	कृषि तथा जिविकोपार्जन क्षेत्र	कृषि ज्ञान केन्द्र	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, डिभिजन वन कार्यालय, घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, कृषि विकास बैक शाखा, जिल्ला सहकारी संघ, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, जिल्ला शाखा
९	संरक्षण क्षेत्र	सामाजिक विकास कार्यालय बैतडी	स्थानीयतह, बालबालिका तथा महिला प्रहरी सेल, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, नेपाल परिवार नियोजन संघ, राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय, जिल्ला बालकल्याण समिति, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ जिल्ला शाखा, ओआरडीएस, महिला सुरक्षित आवस गृह, UNFPA, FAYA Nepal

७- विषयगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

७.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र

समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	सुरेश पन्थी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०९५-५२०२३३	९८५८७०७७७७
२	खगेन्द्र सिंह धामी	जिल्ला समन्वय समिति	जिसस प्रमुख	०९५-५२०१४४	९८६४९८३४२५
३	खगेन्द्र भारती	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रशासकीय अधिकृत	०९५-५२०२३३	९८५८७८२०००
४	खिल बहादुर राना	नेपालीसेना	सेनानी	०९५-५२०१०५ ०९५-५२०२००	९८६३०२९०२२ ९८२२६५७९३५
५	रमेश बहादुर पाल	नेपाल प्रहरी	प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५-५२०१०१	९८५८७०५५५५
६	गणेश बहादुर शाह	ससस्त्र प्रहरी बल गुल्म नं ५१	शसस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५-५२०१६३	९८५११४२१७४
७	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	इकाइ प्रमुख	०९५-५२०३९९	९८४८४५६७५९
८	योगेश प्रसाद भट्ट	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५-५२०१५१	९८४९०८३२१

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
९	पवन भट्ट	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	कार्यालय प्रमुख	०९५-५२०९६४	९८५८७८३३३३
१०	बिक्रम राम टमाटा	नेपाल टेलिकम	कार्यालय प्रमुख	०९५-५२०९२२	९८५८४२२३९५
११	रमेश चौधरी	डिभिजन सडक कार्यालय	का.मु. कार्यालय प्रमुख	०९५-४०००९२	९८५८७४५४२३
१२	रमेश सिंह भण्डारी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी शाखा बैतडी	सदस्य	०९५-५२०३५६	९८४८८४५३०५
१३	गोविन्द राज जोशी	गैर सरकारी संस्था महासंघ	अध्यक्ष		९८४८८३६४९९
१४	नरी बडु	नेपाल पत्रकार महासंघ	सचिव		९८४८९०३४२९

आपत्कालिन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (संकटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था				
१.१	समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने (सबै क्षेत्रको सहभागितामा पूर्वतयारी सम्बन्धी छलफल गर्ने)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नगरपालिका/ गाउँपालिका		वर्षको २ पटक
१.२	जिल्ला, न.पा. तथा गा.पा. स्तरका सम्पर्क व्यक्तिको नाम, ठेगाना, भूमिका र जिम्मेवारी अद्यावधिक गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय प्रमुख		वर्षको २ पटक (पौष र असार महिना)
१.३	विपद् सूचना केन्द्रको अद्यावधिक गर्ने, तथा आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र नियमित गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला समन्वय समिति, सम्बन्धित पालिका र संचार माध्यम		निरन्तर
१.४	सम्भावित विपद् समीक्षा बैठकको आयोजना गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय समिति		वर्षको २ पटक पौष र असार महिना
२	बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA)				
२.१	विपद्वाट भएको क्षतिको विवरण संकलन गर्नको लागि एकिकृत टिम गठन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,		तुरुन्त

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
२.२	विवरण संकलनका लागि फारम तथा निर्देशिका तयार गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति र सुरक्षा निकाय तथा स्थानीय तहहरू		
२.३	एकीकृत टिमलाई बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी अनुशिक्षण दिने ।	स्थानीय तहहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, बैतडी	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला समन्वय समिति र अन्य सरकारी तथा गैह्रसरकारी निकायहरू	५० हजार	टोली खटाउनु पूर्व
२.४	नगरपालिका तथा गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिका अगुवा लाई तालिम	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति / एकीकृत टिम	नगरपालिका वा गाउँपालिकामा कामगर्ने संघ-संस्थाहरू, नेरेसो	१ लाख	२०७९ कार्तिक भित्र
२.५	संकलित जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका तथा नगरपालिका,	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति		सूचना प्राप्त भएको एक हप्ता भित्र
२.६	प्राप्त जानकारी / तथ्याङ्कलाई निरन्तर अद्यावधिक गर्ने	जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका तथा नगरपालिका,	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति		निरन्तर
३	जिल्ला प्रशासनको DEOC मा थप भौतिक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति / जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय तहहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,		नियमित
४	आधार रेखा जानकारी (Baseline Information) का लागि सबै स्थानीय तहले तथ्याङ्क संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने				
५.	जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा आपतकालिन कोषको पुनरावलोकन गरी कोषको स्थापना र व्यवस्थापन गर्न पहल गर्ने ।	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	जिल्लामा काम गर्ने संघसंस्थाहरू	१ करोड	सबै स्थानीय तहले कम्तिमा १० लाखको कोष स्थापना गर्ने
६.	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पोष्टर, पम्प्लेट आदि तयार गरी वितरण गर्ने साथै स्थानीय एफ.एम. र पत्रपत्रिकाबाट प्रकोप सम्बन्धी जनचेतना जगाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	नगरपालिका, गाउँपालिका तथा जिसस, पत्रकार महासंघ	१ लाख ५० हजार	निरन्तर
७.	जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	नेरेसो, उद्योग वाणिज्य संघ, नगरपालिका तथा गाउँपालिका	१० लाख नियमित	

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
	विपद् पश्चात तत्कालिन मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने राहत सामग्रीको अग्रिम सञ्चय गरी भण्डारण गर्न समन्वय गर्ने				
८.	विपद्बाट विस्थापितहरूलाई परिचय पत्र वितरण गर्न परिचय पत्रको छपाइ गर्न समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	नगरपालिका तथा गाउँपालिका	१ लाख	विपद्को घटना घटेको ५ दिन भित्र
९.	पूर्व सूचना (Early Warning System) प्रणालीका लागि जोखिमयुक्त गा.पा.मा माइक, साइरन आदिको व्यवस्थापन गर्न जि.स.स., न.पा., गा.पा. तथा सहयोगी संस्थाहरु संग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका तथा गाउँपालिका	नगरपालिका तथा गाउँपालिका र एफएम रेडियो		
१०.	स्थानीय तहमा रहेका विपद् व्यवस्थापन समितीहरूलाई DRM ऐन २०७४ अनुसार क्रियाशिल बनाउने र योजना तर्जुमा गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति नगरपालिका तथा गाउँपालिका	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा बैतडी, रुडेस बैतडी, स्वदेश बैतडी	२ लाख	२०७९ असार महिना सम्ममा
११.	सबै पालिकाहरूले विपद् फोकल पर्सनको व्यवस्थापन गर्ने । सूचना अधिकारी मार्फत सूचना सुरक्षित संप्रेषण गर्ने ।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	सबै सरोकारवाला निकायहरूले		२०७९ आषाढ महिनासम्ममा
१२.	जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति लाई अभिमुखिकरण	केन्द्रीय तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति	जिल्ला समन्वय समिति		२०७९ कार्तिक सम्ममा
१३.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सूचना तथा समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि सम्बन्धित सरोकारवाला संघसंस्थाबाट फोकल व्यक्ति तोक्ने	सबै सरोकारवाला निकायहरूले			२०७९ श्रावण सम्ममा
१४.	सबै सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयहरूले आफ्नो कार्यालयको सुरक्षित नक्सांकन गर्ने र स्थानान्तरण योजना	सम्बन्धित कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		२०७९ असार मसान्त भित्र

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
	तयार गर्ने ।				
१५.	जिल्लाका नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम स्तरीकरण गरी जोखिम नक्साङ्कन गर्ने(DPRP) तयार गर्ने र तयारीको प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पठाउने	नगरपालिका / गाउँपालिका / गैसस	नगरपालिका / गाउँपालिका / गैसस		२०७९ असार मसान्त भित्रा

७.२. खोज तथा उद्धार क्षेत्र

खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	सुरेश पन्थी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०९५५२०२३३	९८५८७०७७७७
२	खगेन्द्र भारती	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रशासकीय अधिकृत	०९५५२०२३३	९८४९९६३८९६
३	गोविन्द राज भट्ट	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स. अधिकारी	०९५५२०९४४	९८५८७२९२२२
४	खिल बहादुर राना	नेपालीसेना	सेनानी	०९५५२०९०५, ०९५५२०२००	९८६३०२९०२२ ९८२२६५७९३५
५	रमेश बहादुर पाल	नेपाल प्रहरी	प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०९०९	९८५८७०५५५५
६	गणेश बहादुर शाह	ससस्त्र प्रहरी बल गुल्म नं ५९	शसस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०९६३	९८५९२७२०५२
७	योगेश प्रसाद भट्ट	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०९५९	९८४९०८३४२९
८	डा. दिपेश श्रेष्ठ	जिल्ला अस्पताल बैतडी	मेडिकल सुपरिण्टेन्ड	०९५५२०५९४	९८५८७७५०३९
९	पवन भट्ट	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०९६४	९८५८७८३३३३
१०	विक्रम राम टमटा	नेपाल टेलिकम	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०९०७	९८५८४२२३९५
११	रमेश चौधरी	डिभिजन सडक कार्यालय	का.मु. कार्यालय प्रमुख	०९५४०००९२	९८५८७४५४२३
१२	रमेश भण्डारी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सदस्य	०९५५२०३५६	९८४८८४५३०५
१३	नरी बडु	नेपाल पत्रकार महासंघ	सचिव		९८४८९०३४२९
१४	गोविन्द राज जोशी	गै.स.स महासंघ	अध्यक्ष		९८४८८३६४९९

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
१.	आवश्यक पर्ने जनशक्ति छनोट तथा व्यवस्थापन गर्ने र ५० जना उद्धारकर्मी तथा उद्धारकालागी आवश्यक पर्ने सामग्री तयार गरेर राख्ने	जिल्ला प्रशासन, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल, जिल्ला प्रहरी कार्यालय र स्थानीय तह	सबै सरोकारवाला निकायहरु	छुट्टै बजेटको व्यवस्था छैन ।	तयारी अवस्थामा रहने व्यवस्था भएको
२	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु जहाँ जोसंग जे छ, तयारी हालतमा र जतिवेला पनि सहजै भेट्न सकिने गरी व्यवस्थापन गर्ने र सो को विवरण जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पठाउने	सम्बन्धित निकायहरु	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय तहहरु	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय तहहरु	असार मसान्त भित्र
३	प्रभावित हुने स्थानबाट उपलब्ध हुने स्रोत साधन (जनशक्ति समेत) को पहिचान	जि.स.स./ नगरपालिका/ गाउँपालिका	सरकारी निकाय र गैरसरकारी निकायहरु		२०७९ असार सम्म
४	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका हरेका वडा तह सम्ममा कम्तीमा १/१ प्राथमिक उपचार तथा सामुदायिक खोज तथा उद्धार सम्बन्धी तालिम संचालन गर्ने	नगरपालिका/ गाउँपालिका,	जिल्ला समन्वय समिति	पालिकाको आफ्नै कोषबाट	२०७९ असार मसान्त सम्म
५	आवश्यक राहत तथा उद्धार सामग्रीको क्षेत्रगत व्यवस्थापन एवं भण्डारण	क्षेत्रगत सबै निकाय	अनुमानित रु ५० लाख बराबरको उद्धार सामग्री आवश्यक पर्ने		२०७९ असार सम्म
६	खोजी तथा उद्धारको समयमा सूचना संजालको व्यवस्था	नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रहरी नगरपालिका/ गाउँपालिका			नियमित रुपमा तयारी अवस्थामा रहेको
७	सुरक्षित स्थान (आश्रय स्थल) को पहिचान तथा यकिन गर्ने	नगरपालिका/ गाउँपालिका		क्षेत्रगत निकाय	
८	अपराध नियन्त्रण तथा सुरक्षा सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम र अनुसन्धानकर्ताको तयारी	नेपाल प्रहरी		नियमित क्रियाकलाप अन्तर्गत रहेको	नियमित भैरहने

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
९	पूर्व अभ्यास गर्ने तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने (जिल्ला तथा पालिका स्तरमा)	नगरपालिका / गाउँपालिका, गैसस	स्थानीय तह		नियमित रूपमा हुने गरेको
१०	पूर्व सूचनाको व्यवस्था र समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	क्षेत्रगत सम्पूर्ण निकायहरु		विपद्को प्रकृतिमा आवश्यकता अनुसार
११	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सिफारीस अनुसार विपद् प्रतिकार्यका सामग्री खरिद गरी उपयुक्त स्थानमा भण्डारण गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहहरु	स्थानीय तहहरु		असार मसान्त सम्म
१२	पालिकाले उपलब्ध गराएको जनशक्ति तथा स्थानीय सुमदायलाई खोज तथा उद्धारको तालिम प्रदान गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	नेपाली सेना, ससस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, पालिका र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,		कार्तिक मसान्त सम्म

७.३. खाद्य सुरक्षा क्षेत्र

खाद्य क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोबाइल नं.
१	प्रविण कुमार अधिकारी	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	प्रमुख		९८६८५८३५४८
२	गोविन्द राज भट्ट	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स. अधिकारी	०९५५२०९४४	९८५८७२९२२२
३	योगश प्रसाद भट्ट	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०९५९	९८४९०८३७२९
४	गोपाल दत्त भट्ट	कृषि ज्ञान केन्द्र	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०९५४	९८४८७०८९४६
५	नरबहादुर चन्द	बैतडी उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	०९५५२०२३२	९८४८८७४२५२
६	गुमानी पन्त	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	वरिष्ठ पशु चिकित्सक	०९५४००००६	९८५८७८२५२५
७	दर्शन खडका	नेपाल प्रहरी	प्रहरी निरीक्षक (सूचना अधिकारी)	०९५५२०९०९	९८५८७७५५४४

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
८	दिनेश कठायत	साडा, बैतडी	संस्था संयोजक	०९५५२०३९५	९८४८८००६०३
९	नरेश पाण्डेय	स्वदेश, बैतडी	कार्यकारी निर्देशक	०९५५२०९४०	९८६७८६७६२२

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठक, बैठकलाई नियमित गर्न मिति तोक्ने <ul style="list-style-type: none"> सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने भण्डारण व्यवस्थापन विपदको प्रकार तथा क्षेत्र अनुसार पोषण तथा खाद्य मौज्जात राख्ने जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने 	खाद्य सुरक्षा तथा पोषण क्षेत्र	खाद्य सुरक्षा तथा पोषण क्षेत्र सम्बन्धित निकायले पोषण तथा खाद्य मौज्जात राख्ने	
अन्य क्षेत्रसंग मिली बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुतगत लेखाजोखा सञ्चालनका लागि खाद्य क्षेत्रका सदस्यहरूलाई MIRA को तालिम प्रदान गर्न जि.प्र.का तथा स्थानीय तह संग समन्वय गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र	२ लाख	२०७९ असार सम्म
तयारी तथा खाद्य सामग्रीको उपलब्धता सम्बन्धी सबै संस्था संग भएको मौज्जात विवरण संकलन गर्ने	उद्योग वाणिज्य संघ		२०७९ असार मसान्त सम्म
खाद्य सामग्रीको गुणस्तर सुनिश्चितताको आधार तयार गर्ने	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	आवश्यकता अनुसार	नियमित
पोषण तथा खाद्य क्षेत्रमा राहत उपलब्ध गराउनका लागि राहत कोषको स्थापनागर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	२०७९ असार सम्म
खाद्य सामग्री भण्डारणको लागि स्थान तथा गोदामको छनोट साथै ढुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन गर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	असार सम्म
खाद्य सामग्री वितरणका विभिन्न संघ संस्था संग समन्वय गरी स्वयंसेवकहरूको छनोट गर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	२०७९ असार सम्म
विभिन्न क्षेत्रमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संयन्त्र तयार गर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	नियमित
सम्भावित क्षतिको पूर्वानुमान गर्ने र हुन नदिन कार्यक्रम अगाडि बढाउने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	नियमित
महामारीका समयमा खाद्य सुरक्षा सुनिश्चितताको लागि खाद्य ऐन र उपभोक्ता संरक्षण ऐन बमोजिम अनुगमन संयन्त्र निर्माण	खाद्य सुरक्षा क्षेत्र		नियमित

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
गरी यस कार्यलाई तिव्रता दिने र आवश्यक प्रतिवेदन प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष पेश गर्ने ।	कलस्टर		रुपमा

७.४. आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोबाइल नं.
१	भीमदत्त पाण्डेय सभापति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०९५५२०३५६	९८४७५६६२१०
२	गोविन्द राज भट्ट	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स. अधिकारी	०९५५२०१४४	९८५८७२१२२२
३	खिल बहादुर राना	नेपाली सेना	सेनानी	०९५५२०१०५, ०९५५२०२००	९८६३०२९०२२ ९८२२६५७९३५
४	रमेश बहादुर पाल	नेपाल प्रहरी	प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०१०१	९८५८७०५५५५
५	गणेश बहादुर सिंह	ससस्त्र प्रहरी बल गुल्म ५१	शसस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०१६३	९८५१२७२०५२
६	पुष्कर राज जोशी (लख्खा भाई)	दशरथचन्द्र न.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८४८७९३८०६
७	गौरी सिंह रावल	पाटन न.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८६५८७२६४४
८	भीम बहादुर चन्द्र	मेलौली न.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८४८८९१५४०
९	दिपक बहादुर बम	पुरचौडी न.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८४८९७३४८८
१०	चक्र बहादुर कार्की	दोगडाकेडार गा.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८४८७९३७२१
११	सन्तोष जोशी	डिलाशैनि गा.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५११६८५५०
१२	गोरख बहादुर चन्द्र	पञ्चेश्वर गा.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८६८७७२९४९ ९७४९५०१७९३
१३	कर्ण साउद	शिवनाथ गा.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५११९६२२६

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१४	अमर बहादुर कुवर	सुर्नया गा.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८४८८३५०७२
१५	हरि सिंह धामी	सिगास गा.पा.	विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५८७३६९७९
१६	नरबहादुर चन्द्र खिमानन्द भट्ट	उद्योग वाणिज्य संघ बैतडी	अध्यक्ष उपाध्यक्ष		९८४८८७४२५२ ९८६८७५३७४७
१७	राम चन्द्र खत्री	पुर्वाधार विकास कार्यालय	कार्यालय प्रमुख		९८५८४४०९९४
१८	चक्र शर्मा	वन उपभोक्ता महासंघ	वन उपभोक्ता महासंघ प्रतिनिधि		९८४८८३२५७२

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
जिल्लाका सबै क्षेत्रमा रहेको सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने । जस्तै खुला चउर, खेल मैदान, विद्यालयका खेलमैदान	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु	नियमित	२०७९ असार मसान्त सम्म
जिल्लामा गोदाम घरको व्यवस्थापन गर्ने (राहत व्यवस्थापनको लागि एकिकृत प्रणाली स्थापना गर्ने)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहहरु र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्रोतको पहिचाहन गर्ने र करिब १ करोड	१ वर्ष भित्र
गैर खाद्य सामग्री र पालको व्यवस्थापन करिब ५०० परिवारको लागि	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र जिल्ला समन्वय समिति		निरन्तर
अस्थाइ आवास किट को प्रबन्ध गर्ने (५०० परिवारको लागि)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति एवं नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य विकास साभेदार निकायहरु		निरन्तर
महामारी जस्तै : कोभिड-१९ प्राभावितहरुको लागि मनोसामाजिक सहयोग प्रदान गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, UNFPA, गैसस तथा पालिकाका सामाजिक विकास शाखा ।		निरन्तर
अस्थाइ आवास स्थलमा मर्यादा सामग्री(किशोरी र महिला) व्यवस्थापन तथा वितरण	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, UNFPA, गैसस तथा पालिकाका सामाजिक विकास शाखा ।		निरन्तर ।

७.५. खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	कृष्ण बहादुर बोगटी	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय नं १	डिभिजन प्रमुख	०९५५२०१५०	९८५८७५९३५०
२	खगेन्द्र सिंह धामी	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स. प्रमुख	०९५५२०१४४	९८६४९८३४२५
३	योगश प्रसाद भट्ट	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१५१	९८४९०८३७२१
४	पुष्कर राज जोशी (लख्खा भाई)	दशरथचन्द्र नपा	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८४८७९३८०६
५	गौरी सिंह रावल	पाटन नपा	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८६५८७२६४४
६	भीम बहादुर चन्द्र	मेलौली नपा	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८४८८९१५४०
७	दिपक बहादुर बम	पुरचौडी नपा	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८४८९७३४८८
८	चक्र बहादुर कार्की	दोगडाकेदार गापा	गा.पा.स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८४८७९३७२१
९	सन्तोष जोशी	डिलाशैनि गापा	गा.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५११६८५५०
१०	गोरख बहादुर चन्द्र	पञ्चेश्वर गापा	गा.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८६८७७२९४९ ९७४९५०१७९३
११	कर्ण सिंह साउद	शिवनाथ गापा	गापा स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५११९६२२६
१२	अमर बहादुर कुवर	सुर्नया गापा	गापा स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८४८८३५०७२
१३	हरि सिंह धामी	सिगास गापा	गापा स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५८७३६९७९
१४	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	०९५५२०३९९	९८४८४५६७५९
१५	नरबहादुर चन्द्र खिमानन्द भट्ट	उद्योग वाणिज्य संघ बैतडी	अध्यक्ष उपाध्यक्ष		९८४८८७४२५२ ९८४८७५३७४७
१६	भिम दत्त पाण्डेय	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०९५५२०३५६	९८४७५६६२१०
१७	गोविन्द राज जोशी	रुडेस बैतडी	कार्यकारी अधिकृत	०९५५२०५५४	९८४८८३६४९९
१८	दिनेश कठायत	साडा, बैतडी	संस्था संयोजक	०९५५२०३९५	९८४८८००६०३
१९	नरेश पाण्डे	स्वदेश, बैतडी	कार्यकारी निर्देशक	०९५५२०१४०	९८६७८६७६२२

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
२०	पदम राज अवस्थी	अनिरुद्र बैतडी	कार्यकारी निर्देशक	०९५५२०३७४	९८४८८३२५५५

पूर्वतयारी सम्बन्धी योजना (विपद्को घटनाभन्दा पहिले)

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
WASH कलक्टरको बैठक गर्ने, जोखिम पूर्ण क्षेत्रको पहिचान र क्षमताको विश्लेषण गर्ने, हरेक संस्थाको सम्पर्क व्यक्ति पहिचान गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय नं १		चौमासिक रुपमा ३ पटक गर्ने, आपतकालिन अवस्थामा आवश्यकता अनुसार
स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन शाखा संग समन्वय तथा वास सम्पर्क व्यक्ति तोक्न लगाउने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		कम्तीमा २ पटक
खानेपानी, दमकल, आपतकालिन परिस्थितिमा आवश्यक पर्ने सम्पर्क व्यक्तिहरुको सूची, फोन र सम्पर्क ठेगाना अद्यावधिक गर्ने	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		२०७९ असार मसान्त सम्म
जिल्ला तथा स्थानीय तहका विभिन्न संस्था संग भएको खानेपानी तथा सरसफाई सामग्रीको मौज्जात विवरण सङ्कलन गर्ने	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		२०७९ असार तेस्रो हप्ता सम्म
WASH Cluster का फोकल व्यक्तिहरुलाई cluster basic details assessment स्थानीय तहमा कार्यरत संस्था	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		२०७९ असार सम्म
पानी शुद्धिकरण गर्ने औषधीहरु क्षेत्रगत रुपमा संकटासन्न स्थानीय तहहरुलाई लक्षित गरी वितरण गर्ने वाटरगार्ड/पियूष/Pure/Aquatab ५०० थान	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		२०७९ असार सम्म
शौचालय व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीको मौज्जात राख्ने (चर्पी १० जनाको लागि १ वटा)	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस		२०७९ जेठ सम्म
जिल्लाका पानीका मूहान, पोखरी संरक्षण तथा सरसफाई गर्न चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	जिसस, गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस		तत्कालै
अन्य क्षेत्र संग सहमति तथा सम्झौता गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		नियमित
कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरुको सूची तयार	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन		नियमित

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
गर्ने आपतकालिन समयमा परिचालन गर्ने	कार्यालय		
आकस्मिक योजनाको समीक्षा, कार्यान्वयन मूल्याङ्कन	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस		२०७९ असार देखि असोज सम्म
स्थानीय तहहरूलाई Response, Preparedness plan and stokpailing को बारेमा जानकारी गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस		तत्कालै
पानीको गुणस्तर परीक्षण जोखिम हुने स्थानहरूमा चेतनामूलक र इकोलाई टेष्ट गर्ने । स्वास्थ्य संस्था संग समन्वय गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस, स्थानीय तहहरू		निरन्तर
सरसफाई र स्वच्छता प्रवर्द्धन गर्ने सन्देश प्रवाह गर्ने ।	महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकासंग र विद्यालय, स्थानीय एफ.एम. संग समन्वय गरी अभिमुखिकरण गर्ने		आवश्यकता अनुसार
संक्रामक रोहरु जस्तै: कोभिड का सन्दर्भमा स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी सचेतना फैलाउने । माक्स, पन्जा र सेनिटाइजर(मापसे) प्रयोग गर्न समुदायलाई प्रेरित गर्ने ।	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय, नेपाल रेडक्रस, साडा, रुडेस, स्वदेश		स्थिती सहज नहुन्जेल सम्म
सार्वजनिक तथा प्रत्येक आईसोलेसन स्थलहरूमा HAND WASH station स्थापना गर्ने । प्रयोग गर्नको लागि आवश्यक सहजीकरण गर्ने	स्थानिय तह स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस, साडा, रुडेस, स्वदेश		स्थिती सहज नहुन्जेल सम्म
सरसफाई सम्बन्धी मनोपरामर्श सेवा प्रदान गर्ने	स्थानिय तह स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता समन्वय समिति, खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय, नेपाल रेडक्रस, साडा, रुडेस, स्वदेश		स्थिती सहज नहुन्जेल सम्म

७.६.स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

स्वास्थ्य क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	योगेश प्रसाद भट्ट	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०५५१	९८५८७७६६६४
२	डा. दिपक श्रेष्ठ	जिल्ला अस्पताल	मे.सु	०९५५२०५१४	९८५८७७५०३१
३	दुर्गादत्त जोशी	दशरथचन्द्र नपा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८५८७७८८६६

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
४	मदन सिंह महारा	पाटन नपा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८८५११४९
५	नारायण बहादुर चन्द	मेलौली नपा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८६५६२११८५
६	विनोद कुंवर	पुरचौडी नपा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८८९९९७९
७	नरेन्द्र नाथ	दोगडाकेडार गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८९०३२१८
८	गणेश बोहरा	डिलाशैनि गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८८४०८७८
९	रामसागर शाह	पञ्चेश्वर गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८६८८७३२४३
१०	नरेन्द्र सिंह महता	शिवनाथ गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८६५६२२९६४
११	राम सिंह महारा	सुर्नया गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८७५०९३६
१२	घनश्याम बोहरा	सिगास गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८६८७६००४१
१३	दुर्गादत्त जोशी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्वास्थ्य संयोजक	०९५२५०३५६	९७४९५०१२८३
१४	गणेश शाही	संयुक्त राष्ट्र संघिय जनसंख्या कोष	कार्यक्रम अधिकृत		९८५८७५२०८९
१५	नागेन्द्र धामी	सुआहारा	कार्यक्रम संयोजक		९८४८७४९००९
१६	उद्धव देव भट्ट	नेपाल परिवार नियोजन संघ	शाखा प्रबन्धक		९८६८७४९५७३
१७	गोविन्द राज जोशी	गै.स.स. महासंघ	अध्यक्ष		९८४८८३६४९९

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (संकटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
संकटासन्न नगर तथा गाउँपालिका प्रकोपको पहिचान गरी जिल्ला स्तरीय RRT, पालिका स्तरीय RRT गठन/अध्यावधिक गर्ने र द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । यस टोलीमा यस क्षेत्र समूहका अन्य मुख्य सरोकारवालाहरुलाई समेत समावेश गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, स्थानीय तह		
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा आवश्यक पर्ने Control तथा Store Room, Phone, stationary, etc को व्यवस्थापन गर्ने र प्रभावकारी सञ्चारको लागि सञ्चार संयन्त्र निर्माण गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र अस्पताल, स्थानिय तह		निरन्तर
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा अति आवश्यक औषधि तथा उपकरण भण्डारण गरी मौज्जात कायम राख्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्थानीय तह		असार सम्म

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
विपद् तथा महामारी को समयमा प्रयोग गर्न मिल्ने गरी सम्पूर्ण ऐम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने संस्थाहरुले ऐम्बुलेन्स र चालक तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, जिल्ला अस्पताल, ऐम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने		निरन्तर
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, जिल्ला अस्पताल र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		आवश्यकतानुसार
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, माइकिड, व्यानर, पोस्टर, पम्पलेट तथा एफ एम रेडियो बाट सन्देश प्रसारण गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, ने.रे.सो. स्थानीय तह		प्रकोपको समय अनुसार
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा सुरक्षित मातृत्व, खोप सेवा, पोषण कार्यक्रम लगायतका जनस्वास्थ्य कार्यक्रमको नियमित संचालनका लागि तयारी गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, जिल्ला अस्पताल, स्थानीय तह,		निरन्तर
स्थानीय तहका स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई विपद् तथा महामारी/प्रकोप व्यवस्थापनको लागि अभिमुखिकरण तथा स्थलगत अनुशिक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, स्थानीय तह		प्रकोपको समय अनुसार
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा सुपरिवेक्षण, अनुगमन, मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, जिल्ला अस्पताल, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		नियमित
जिल्ला अस्पतालको आपतकालिन योजना निर्माण	जिल्ला अस्पताल बैतडी		असार सम्म
स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रकोप व्यवस्थापनलाई सुदृढ गर्न व्यवहारिक अभ्यास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल, रेडक्रस		प्रकोपको सिजन अनुसार
Oxygen Plant निर्माणका साथसाथै त्यसको व्यवस्थापनको लागी प्रदेश सरकार संग समन्वय गर्ने ।	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला विपद् व्यव. समिति		२०७९ अषाढ मसान्त सम्म
कोरोना संक्रमण रोकथामका लागी संक्रमितको प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहेका व्यक्तिहरुको खोजि कार्यका लागी जिल्ला तहमा Case Investigation Team र प्रत्येक स्थानिय तहमा Contact Tracing Team गठन गरी परिचालन	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, जिल्ला अस्पताल, स्थानीय तह		असार पहिलो हप्ता र निरन्तर

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
गर्ने ।			
प्रभावितहरूका लागी मनोसामाजिक सेवा प्रदान गर्ने, रेडक्रस, सामुदायिक मनोविमर्श कार्यकर्ता, महिला स्वयंसेविका, अन्य सामाजिक संघसंस्थाको नेतृत्वमा जनस्वास्थ्य सम्बन्धी सचेतना फैलाउने ।	स्थानिय तहका स्वास्थ्य संयोजकहरू		निरन्तर
रक्त संचार सेवालार्ई सुचारु गर्ने, ब्लड गुप्रिड कार्यलार्ई तिब्रता दिने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सुरक्षा निकाय स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, रक्त संचार केन्द्र		निरन्तर
विपदका कारण ज्यान गुमाएका मानिसहरूको शव व्यवस्थापन कार्यका लागी आवश्यक जनशक्ति, साधन तथा व्यवस्थापन स्थलको पहिचान गर्ने । (कार्यविधि अनुसार)	स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पताल, पालिका, सुरक्षा निकायहरू		आवश्यकता अनुसार
Holding Center स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने	DDMC, स्थानिय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पताल,		तत्कालै
सुरक्षित स्थानमा बसी रहेका बसिरहेका लैंगिक हिंसा (GBV) प्रभावित एवं महिला र किशोरीहरूलाई मर्यादा सामग्री (Digniky Kit) उपलब्ध गराउने	UNFPA, सरोकारवाला निकायहरू		निरन्तर

७.७ शिक्षा क्षेत्र

शिक्षा क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	इकाइ प्रमुख	०९५५२०३९९	९८४८४५६७५९
२	खगेन्द्र सिंह धामी	जिल्ला शिक्षा समिति	जिसस प्रमुख	०९५५२०१४४	९८६४९८३४२५
३	सुरेश पन्थी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०९५२०२३३	९८५८७०७७७७
४	स्थानीय शिक्षा शाखा प्रतिनिधी	स्थानीय तहका शिक्षा समिति एवम शिक्षा शाखाहरू	स्थानीय तहका शिक्षा अधिकृतहरू		
५	जिल्ला शिक्षक महासंघ	शिक्षक महासंघ	महासंघ		

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
	प्रतिनिधी		प्रतिनिधी		
६	गणेश शाही	संयुक्त राष्ट्र संघीय जनसंख्या कोष	जिल्ला संयोजक		९८५८७५२०८९

आपत्कालिन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
<ul style="list-style-type: none"> समन्वय बैठकको आयोजना गरी जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गर्ने जिल्ला शिक्षा समितिको बैठकमा नै विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको समीक्षा विषयलाई समावेश गर्ने 	जिल्ला शिक्षा समिती र स्थानीय तहका प्रतिनिधी तथा शिक्षा शाखा हर्ने अधिकृतहरु		आवश्यकता अनुसार
विद्यालय तथा विद्यालयसंग सम्बन्धीत सरोकारवालाहरुको संकटासन्नता स्तर नक्साङ्कन गरी उच्च जोखिममा रहेका विद्यालयहरुलाई सूचिकृत गरी सञ्चार जालो तथा पूर्वतयारी सम्बन्धी आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले आफ्नो वेवसाइटमा राख्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र स्थानीय तहहरु		१ वर्ष भित्र
शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमा प्राप्त हुने विद्यालयको अवस्था विवरणलाई व्यवस्थित गरी जोखिमयुक्त विद्यालयहरुको स्तर मापन गरी विवरण अद्यावधिक गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र पालिकाको शिक्षा शाखा।		निरन्तर
विद्यालयको भवन निर्माण गर्दा भूकम्पलाई मात्र नभई बहुप्रकोपलाई (आगालागी, चट्याङ, बाढी पहिरो, महामारी आदि) पनि ध्यानमा राखि यस सम्बन्धी मापदण्डलाई कडाईका साथ लागु गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र भवन निर्माण समितिहरु		निरन्तर
MIRA Orientation/DataCollection, MIRA टोली छनोट र अभिमुखिकरण	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस, गाउँपालिका तथा नगरपालिका		असार मसान्त
उच्च जोखिम क्षेत्रका विद्यालयहरुमा जोखिम न्यूनिकरण गर्न रोकथामका लागि जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा अभिभावकहरुलाई सम्बन्धित स्थानीय तहमा रहेका स्थानीय तहका शिक्षा हेर्ने कर्मचारीहरु मार्फत अभिमुखीकरण गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका तथा नगरपालिका, गैसस	स्थानीय तहले बजेटको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार
अनुगमन चेक लिष्ट तयार र अनुगमन गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय		असार मसान्त

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
	इकाइको नेतृत्व र शिक्षा क्षेत्रका सदस्यहरु		सम्म
प्रकोप पूर्वतयारी सम्बन्धी चेतना फैलाउने कार्यक्रमहरुमा सहभागी हुने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, जिल्ला शिक्षा समन्वय कार्यालय र सरोकारवालाहरु		निरन्तर
बाल विकास केन्द्र र सामुदायिक शिकाइ केन्द्र हरुलाई विपद बाट उत्थानशिल बनाउने र सचेतना फैलाउने गतिविधिहरु संचालन गर्ने ।	पालिकाका शिक्षा शाखा तथा शिक्षा हेर्ने अधिकृतहरु		आवश्यकता अनुसार ।
आधारभूत तथा माध्यामिक तह सम्मका विद्यालयहरुमा आधारभूत प्राथमिक उपचारको व्यवस्था गर्ने र आवश्यक सहजीकरण गर्ने	विद्यालय व्यवस्थापन समिती , नेरेसोका उपशाखा, जुरेस/यूरेस		यसै आर्थिक वर्ष
विद्यालय सुधार योजनाहरु अद्यावधिक गर्ने, सो मा विद्यालयको जोखिम व्यवस्थापन, वातारणमैत्री क्रियाकलापहरु संचालन (डिभिजन बन कार्यालय बैतडी संगको सहकार्य तथा समन्वयमा विद्यालय परिसरमा वृक्षारोण सम्बन्धी कार्यहरु अगाडी बढाउने) र स्थानान्तरण योजना तथा मानोवैज्ञानिक परामर्श संचालन गर्ने ।	पालिका स्तरीय शिक्षा अधिकृत, विद्यालय तथा गैससहरु, वन उपभोक्ता समितिहरु ।		निरन्तर
महामारीको परिस्थित सहजता पछि पठनपाठनमा सहभागी विद्यार्थी एंव शिक्षकलाई संक्रमण हुन नदिन र उनीहरुलाई मनोवैज्ञानिक रुपमा तयार गर्न विद्यालयको सरसफाइको सुनिश्चितता गर्ने, सो अवधीमा प्रयोग भई विग्रीएका पूर्वाधारहरुको मर्मत संभार र आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने ।	स्थानीय तह/ जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाई/ जिल्ला शिक्षा समिति		तत्काल
विद्यालयमा स्थापना किशोर किशोरी मैत्री सूचना कक्षमा किशार किशोरीहरुका लागि मनोसामाजिक परामर्श उपलब्ध गराउने ।	विद्यालय/ UNFPA		निरन्तर

७.८. कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र

कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	संस्था	टेलिफोन नं.	मोवाईल नं.
१	गोपाल दत्त भट्ट	कार्यालय प्रमुख	कृषि ज्ञान केन्द्र	०९५५२०९५४	९८४९७०८९४६
२	गुमानी पन्त	वरिष्ठ पशु चिकित्सक	भेटनरी अस्पताल तथा	०९५४००००६	९८५८७८२५२५

			पशु सेवा विज्ञ केन्द्र		
३	भीम प्रसाद कडेल	कार्यालय प्रमुख	डिभिजन वन कार्यालय	०९५५२०१५२	९८५८७५११५२
४	अम्बा दत्त जोशी	कार्यालय प्रमुख	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति मुख्य शाखा	०९५५२०१७२	९८५८७८८८९८
५	भोज राज जोशी	प्रबन्धक	कृषि विकास बैंक शाखा बैतडी	०९५२०१६६	
५	अम्बिका भण्डारी	अध्यक्ष	जिल्ला सहकारी संघ	०९५५२०२५८	९७४९५२८२९६

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय
१	जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्रको बैठक नियमित गर्ने र सोही बैठकमा विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी विषयलाई समावेश गर्ने । उक्त बैठकमा डिभिजन वन, भेटनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र जस्ता सरोकारवालाहरुको आ-आफ्नो कार्यक्रमहरुलाई एकिकृत रुपमा लैजान पहल गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र, गैसस		प्रत्येक चौमासिक
२	जिल्ला तथा स्थानीय सरोकारवालाहरुको क्षमता तथा स्रोत नक्साङ्कन गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		पौष मसान्त सम्म
३	रोग लाग्न सक्ने सम्भावना भएका वालीनालीहरुको पूर्वानुमान गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		माघसम्म
४	विभिन्न सहयोगी संस्थाबाट प्राप्त सहयोग वितरण गर्न लजिस्टिक सहयोग गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		२०७९ माघसम्म
५	खडेरी, असिना अति वर्षा आदि प्रकोपको जोखिम बाट जोगिने बारे अभिमुखिकरण र राहतको जोहो गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		२०७९ माघसम्म
६	जिविकोपार्जन सम्बन्धी सीप तथा व्यवसायिक तालिम दिन	कृषि ज्ञान केन्द्र		वार्षिक योजना अनुसार
७	कृषि विमा र पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन अभिमुखिकरण गोष्ठी	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		
१०	विऊ विजन तथा अन्न भण्डारको लागि भण्डार गृह (बनाउन सम्बन्धित सरोकारवाला तथा दाताहरूसंग समन्वय गर्ने तथा भण्डार	स्थानीय तह कृषि शाखा		निरन्तर

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय
	seed bin वितरण गर्ने)			
११	कवुलियती वन अन्तर्गत जिविकोपार्जन सुधार योजना कार्यान्वयन अनुदान कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा लागु गर्ने	डिभिजन वन कार्यालय तथा सब-डिभिजन वन कार्यालय		२०७९ असार मसान्त सम्म
१२	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई वन डेढेलो रोकथाम गर्न तथा वन विनास हुनबाट जोगाउन समूहहरूलाई सचेत गराउने	डिभिजन वन कार्यालय तथा सब-डिभिजन वन कार्यालय		निरन्तर
१३	सामुदायिक वनको श्रोत वेचविखनबाट हुने आम्दानीबाट वा वन पैदावारहरू उपलब्ध गराई विपद्मा परेका व्यक्तिहरूलाई सहयोग गर्न आवश्यक नीति तथा नियम बनाउन पहल गर्ने	डिभिजन वन कार्यालय तथा सब-डिभिजन वन कार्यालय		निरन्तर
१४	प्रजननका लागि विउ बोका, राँगो, भुसा काट्ने मेशिन, बाखा, गाई, डालेघाँस विउ वितरण गर्ने	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तह कृषि शाखा		निरन्तर
१६	पशुपालन समूहहरूलाई सक्रिय बनाइ राख्ने	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तह कृषि शाखा		निरन्तर
१७	सहकारी नियम अनुसार सहकारी संस्थामा राखिने आकस्मिक तथा राहतकोषहरूलाई व्यवस्थित गर्न अनुगमन गर्ने	नगरपालिका, गाउँपालीका		निरन्तर
१९	राहतमा विउ वितरणका लागि विउ भण्डारण खाद्यान्न (धान, मकै, गहुँ आदि) को व्यवस्था गर्ने ।	स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन समिति, कृषि शाखा		निरन्तर
२०	कृषि कार्यका लागी आवश्यक पर्ने मल विउ विसादी सहज उपलब्धता र समयमै ढुवानीको व्यवस्था मिलाउने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र, पालिकाका कृषि शाखाहरु		वर्ष भरी
२१	कृषकहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र, पालिकाका कृषि शाखाहरु		वर्ष भरी

७.९. संरक्षण क्षेत्र

संरक्षण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	संस्था	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	शंकर दत्त जोशी	सामाजिक विकास कार्यालय	कार्यालय प्रमुख		९८६५९०८६४०
२	विनोद बहादुर चन्द	दशरथचन्द नपा	स्थानीयतह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८४८८९०१५५
३	विशना भण्डारी	पाटन नपा	स्थानीयतह सामाजिक विकासशाखा प्रमुख		९८४८८०३०१५
४		मेलौली नपा	स्थानीयतह सामाजिक विकासशाखा प्रमुख		
५	राजेन्द्र धानुक	पुरचौडी नपा	स्थानीयतह सामाजिक विकासशाखा प्रमुख		९८६५६२९९४४
६	प्रयागराज पन्त	दोगडाकेडार गापा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८४८८३२६०२
७	मदन ठगुन्ना	डिलाशैनि गापा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		
८	खिमानन्द चन्द	पञ्चेश्वर गापा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८६४७७४४९९
९	टंक प्रसाद पन्त	शिवनाथ गापा	स्थानीयतह सामाजिक विकासशाखा प्रमुख		९८५८७८४४५२
१०	सुरेन्द्र सिंह धामी	सुर्नया गापा	स्थानीयतह रोजगार संयोजक		९८५८४२२०५९
११	राज बहादुर धामी	सिगास गापा	स्थानीयतह सामाजिक विकासशाखा प्रमुख		९८४८८०१५७६
१२	खगेन्द्र भारती	जिल्ला बालकल्याण समिति	प्रशासकीय अधिकृत	०९५५२०२३३	९८५८७८२०००
१३	ईश्वरी दत्त जोशी	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	जिल्ला न्यायाधिवक्ता	०९५५२०१८०	९८५८७८७८५०
१४	देवेन्द्र कुमार थापा	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय बैतडी	प्र.अ.अ	०९५५२०१९०	९८५८७५२९०५
१५	लोकराज जोशी	बालबालीका तथा महिला प्रहरी सेल जिप्रका	बालबालीका तथा महिला प्रहरी सेल इन्चार्ज		९८५८७७५५४४
१६	उद्धव भट्ट	नेपाल परिवार नियोजन संघ	कार्यालय प्रमुख	०९५४०००३९	९८६८७४९५७३

क्र.सं.	नाम	संस्था	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१७	गणेश शाही	सयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (UNFPA)	जिल्ला कार्यक्रम संयोजक	०९५५२०५४५	९८०९२४७८६४
१८	लोकेश शाह	ORDS बैतडी	कार्यकारी निर्देशक		९८५८४४०९९९
१९	डम्परी भट्ट	सहश्रलिङ्ग सामुदायिक विकास संस्था	अध्यक्ष	०९५४०००७९	९८४८८०९६०५

आपतकालीन पूर्वतयारीका गतिविधि (संकटकालीन परिस्थिति भन्दा पहिले)

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समय अवधि
१	संरक्षण क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना गरी कार्य जिम्मेवारी बाँडफाँड र सम्पर्क सूची तयार गर्ने	सामाजिक विकास कार्यालय	गैसस, नेपाल प्रहरी स्थानीय तह सामाजिक शाखा		२०७९ फाल्गुन भित्र
२	बहु क्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	सामाजिक विकास कार्यालय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा		२०७९ फाल्गुन भित्र
३	Baseline तथ्याङ्क संकलन गर्ने:- जोखिम क्षेत्रका महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अनाथ, गर्भवती महिला, अशक्त, सुत्केरी, एकल महिला, एचआईभी/एड्स प्रभावित आदि	सामाजिक विकास कार्यालय, स्थानीय तह सामाजिक शाखा	गैससहरु		फाल्गुन देखी जेष्ठ सम्म
४	आपतकालिन अवस्थामा महिला हिसा न्यूनीकरण चेतना जागरण कार्यक्रम	संरक्षण समुह	गैससहरु		फाल्गुन देखी जेष्ठ सम्म
५	गाँउपालिका स्तरिय सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन	स्थानीय तह सामाजिक शाखा	गैसस, रेडक्रस		निरन्तर
६	सम्बन्धित सबै कलस्टरसँग समन्वय बैठक बसी लैङ्गिकताका आधारलाई ध्यान दिई सहयोग गर्ने व्यवस्था गर्न निर्णय गर्ने	सामाजिक विकास कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		२०७९ अषाढ सम्म
७	किशोरी र महिलाहरुका लागि मर्यादा सामग्री भण्डारण -(वितरण)	सामाजिक विकास कार्यालय	UNFPA नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		
८	जिल्ला तथा सबै स्थानीय तहहरुमा संरक्षण क्षेत्र समन्वय समिति गठन तथा परिचालन गर्ने	सामाजिक विकास कार्यालय	संरक्षण विषयगत समिति		२०७९ अषाढ सम्म
९	सिमान्तकृत र दलित समुदायहरुको लागी विषेश योजना तयार गर्ने	सामाजिक विकास कार्यालय	संरक्षण विषयगत समिति		२०७९ अषाढ सम्म

१०	विपद्को समयमा हुने लैंगिक तथा महिला हिंसा (GBV) प्रभावितलाई सेफ हाउसमा राख्ने ।	सामाजिक विकास कार्यालय	UNFPA		आवश्यकता अनुसार
११	लैंगिक (GBV), शारीरिक, यौवन, महिला हिंसा मा परेका लाई (MISP package) सेवा उपलब्ध गराउने	सामाजिक विकास कार्यालय,	UNFPA		आवश्यकता अनुसार

द. सूचना व्यवस्थापन

जिल्लामा कुनै पनि प्रकारको विपद्को आपतकालिन अवस्था आएमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले एकातिर स्थानीय तहमा समन्वय गृह्ण्ण भन्ने संगसंगै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति लाई खबर गर्नेछ्छ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले प्रदेश तथा केन्द्र संग आवश्यक समन्वय गरी विपद् व्यवस्थापन कार्य द्रुत रूपमा अगाडि बढाउनेछ्छ ।

९. सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारीको कार्य

क्षति न्यूनिकरण गर्न सिफारिस गरिएका पूर्वतयारी कार्यहरूः

१. विद्यालयमा विषयगत शिक्षकहरूबाट कक्षा सञ्चालन
२. भवन निर्माण आचारसंहिताको कडाईका साथ पालना/घर तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मिस्त्री तालिम (स्थानीय तहहरु)
३. समुदायमा भूकम्पको क्षति कम गर्ने विषयमा चेतनामूलक गतिविधिहरु सञ्चालन
४. घटना अभ्यास/सडक नाटक/पूर्वसूचना प्रणालीको विकास/सिद्धि अभियान
५. खोज तथा उद्धार/प्राथमिक उपचार प्रशिक्षणहरू सञ्चालन
६. उद्धार सामग्री लगायत दमकल तथा एम्बुलेन्सहरूको व्यवस्था गर्ने
७. आपतकालिन आवास गृहहरूको व्यवस्थापन/पहिचान
८. स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा वृद्धि
९. आपतकालिन योजना निर्माण
१०. आपतकालिन कोषको व्यवस्थापन
११. आवास क्षेत्र र व्यापारिक क्षेत्रको निर्धारण गर्ने जमिन प्रयोगको नीति अपनाउने
१२. आपतकालिन भोला, टेण्ट, त्रिपाल जस्ता वस्तुहरु तयारी अवस्थामा भण्डारण गरीराख्ने
१३. पोखरी तथा पानीका स्रोतहरु संरक्षण गर्ने
१४. कोभिड प्रतिकार्यका लागी सम्भावित संक्रमितहरु खोजी अभियान संचालन गर्ने,
१५. स्वास्थ्य मापदण्ड अनुसार आईसुलेशन र क्वारेन्टीन व्यवस्थापन गर्ने,

१०- आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान (Need Assessment and Gap Identify)

तत्कालका लागि सम्बन्धित निकायहरूले प्रभावकारी प्रतिकार्यकालागि निम्न कुराहरुमा ध्यान दिनु पर्दछ्छः

- आवश्यक मात्रामा खोज तथा उद्धार सामग्री व्यवस्थापन गर्ने (जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा)
- आवश्यक मात्रामा आपतकालिन आवास तथा खाद्यान्नको व्यवस्थापन गर्ने
- समुदायदेखि जिल्लासम्म सूचना सञ्चारको व्यवस्थापन (माइक, साइरन तथा अस्थाइ सञ्चारका साधन) गर्ने
- कोरोना संक्रमण फैलिन नदिन Action unit team गठन तथा परिचालन गर्ने, सामुदायिक स्वयंसेवकहरूको परिचालन गर्ने साथै अन्य कार्यहरु निर्देशिका बमोजिम गर्ने ।
- जिल्ला आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रलाई व्ययस्थित गर्ने ।
- आपतकालिन कोषको व्यवस्था गर्ने र अनिवार्य रूपमा बजेटको विनियोजित गर्दै जाने र ठुला स्तरको विपद् प्रतिकार्यका लागी जिल्ला स्तरीय कोषको व्यवस्थापन गरि जिल्ला भरिनै आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्ने ।
- विद्यालय स्तरमा भूकम्पीय तथा विपद्जोखिम न्यूनिकरण शिक्षा समावेश गर्नु पर्ने
- विपद् सूचना केन्द्रको व्यवस्था

११- विपद्को प्रकृतिमा आधारित क्षेत्रगत प्रतिकार्य योजना :

११.१ समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र

- समन्वय बैठक विपद् आएको पहिलो हप्तामा १ दिन विराएर र दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा एकदिन बैठक बस्ने ।
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने ।
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा उद्धार तथा राहत सामग्रीको वितरण तथा सहयोग गर्ने ।
- अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा रहेर-मिरा (MIRA) टीम गठन, क्षमता विकास र परिचालन गर्ने ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदिनै प्रतिवेदन तयार गर्ने । क्रमशः आवश्यकता अनुसार हरेक २ दिन तथा साप्ताहिक रूपमा निरन्तरता दिने ।
- २४ घण्टाभित्र सञ्चार माध्यममा समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन समाचार पठाउने ।
- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिसंग समन्वय गर्दै आवश्यक कार्य गर्ने ।
- समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने, प्रतिवेदन तयार गरी सबैलाई जानकारी गराउने ।
- प्राप्त स्रोतको वितरण तथा व्यवस्थापनमा आपतकालिन बन्दोवस्ती (Logistic Support) को व्यवस्थापन गरी प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यक सामग्रीहरू पुऱ्याउने ।
- गाउँपालिका, नगरपालिका तथा प्रदेश स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति संग समन्वय गरी कार्य गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम: संक्रामक रोहरु जस्तै कोभिड-१९, बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हिमपात, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: सूचना प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गर्ने तथा सूचनाहरूलाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा उपलब्ध गराई सहयोग सुनिश्चित गर्ने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- जिल्ला तथा नगरपालिका/गाउँपालिका तहमा सूचना तथा समन्वय समिति गठन गर्ने ।
- तीन देखि पाँच दिन भित्र बहु क्षेत्रिय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Multi-Cluster Initial Rapid Assessment, MIRA) गरी क्षति र पीडितहरूको विवरण तयार गर्ने ।
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सूचना प्रवाह सुनिश्चित गर्ने ।
- प्राप्त सूचनालाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई उपलब्ध गराउने ।
- समन्वय बैठक बाढी आएको बेला २४ घण्टा भित्र, पहिलो हप्तामा १ दिन विराएर र दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा एकदिन बैठक बस्ने ।
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण गर्ने ।
- स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरूले क्वारेन्टीनको अवस्था, कोभिड परिक्षणको अवस्थाका बारेमा दैनिक रूपमा प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने ।

समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यकालागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन दोस्रो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने <ul style="list-style-type: none"> जानकारीको संकलन र परिस्थितिको अद्यावधिक गर्ने सबै क्षेत्र (Cluster) लाई सक्रिय पार्ने र सबै क्षेत्र (Cluster) लाई कार्य जिम्मेवारी सुम्पने 	आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र जिल्ला तथा पालिका स्तरमा संचालन गर्ने ।	बजेटको व्यवस्थापन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिती ।	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यकालागि अनुमानित लागत
	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकता अनुसार आपतकालिन सहयोगको लागि मानवीय सहायोगमा कार्यगर्ने विभिन्न पक्ष वा निकायसंग अनुरोध गर्ने 				
	सर्वेक्षण टोली परिचालन IRA टीम परिचालन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी संग समन्वय गरी सर्वेक्षण टोलीको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	भौगोलिक एवं प्राविधिक कठिनाई पर्न सक्ने	जिल्ला प्रशासन, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल प्रहरी र रेडक्रस	
	सूचना डेक्स निर्माण गर्ने	स्थानीय तहका सम्पर्क व्यक्तिको विवरण अद्यावधिक गर्ने		जि.प्रशासन, जिल्ला समन्वय समिति र नेपाल प्रहरी	
	स्थानीय स्रोत र साधनको समीक्षा गर्ने	प्रत्येक क्षेत्रसंग उपलब्ध स्थानीय स्रोत र साधनको यकिन गर्ने	स्रोत साधनको अपर्याप्तता	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रकोप प्रभावितको लागि राहत वितरण		वास्तविक प्रभावितको पहिचानमा कठिनाई	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
पहिलो हप्ता	MIRA सर्वेक्षण टोली परिचालन गर्ने	अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गरेर MIRA अभिमुखिकरण गर्ने	MIRA अभिमुखिकरण गर्ने दक्ष जनशक्तिको अभाव	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	सर्वेक्षणका आधारमा कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	सुरक्षित स्थानको नक्साङ्कन गोदामको नक्साङ्कन	स्रोत साधन एवं भण्डारणको पर्याप्त व्यवस्थापन नहुन	नेपाल रेडक्रस, विषयगत कार्यालयहरु	
पहिलो महिना	विपद्बाट विस्थापित र घाइतेहरुलाई परिचय पत्र	परिचय पत्रको छपाई	वास्तविक प्रभावितको	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन	५० हजार

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यकालागि अनुमानित लागत
	वितरण		पहिचानमा कठिनाई	समिति	
दोस्रो महिना	संकलित तथ्याङ्क विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने	तथ्याङ्क विश्लेषणको अभिमुखिकरण	स्रोत व्यक्ति, सही तथ्याङ्कको अभाव	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
तेस्रो महिना	प्रभावितहरूको सुरक्षित पुनर्स्थापनाको लागि कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	दिर्घकालीन सुरक्षित स्थानको पहिचान	पहिचान पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण रणनीति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति को नेतृत्वमा जिल्ला समन्वय समिति, जिप्रका, सुरक्षा निकाय एव नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र खानी तथा भूगर्भ विभाग	

११.२ खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- प्रकोपको लगत्तै उपकरण सहित खोज तथा उद्धार (SAR) टोली खटाउने ।
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा यथासक्य चाँडोखोज तथा उद्धार गरी सहयोग गर्ने ।
- धन तथा जनको सुरक्षा गरी सुरक्षित जीवनको प्रत्याभूत गराउने ।
- अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गरी राहत सामग्री वितरणमा सहयोग गर्ने ।
- घाइते, अशक्त, असहाय, बालबालिका, महिला तथा वृद्ध वृद्धा लाई प्राथमिकताका साथ सुरक्षित स्थानान्तरण गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम: कोभिड-१९, बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हिमपात, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: विपद् प्रभावितहरूको जनधनको खोज तथा उद्धार गरी सहज तरिकाले सुरक्षित स्थान सम्म पुऱ्याउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

- विना भेदभाव विपद् प्रभावितहरूलाई उद्धार गरी सुरक्षित तवरले राख्नु ।
- विपद्मा परेकाहरूलाई उद्धारका लागि खोजी गर्नु ।
- प्रभावितहरूको तत्काल जीवन बचाउनु ।
- सम्भावित मानवीय क्षति कम गर्नु ।
- सुरक्षित स्थानको खोजी गर्नु ।

खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	<p>खोज तथा उद्धार क्षेत्रको आपतकालिन समन्वय बैठक आयोजना गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ विपद्जन्य स्थलतर्फ खोजतलास तथा उद्धार टोली परिचालन गर्ने ■ प्रभावित स्थलको पहिचानर प्राथमिकता निर्धारण गर्ने ■ स्थानीय तहसंग समन्वय गरी खोज तथा उद्धारगर्ने ■ सम्बन्धित अन्य निकाय संग समन्वय गर्ने 	आपतकालिन नं १००, खोज तथा उद्धार सामग्रीको पूर्व भण्डारण गर्ने, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मा आपतकालिन कोष खडा गर्ने स्थानीय स्तरमा खोज तथा उपलब्ध उद्धार सामग्रीको विवरण राख्ने	<ul style="list-style-type: none"> ■ आवश्यकमात्रा मा खोजतलास तथा उद्धार सामग्री नहुनु, ■ सूचना प्रवाहमा ढिलाइ, ■ भौगोलिक विकटताको कारण समयमै घटना स्थलमा पुग्न कठिनाइ 	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र तथामानवीय सहयोगी संस्थाहरु र सुरक्षा निकाय एवम रेडक्रस	प्रकोप अनुसार लागत थप हुनसक्ने जिविव्यस को कोष स्थापना गर्ने र त्यहाँबाट खर्च व्यवस्थापन गर्ने
	तत्काल प्रकोप न्यूनिकरण गर्ने उपाय अवलम्बन गर्ने	तालिम प्राप्त जनशक्ति तयार पार्ने (तालिम तथा पूर्व अभ्यास गर्ने)		खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र	
दोस्रो दिन	महत्वपूर्ण आवश्यक स्रोत/साधानको उपलब्धता यकिन गर्ने र आवश्यक सहयोगको माग गर्ने	आवश्यक सामग्रीको पूर्व भण्डारण गर्ने	स्रोत साधनको अपर्याप्तता	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
पहिलो हप्ता	प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी राख्ने		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	राहत सामग्री वितरण कार्यमा सहयोग गर्ने	आवश्यक राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण गर्ने		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र रेडक्रस	

पहिलो महिना	विस्थापित शिविरमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने			सुरक्षानिकाय र संरक्षण कलस्टर	
दोस्रो महिना	प्रभावितहरूलाई पुनः निर्माण एवं पुनःस्थापना गर्न सहयोग गर्ने	सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गर्ने	स्रोत साधनको कमी	क्षेत्रगत सबै निकाय	प्रकोप र क्षतिको प्रकृति अनुसार निर्धारण हुने
तेस्रो महिना	प्रभावितहरूलाई पुनःस्थापना गरी टोली फिर्ता हुने			क्षेत्रगत सबै निकाय	

११.३ खाद्य सुरक्षा एवम् पोषण क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :

- प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० किलो क्यालोरी प्राप्त हुनेगरी सामान्य खाद्यान्नको रासन (Ration)
- प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँच योग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरु पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने
- निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना केटाकेटी, एचआईभी भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरीक, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था

स्फेयरमा मापदण्ड बमोजिम उपलब्ध खाद्य सामग्री

चामल प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४१० ग्राम, दाल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम वनस्पति, तेल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति २५ मिलि, नुन-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३ ग्राम चामल तथा नुडल १०० घरधुरीका लागि उपलब्ध खाद्य सामग्री स्थानीय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिने पर्दछ तर पनि सुरुमा घरायसी स्तरमा गरिने वितरण र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा वितरण गरिनेपर्दछ ।

मुख्य विपद्को किसि कोभिड-१९, बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी ।

उद्देश्य: जीवन रक्षा सम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival strategies) का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त खाद्य सम्बन्धी पर्याप्त स्रोतहरू उपलब्ध गराउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य: प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवम् जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

खाद्य सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना <ul style="list-style-type: none"> ■ जिविव्यसको बैठकमा सहभागी ■ जानकारी संकलन गर्ने ■ परिस्थिति विश्लेषण ■ तयारी खाना वितरणका लागि कार्ययोजना तयार गर्ने 	आपतकालिन योजना अद्यावधिक गर्ने	मानवीय र भौतिक स्रोतको कमी	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्र, उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
				रेडक्रस सोसाइटी	
	सम्बन्धित गापा/नपाको कृषि शाखाबाट क्षतिबारे जानकारी लिने	गाउँपालिका, नगरपालिकाकृषि शाखाहरुको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	जनशक्तिको कमी	जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्र, नगरपालिका तथा गाउँपालिका,	
	विस्थापितहरुको लागि पहिलो ७ दिनसम्मको लागि तयारी खाना वितरण गर्ने (चाउचाउ, चिउरा, भुजा, विस्कट, भेली, नुन)	आवश्यक तयारी खाद्य सामग्रीको पूर्व भण्डारण खाद्य सामग्री विक्रीकर्ताको नक्साङ्कन	उपयुक्त गोदाम नहुन	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, उद्योग वाणिज्य संघ	
दोस्रो दिन	स्थानीय स्रोत र साधनको समीक्षा गर्ने	प्रत्येक क्षेत्रसंग उपलब्ध स्थानीय स्रोत र साधनको नक्साङ्कन गर्ने		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नगरपालिका तथा गाउँपालिका,	
पहिलो हप्ता	MIRAसर्वेक्षण टोली परिचालन, आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्था र भण्डारण गर्ने	अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गरेर MIRAतालिम आयोजना गर्ने, गोदाम तथा वितरण केन्द्रहरुको नक्साङ्कन		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, उद्योग वाणिज्य संघ	
पहिलो महिना	मापदण्डमा उल्लेख भए अनुसार खाद्य सामग्री वितरण गर्ने (चामल, दाल, तेल, नुन, मसला)	प्रभावित व्यक्तिहरुको पहिचान गरी वितरण व्यवस्था मिलाउने		उद्योग वाणिज्य संघ	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसंग समन्वय गरी ६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई पौष्टिक आहार वितरण गर्ने	आवश्यक सामग्री जुटाउन		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नगरपालिका तथा गाउँपालिका, र विभिन्न क्षेत्रहरु)	

खाद्य क्षेत्रका लागि चाहिने अनुमानित बजेट निम्न अनुसार छुट्याइएको छ

क्र.सं.	गतिविधि	इकाइ	परिमाण	दर रु.	जम्मा रु.
१	समन्वय बैठकको आयोजना	पटक	आवश्यकता अनुसार		
२	खाद्य सामग्री भण्डारणका लागि उचित स्थानको व्यवस्था	महिना	आवश्यकता अनुसार		
३	खाद्य सामग्री ढुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन	पटक	आवश्यकता अनुसार		
४	मानवीय सहयोगका लागि आपतकालिन आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्री				
४.१	दालमोठ (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति २ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	२००००		
४.२	चिउरा (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ३०० ग्रामका दरले)	कि.ग्रा.	८४,०००		
४.३	भुजा प्रतिदिन प्रति व्यक्ति १०० ग्रामका दरले	कि.ग्रा.	२८,०००		
४.४	बिस्कट (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति १ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	२४,०००		
४.५	चिनी (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति २५ ग्रामका दरले)	कि.ग्रा.	१७५०		
४.६	नुन(प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ३ ग्रामकादरले)	कि.ग्रा.	७०		
५	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन -विस्थापित २०००० जनाको लागि २ हप्तासम्म (कोभिड कारण)				
५.१	चामल(प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ४१० ग्राम)	क्वीन्टल	११४८		
५.२	दाल (प्रति दिन प्रति व्यक्ति ६० ग्राम)	क्वीन्टल	१६८०		

५.३	तेल (प्रति दिन प्रति व्यक्ति २५ मिलि)	लिटर	७०००		
५.४	नुन (प्रति दिन प्रति व्यक्ति ३ ग्राम)	क्वीन्टल	८.४०		
५.५	मसाला प्रति दिन प्रति व्यक्ति ३ ग्राम	क्वीन्टल	८.४०		
५.६	वितरकको लागि पारिश्रमिक (१ महिना)	जना	स्थानीय पालिकाको नियमानुसार		
५.७	तरकारी	कि.ग्रा.	११२०००		

११.४ गैरखाद्य सामग्री तथा आपतकालिन आवास

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र उपलब्ध गराउने, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४×५ मिटरको डोरी सहितको प्लास्टिक सिट र साहायता सामग्री उपलब्ध हुनेछ।
- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच हुनेछ।
- दुई वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा हुनेछ।
- महिला, केटी, पुरुष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ। यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति भएको हुनेछ।
- मानिसहरू संग उपयुक्त घरायसी सामग्री छ, एक सेट भाँडा।
- शिविर बन्द गर्ने र बहिर्गमन रणनीति।
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ जुन जमिन सुरक्षित तथा SPHERE को मापदण्ड अनुसार हुनुपर्छ।
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसंग अग्रिम रूपमा नै समझदारी पत्र (MoU)मा दस्तखत भएको हुनुपर्दछ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै साँस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवम् परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनु पर्दछ।
- शिविर खडा गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड।
- नागरीक समाज, सरकार तथा सान्दर्भिक समूहसंगको परामर्शमा शिविरको स्थापना।
- सुत्केरी महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि विशेष अस्थायी टेण्ट र अत्यावश्यक सामग्री जस्तो हाइजिन किट, न्यानो कपडा, ओडुने कम्बल, भुलको व्यवस्था र त्यसमा उनीहरूको पहुँच हुनेछ।

मुख्य विपद्को किसिम :कोभिड-१९, बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी।

क्षेत्रगत उद्देश्य:

- जलवायुका प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूसंग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ हुनेछन्।
- जलवायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसंग पर्याप्त कम्बल एवं लुगा हुनेछन्।
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवं तिनको मर्यादा तथा कल्याणका लागि औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच पुग्नेछ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

- आवास:** नेपाल को संविधान २०७२ को मौलिक हक अर्न्तगत आवासको हक हुने छ, भनिएको र सोहि अनुरूप विपद् प्रभावितलाई सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवम् प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने। यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढी भन्दा बढी आत्मनिर्भरता तथा स्व-व्यवस्थापन (Self-management) मा जोड दिइनेछ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन प्राकृतिक विपद्का कारणले घरवार विहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवनस्तर उठाई शिविरहरूमा सरोकारवालाहरूको जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने।

गैरखाद्य सामग्री तथा आपतकालिन आवास क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्थामा सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विव्यसको बैठकमा सहभागि cluster बैठकको समय तोक्ने, प्रदेश तथा केन्द्रिय कार्यालयलाई जानकारी आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने	Focal Person तोक्ने सदस्यहरुको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने	सम्पर्क विच्छेद हुन सक्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नगरपालिका तथा गाउँपालिका,	
	प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण	द्रुत सर्वेक्षण (IRA) टोली खटाइ विवरण अद्यावधिक गर्ने		सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिका	
दोश्रो दिन	खोज तथा उद्धार परिचालन NFRI व्यवस्थापन प्रारम्भिक उपचार, अस्थाइ आवास	आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था	खोज तथा उद्धार सामग्री,व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्री	रेडक्रस नगरपालिका तथा गाउँपालिका,	
	Cluster बैठक आपतकालिन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण	आपतकालिन आश्रय स्थल नक्साङ्कन, पूर्व भण्डारण तथा संस्थाहरुको स्रोत साधन आँकलन	खानेपानी तथा चर्पीको WASH व्यवस्था ५० परिवारका लागि मात्र पूर्वभण्डार	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, जिल्ला समन्वय समिति	
पहिलो हप्ता	आपतकालिन आवास निर्माण तथा थप सामग्री व्यवस्थापन	पूर्व भण्डारण दक्ष, जनशक्ति व्यवस्थापन		प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, गापा/नपा	
	विस्थापित परिवारहरुको दर्ता	जनशक्तिको विवरण व्यवस्थापन		नगरपालिका तथा गाउँपालिका, सुरक्षा निकाय	
	क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान	दक्ष जनशक्ति अद्यावधिक गर्ने		नगरपालिका तथा गाउँपालिका, क्षेत्रगत सदस्यहरु	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्थामा सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	आपतकालिन आवासमा रहेका विस्थापित परिवारहरूलाई NFRI वितरण	पूर्वभण्डारण	५० परिवारका लागि मात्रै पूर्व भण्डारण	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, सुरक्षा निकाय	
पहिलो महिना	पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाई निरन्तरता	माथि लेखिए अनुसार	माथि लेखिएको अनुसार	माथि लेखिए अनुसार	
	फर्केका विस्थापित परिवारहरूको विवरण संकलन (बाढीको हकमा)	विवरण संकलन फारम छपाइ	विवरण संकलन नभएको फारम निर्माण नभएका	गाउँपालिका तथा नगरपालिका	

आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको लागि आवश्यक सामग्री र अनुमानित बजेट (१०० परिवारका लागि नियमित र ४०० हजार परिवार का लागि कोभिड प्रतिकार्यका लागि)

क्र.सं.	गतिविधि	इकाइ	परिमाण	दर	जम्मा
१	समन्वय बैठक	पटक	८		
२	गोदाम	२ महिना	२		
३	कर्मचारी व्यवस्थापन	महिना	१		
४	एन.एफ.आई. सेट खरिद	सेट	४०००		
५	सेल्टर	सेट	४०००		
६	बाँस	थान	१६००		
७	डोरी, किला	प्रतिघर	४००		
८	घर निर्माण मजदुर	जना	४००		
९	चारजेवल टर्च	जना	२००		
१०	बेड विस्तारा	जना	२०,०००		

११.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- वैतडी जिल्लामा विपद्पछि पहिलो हप्तासम्म पाइपद्वारा अथवा जिल्ला, गाउँपालीका, नगरपालिकाको समन्वयमा डिभिजन खानेपानी कार्यालयसंग सम्बन्ध कायम गरी खानेपानी भण्डारण गरिने ट्याङ्की वा अन्य माध्यम द्वारा प्रभावित क्षेत्रमा प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुऱ्याउने ।

- शिविरमा बस्ने विस्थापित, घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तीहरूका लागि पानी संकलन गर्ने वाल्टिन र ३० दिन सम्मका निमित्त खानेपानी शुद्ध गर्ने चक्की, पियूप, अक्वा (tablets) अथवा वाटर गार्ड (water guard) उपलब्ध गराउने ।
- शिविरमा बसोवास गर्ने विस्थापितका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवम् महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी हरेक १८ व्यक्तिका लागि एक चर्पी, निर्माण गर्ने ।
- शिविरमा बसोवास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साभेदार गैर-सरकारी संस्था, महिला, सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरू संग मिली स्वास्थ्य सम्बन्धी किट (kits) वितरण गर्ने र स्वास्थ्य सरसफाइ प्रवर्द्धन सम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध गर्ने उचित तरिका र साबुन द्वारा हात धुने क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।
- एक रूपताका लागि जिल्ला आपतकालिन योजनालाई राष्ट्रिय आपतकालिन योजनासंग मेल खाने गरी तयार पार्ने ।
- प्रति १० परिवार १ फोहर फाल्ने भाँडो (१०० लिटर) विस्थापितहरूको बसोवास अनुसार फोहोरहरू फाल्ने भाँडाको व्यवस्था गर्ने ।
- पानी जम्मा गर्ने भाँडाहरू १० देखि २० लिटरको २ वटा भाँडाहरू प्रति परिवार उपलब्ध गराउने ।
- विस्थापित क्षेत्रमा प्रति २०० परिवारमा स्वयंसेवक १ जनाका दरले परिचालन गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम: कोभिड-१९, पहिरो, बाढी, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: स्वच्छ, सफा र सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराई खानेपानी तथा सर-सफाइसंग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिई पानीजन्य रोगबाट प्रभावित परिवारलाई बचाउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि (खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि) सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवम् नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचितरूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा-सुगंध (Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तिकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	WASH Cluster को बैठकको आयोजना गर्ने, सरोकारवालाहरूसंग समन्वय गर्ने, सूचना संकलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
दोश्रो दिन	स्वयंसेवक परिचालन गर्ने			जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
पहिलो हप्ता	विस्थापितहरूलाई स्वास्थ्य सरसफाइ किट वितरण गर्ने	पूर्व भण्डारण तथा स्रोत नक्साङ्कन	आवश्यक पर्ने सामग्रीको पूर्व भण्डारण नभएको	जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
	जि.वि.व्य.समितिसंग समन्वय गरी MIRA सर्वेक्षणको टोली	बहुप्रकोप सन्दर्भमा MIRA	बहुप्रकोप सन्दर्भमा MIRA		

विपद्को घटना पश्चात को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	परिचालन	निर्माण	निर्माणको लागि आवश्यक जनशक्ति नभएका		
	विस्थापितहरुको शिविरमा अस्थायी चर्पी, तथा खानेपानी व्यवस्था गर्ने	पूर्व भण्डारण तथा श्रोत नक्साङ्कन	आवश्यक पर्ने सामग्रीको पूर्व भण्डारण नभएका, स्रोत साधनको कमी	जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster खापातथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	
	विस्थापित शिविरमा फोहर व्यवस्थापन समिति गठन गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने	जनशक्ति व्यवस्थापन		जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
पहिलो महिना	प्रभावित विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्रमा चर्पी र पानीका धाराहरुको मर्मत गरी पानी सुचारु गर्ने			जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster खापातथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	
	स्वास्थ्य र सरसफाई बारे सचेतना कार्यक्रम हेल्थ क्लस्टरसंग समन्वय गरी गर्ने			जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
दोस्रो महिना	Hygiene Promotion को लागि माइकिड FM, Poster, सडक नाटक आदिबाट प्रचार प्रसार गर्ने			जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको लागि आवश्यक सामग्री तथा अनुमानित बजेट प्रथम चरण : तत्काल उपलब्ध गराइने राहत सामग्री:

क्र.सं.	सामग्री	परिमाण	दर रु	जम्मा रकम रु
१	प्लास्टिक जर्किन (२० लिटर) र २ वटा जग	१०००		
२	प्लास्टिक वाल्टिन २० लिटरको विक्रो समेत र २ वटा जग	१०००		
३	लुगाधुने साबुन	१०००		
४	नुहाउने साबुन	१०००		
५	पानी शुद्धिकरण गर्ने सामग्री	१०,०००		

क्र.सं.	सामग्री	परिमाण	दर रु	जम्मा रकम रु
६	Hygiene Kits	१०००		
७	Sanitary Pads	१०००		
८	साधारण खाल्डे चर्पी	१०००		
९	धारा मर्मत	१०००		
१०	सेनीटाइजर, ग्लोब्ल, मास्क	२००००		
११	Handwash station को स्थापना	आवश्यकता अनुसार		
१२	Wast water management	आवश्यकता अनुसार		

दोश्रो चरण (सेवा सुविधा विस्तार):

क्र.सं.	सामग्री	परिमाण	दर रु	जम्मा रकम रु
१	HDPE पानी ट्याङ्की १००० लिटरको आवश्यक सामग्री सहित	५०		
२	साधारण खाल्डे चर्पी (वाटरसिल प्यान) यसको निर्माण पछि प्रथम चरणको चर्पी पुरिने छ	१०००		
३	पानी शुद्धिकरण गर्ने सामग्री	५०००		
४	सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम	३०		

११.६ स्वास्थ्य क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्य निगरानी (Health surveillance) शुरु हुन्छ ।
- समुदायको तहमा रोग तथा चोटपटकको व्यवस्थापनको लागि विद्यमान स्वास्थ्य सेवा प्रणालीको माध्यमबाट तत्काल उपचार एवम् थप उपचारका लागि माथिल्लो उपचार केन्द्रमा प्रेषण गरी आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिस गरी पठाइने केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पुग्नका निमित्त घाईते तथा विरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- घाइते तथा विरामीहरूलाई वर्गीकरण (Triage) गरिनेछ र रातो, पहेलो, हरियो तथा कालो रङको ट्याग लगाइनेछ र सोहि अनुरूप उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- प्रभावितलाई आवश्यकतानुसार मनोसामाजिक परामर्श प्रदान गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम :कोभिड-१९, बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: जस्तोसुकै आपतकालिन अवस्था परेता पनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण (Human survival and well-being) खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषण सम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने । सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराई सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिई पानीजन्य रोगबाट प्रभावित परिवारलाई बचाउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

स्वास्थ्य:

- भाडापखाला जन्य सरुवा रोग तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल तथा स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

- द्रुत लेखाजोखा (Rapid assessment) संग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएका खण्डमा प्रतिकार्य तथा लेखाजोखाका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा पर्याप्त अत्यावश्यक सामग्रीको आपूर्ति सुनिश्चित गरी स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न एवं अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral mechanism) को विकास गर्न स्वास्थ्य कार्यालय तथा स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखालाई सहयोग पुऱ्याउन, पर्याप्त आपतकालिन आपूर्ति र मानव स्रोत लगायतका विषयमा शिघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- भिटामिन ए, जुकाको औषधि तथा खोप कार्यक्रमलाई नियमित रूपमा संचालन गर्न जिल्ला तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई सहयोग गर्ने ।

पोषण:

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme - SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती, सुत्केरी तथा दूध खुवाउने महिला एवम् पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न जिल्ला तथा स्थानीय तह लाई सहयोग गर्ने ।
- कडा शिघ्र कुपोषण (Severe Acute Malnutrition - SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई सहयोग गर्ने
- निरन्तर स्तनपान प्रवर्द्धन गर्ने र आमाको दुधलाई प्रतिस्थापन गर्ने बस्तु विक्री वितरण नियमन गर्ने ।
- जेष्ठ नागरीक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि आपतकालिन पोषण व्यवस्था गर्ने ।

स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने (विपद्को प्रकृतिमा आधारित) कार्य	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ▪ परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने ▪ जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिकार्य योजनाको जानकारी गराउने । ▪ RRT लाई प्रतिकार्य योजनाको जानकारी दिने, भूमिका र जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने, कार्यक्षेत्रको निर्धारण गर्ने ▪ चोटपटक उपचार, 	क्षेत्रगत सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	मानवीय स्रोतको कमी, छिटो र भरपर्दो सञ्चार साधनको व्यवस्था नहुनु र RRT लाई विशेष तालिम तथा अनुभव नहुनु ।	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी तथा स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	
दोस्रो दिन	स्वयंसेवक तथा RRTपरिचालन	स्वयं सेवकहरूको सूची तयार गर्ने	RRT लाई विशेष तालिम तथा अनुभव नहुनु ।	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, रेडक्रस, Health Cluster	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	अस्थाइ शिविरमा Health Camp सञ्चालन गर्ने	आवश्यक सामग्री पूर्व भण्डारण	पर्याप्त साधन स्रोतको कमी	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, रेडक्रस, Health Cluster	
पहिलो हप्ता	भाडापखाला, श्वासप्रश्वास रोग, कीटजन्य रोग, गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा ५ वर्ष मुनिका बालबालिका, जेष्ठ नागरीक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, दिग्घ रोगीहरुलाई नियमित/विशेष कार्यक्रम संचालन तथा प्राथमिकता दिने	आवश्यक सामग्री तथा जनशक्तिको पूर्व व्यवस्थापन	पर्याप्त साधन स्रोतको कमी	स्वा.का. बैतडी तथा स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, रेडक्रस जिल्ला अस्पताल, Health Cluster	
पहिलो महिना	संरक्षण क्षेत्रसंग समन्वय गरी मनोसामाजिक विमर्श सेवा उपलब्ध गराउने	संरक्षण क्षेत्रमा संलग्न सम्पूर्ण निकायहरुको सम्पर्क सुची तयार गरी राख्ने	व्यवसायिक मनोविमर्शकर्ता को कमी	स्वा.का. बैतडी स्थानीय तह सामाजिक शाखा, तथा स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा Health Cluster	
	भाडापखाला, श्वासप्रश्वास रोग, कीटजन्य रोग, गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा ५ वर्ष मुनिका बालबालिका, जेष्ठ नागरीक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु दिग्घ रोगीहरुलाई विशेष कार्यक्रम तथा प्राथमिकता दिने	आवश्यक सामग्री तथा जनशक्तिको पूर्व व्यवस्थापन	पर्याप्त साधन स्रोतको कमी (दक्ष जनशक्ती, औषधि, उपकरण, यातायात आदि)	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, स्वा.का. बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	गाउघर क्लिनिक तथा खोप क्लिनिक नियमित संचालन गर्ने	सामग्री तथा जनशक्तिको पूर्व व्यवस्थापन		स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी, स्थानीय तह	
दोस्रो महिना	स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरी चेतना अभिवृद्धि गर्ने	IEC सामग्रीको प्रकासन, छपाइ, प्रशारण तथा व्यवस्थापन गर्ने		स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा र Health Cluster	
	खानेपानी, संरक्षण, शिक्षा क्लस्टर हरूसंग समन्वय गरी पुनर्स्थापना कार्यमा स्वास्थ्य सम्बन्धी सहयोग गर्ने	सम्बन्धित क्लस्टर सदस्यहरूको सम्पर्क सूची अद्यावधिक गरी राख्ने		स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा स्वा.का बैतडी, Health Cluster	

११.७ शिक्षा क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षा सम्बन्धी सुविधा र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने ।
- जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा ईकाइ र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदाय हरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ पत्ता लगाउने ।
- सम्भव भएसम्म यथाशिघ्र चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्ड बमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधार सहित विद्यालय जाने बालबालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ तथा स-साना बालबालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउँ खडा गर्ने ।
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semi- structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षा तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकिकरण प्रारम्भ गर्ने ।
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिकने ठाउँमा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ भन्नेकुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- प्रभावित बाल बालिकाहरूका निमित्त नियमित शिक्षा प्रणालीमा सबलीकरण पाउँदै लैजाने ।

मुख्य विपद्को किसिम : संक्रामक रोग जस्तै: कोभिड-१९, बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हिमपात, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी ।

क्षेत्रगत उद्देश्य:

- विकास गर्न, संरक्षण प्राप्त गर्न र सामान्य अवस्था एवम् स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण बालबालिकाहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- सुरक्षित सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्नेकार्यमा केटाकेटीहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

- प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवम् सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूले सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावकारी आपतकालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समूहका सदस्यहरू (Cluster members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान-प्रदान सुनिश्चित गर्ने ।
- आपतकालिन परिस्थितिमा पहिलो प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा (Focal person) सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने ।
- द्रुत तथा चालु (Rapid and on-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिनेछ, भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपतकालिन परिस्थितिमा रहेका केटाकेटीहरूको शिक्षाका निमित्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रमुख प्रतिबद्धताहरू र न्यूनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने आपतकालिन परिस्थितिमा प्रतिकार्य उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू (Cluster) संग सम्बन्ध स्थापना गरी त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।

शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्व तयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य निकाय	जिम्मेवार	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	क्षेत्रको समन्वय बैठक, जिम्मेवारी बाँडफाँड, सूचना तथा जानकारी संकलन, प्रतिवेदन तयारी जस्ता विषयमा निर्णय गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा		
दोस्रो दिन	प्रभावित विद्यार्थी एवम् शिक्षकहरूलाई सुरक्षित स्थानमा व्यवस्थापन गर्ने सेल्टर क्लष्टरसंग समन्वय गर्ने	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन गर्ने, शिक्षकहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा		
पहिलो हप्ता	प्रभावितहरूलाई राहत बितरणको लागि सम्पर्क र समन्वय गर्ने	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन, शिक्षकहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा		
	जिविव्य समितिसंग समन्वय गरी MIRA सर्वेक्षणका टोली परिचालन गर्ने	भूकम्प र बाढी पहिरोको सन्दर्भमा MIRA निर्माण		जिविव्य समिति तथा स्थाविव्य समिति		

पहिलो महिना	अध्ययन केन्द्र सञ्चालन गर्न वा भत्केका विद्यालयको पुनर्निर्माण गर्ने, पुनर्निर्माण गर्न नसके प्रदेश तथा केन्द्रमा सिफारिस गर्ने			शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा	क्षतिको प्रकृति अनुसार
दोस्रो महिना	अस्थायी अध्ययन केन्द्रमा खाजा, औषधिको व्यवस्थापन गर्ने	IEC छपाइ र अन्य व्यवस्थापन गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा	

११.८ संरक्षण क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- संरक्षण समूहको क्षमतामा वृद्धि गर्ने र स्रोत व्यवस्थापन गर्ने ।
- प्रभावित जनसमुदायको कुनैपनि अधिकारको उल्लङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने ।
- महिला हिंसा न्यूनिकरणका लागि जनचेतना जगाउने ।
- मानव अधिकारको संरक्षण गर्ने ।
- विभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरीब तथा पछाडी पारिएका समूहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच प्रतिकार्य पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साम्भेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा विपद्मा परेका व्यक्तिहरूको दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बाल-मैत्री ठाउँलगायत बालबालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने।
- शिक्षा तथा संरक्षण सम्बन्धी प्रतिकार्य कार्यक्रममा मनोसामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बालबालिकाहरू विछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- विछोडिएका तथा परिवारको साथ नभएका बालबालिकाहरू खास गरी पाँच वर्षको उमेर भन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साम्भेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट विछोडिएका तथा साथ नभएका बालबालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समूह जस्तै परिवार नभएका, वृद्ध, अपाङ्ग तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (आवास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था) । मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी (Advocacy) गर्ने ।
- मनोपरामर्श सेवा प्रदान गर्ने ।
- किशोरीहरूलाई महिनावारी हुँदा प्रयोग गर्ने प्याड वितरण तालिमको व्यवस्था गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम : संक्रामक रोहरु जस्तै: कोभिड-१९, बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हिमपात, हावाहुरी चट्याङ, जंगली जनावरको आतंक र सुख्खा खडेरी ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: बालबालिका लगायत जोखिममा रहेका किशोरकिशोरी र महिला समूहहरूले आपतकालिन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेला बाट संरक्षण प्राप्त गराउनु यसको उद्देश्य रहेकोछ ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालिन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने प्रतिकार्य कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन भन्नेकुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपतकालिन प्रतिकार्यको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- जोखिममा रहेका र हिंसा प्रभावित किशोरी र महिलाहरूलाई मनोसामाजिक मनोविमर्श सहयोग प्रदान गराउने ।

- आपतकालिन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा अन्य जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवा सम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- बालमैत्री ठाउँ तथा मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणको सुनिश्चित गर्ने ।
- विछोड भएका बालबालिका, खासगरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोगको सुनिश्चितता गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा लैंगिक हिंसा (GBV)का विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी (Advocacy) गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बालबालिका तथा महिलाहरू माथिको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

संरक्षण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	क्षेत्रको समन्वय बैठक: जिम्मेवारी बाँडफाँड, सूचना तथा जानकारी संकलन, प्रतिवेदन तयारी जस्ता विषयमा निर्णय गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		स्थानीय तह सामाजिक शाखा	
दोस्रो दिन	परिस्थिति अनुसार DDMC/ सम्बन्धित निकायमा जानकारी गर्ने र गराउन	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन		संरक्षण क्षेत्र	
पहिलो हप्ता	प्रारम्भिक जानकारीको आधारमा आपतकालिन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने	आपतकालिन कोषको व्यवस्था गर्ने		स्थानीय तह सामाजिक शाखा र जिससले समन्वय गर्ने	
	संक्रामक रोग जस्तै: कोभिड १९ बाट प्रभावित बालबालिका, किशोरी, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति लगायत जोखिमताको लेखाजोखा तथा तथ्यांक संकलन	सर्वेक्षणकोलागि व्यक्ति तोक्ने		संरक्षण विषयगत क्षेत्र समिति	
	संक्रामक रोग जस्तै: कोभिड १९ बाट प्रभावित महिला, किशोरी, बालबालिका, आप्रवासी कामदार, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता र LGBTIQ हरूलाई हिंसा, दुर्व्यवहार, हेला र भेदभावबाट बचाउन सूचनामूलक सन्देश प्रसारण गर्ने ।	उपलब्ध संचार माध्यमहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने र समन्वय गर्ने		संरक्षण विषयगत क्षेत्र समिति, जिसस	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	जि.वि.व्य. समितिसंग समन्वय गरी MIRA सर्वेक्षणको टोली परिचालन गर्ने	सर्वेक्षणको लागि व्यक्ति तोक्ने		स्थानीय तह तथा जिसस	
	हराएका, तनावग्रस्त, घाइते, अशक्त आदिको तथ्याङ्क संकलन गर्ने र भेटिएका लाई पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने, न्युनतम आधारभुत सहयोग को लागि तथ्याङ्क आकलन गर्ने ।	सम्पर्क डेस्क सञ्चालन गर्ने	सञ्चार अवरुद्ध हुने	संरक्षण क्षेत्र	
पहिलो महिना	Child Protection/ Women violence, Physical violence, Conflict जस्ता कार्यको नियमित अनुगमन गरी आवश्यक प्रतिकार्य गर्ने	सम्बन्धित तथ्याङ्कहरू अद्यावधिक गर्ने	सही सूचना प्राप्तमा कठिनाई	स्थानीय तह, संरक्षण क्षेत्र	
	आइसोलेसन तथा क्वरेनटाइनमा रहेका व्यक्तिहरू, विशेष गरी महिला, लैंगिक हिंसामा (GBV) परेका महिला, बालबालिका ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्थानीय टोली प्याड, भुल, कम्बल Recreational Kits र Dignity kits, KISORI KITS, MISP Packages आदि आवश्यक सामग्री उपलब्ध गर्ने ।	सम्बन्धित तथ्याङ्कहरू संकलन र अद्यावधिक गर्ने		संरक्षण विषयगत क्षेत्र समिति, UNFPA	
दोस्रो महिना	स्वयंसेवक हरूको परिचालन गरी आवश्यकता अनुसार Psychosocial Counseling गर्ने	उपलब्ध मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने	मनोविमर्शकर्ता को संख्या कमी हुन सक्ने तथा उनीहरूले समयमै सेवा उपलब्ध नगराउने	स्थानीय तह, संरक्षण क्षेत्र तथा सो क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न गैसस	
तेश्रो महिना	आवश्यकता अनुसार सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	IEC सामग्रीको छपाइ तथा व्यवस्थापन गर्ने		स्थानीय तह, संरक्षण क्षेत्र	

१२- कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

१२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशील हुने

जिल्लामा कुनै पनि विपद्को समयमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति को प्रमुखको हैसियतले प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मानवीय उद्धारको कार्यमा विपद्पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन गराउनका लागि मुख्य भूमिका निर्वाह गर्नुहुनेछ। यस समितिले विपद्कोसमयमा जिल्ला स्थित सबै विकास तथा मानवीय साहायतामा संलग्न निकायहरुलाई उनीहरुको नियमित कार्यलाई मानवीय साहायताको कार्यतर्फ लगाउन समन्वय तथा निर्देशन दिन सक्दछन।

१२.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना

जिल्लाको विपद्पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका कार्यान्वयन निम्नानुसार गरिनेछः

क्र.सं.	कार्यक्रम	मिति
१	जिविव्य समितिको बैठक, क्षेत्रगत तयारी	नियमित
२	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक मस्यौदा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मा प्रस्तुत	जेठ पहिलो हप्तामा
३	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पारित गर्ने	जेठ दोस्रो साता
४	जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुमोदन गराउने	आवश्यकतानुसार
५	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समीक्षा	चौमासिक रुपमा
६	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक	२०७९ अषाढ

प्रस्तुत जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ (अद्यावधिक २०७९) कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोत, साधन र बजेटसबै विषयगत निकाय, स्थानीय तह, प्रदेश तथा केन्द्रीय सरकार, जिल्ला समन्वय समिति बैतडी, गैरसरकारी संघ-संस्था तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोगको मानवीय सहयोग शाखासंग समन्वय र अन्य दातृ निकायसंग पनि सहयोगको लागि पहल गरिनेछ।

१२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक गर्नका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ले नै काम गर्ने छ।

१३- प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जिल्लाका सबै सरोकारवाला निकायहरुले स्वामित्व ग्रहण गरेको आधिकारिक दस्तावेज हो। विपद्को बेला तथा विपद् पश्चात जिल्लाको विकास तथा मानवीय साहायता सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन तथा सम्बोधन गर्न यो दस्तावेजले दिशा निर्देश गर्दछ। यसबाट विपद् व्यवस्थापनलाई जिल्ला तथा स्थानीय तहको विकास प्रक्रियामा मूल प्रवाहीकरण गर्न र सबै निकाय तथा तहलाई विपद् पूर्व तयारीमा केही बजेट विनियोजन गर्न मद्दत पुग्दछ। तथापि तत्काल जिल्ला समन्वय समितिबाट पारित हुन नसके जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले अनुमोदन गरी कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ।

१४- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ

- (क) परिषद्, कार्यकारी समिति तथा प्रदेश समितिबाट स्वीकृत नीति, योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, गराउने,
- (ख) जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गर्ने, गराउने,
- (ग) जिल्ला स्तरमा रहेको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सञ्चालनमा सबलीकरण गर्ने,

- (घ) उपलब्ध स्रोतको उच्चतम प्रयोग तथा प्रवाह गरी विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोजी तथा उद्धार गर्ने,
- (ङ) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड अनुसार राहत वितरण गर्ने, गराउने तथा जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयलाई सोही अनुसार राहत वितरण गर्न लगाउने,
- (च) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार यातायात तथा मानिसको आवत जावतमा नियन्त्रण गर्ने,
- (छ) विपद्का कारण सिर्जित फोहोर तथा अन्य अनावश्यक वस्तु हटाउने वा हटाउन लगाउने,
- (ज) विपद्को समयमा मृत्यु भएका मानिसको शव तथा जनावरको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,
- (झ) आपत्कालीन अवस्थामा विपद् प्रभावित व्यक्तिहरुको लागि आश्रय गृहको व्यवस्था गर्ने,
- (ञ) विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुन सक्ने गरी सुरक्षा निकायलाई दुरुस्त राख्न लगाउने,
- (ट) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी, खाद्यान्न, लत्ताकपडा तथा औषधि उपचार जस्ता अत्यावश्यक वस्तुको प्रबन्ध गर्ने,
- (ठ) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल आवश्यक पर्ने अस्थायी भौतिक संरचनाहरुको निर्माण गर्न लगाउने,
- (ड) विपद्को अवस्थामा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध सरकारी, गैरसरकारी एवं निजी यातायातका साधन, यन्त्र, सरसामान, खाद्य सामान आदि कानून बमोजिम नियन्त्रणमा लिई प्रयोग गर्ने वा गर्न लगाउने,
- (ढ) विपद्को जोखिममा रहेका वा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा रहेका असुरक्षित भवनहरु भत्काउन लगाउने,
- (ण) असुरक्षित भवन तथा स्थानमा रहेका विपद् प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने,
- (त) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा स्वयंसेवक, विशेषज्ञ तथा परामर्शदातालाई परिचालन गर्ने र सोको सुपरिवेक्षण गर्ने,
- (थ) राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुबाट गरिने उद्धार तथा राहत एवं सहयोग आदि क्रियाकलापको समन्वय गर्ने,
- (द) विपद्को समयमा खोज, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभ सम्बन्धी कार्यको लागि स्थानीय तह लगायत सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गर्ने,
- (ध) विपद् पश्चात आउन सक्ने सहायक प्रकोपहरुको न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कार्यहरु गर्ने,
- (न) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा सडकग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्नु पर्ने अवस्था रहेमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (प) विपद् सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने,
- (फ) उद्धार तथा राहत कार्यक्रमको प्रगति विवरण प्राधिकरणमा पठाउने,
- (ब) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने, गराउने ।
- (३) जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय, बैठक सम्बन्धी कार्यविधि र अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१५- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार (दफा ११ को उपदफा २ न.)

- १) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,
२. स्थानीय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, पूर्व सूचना प्रणाली, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समुन्वय,
३. स्थानीय तटबन्ध, नदी र पहिरोको नियन्त्रण तथा नदीको व्यवस्थापन र नियमन,
४. विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा बस्तीहरुको पहिचान र स्थानान्तरण,
५. विपद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय, संघसंस्था तथा नीजि क्षेत्रसंग सहयोग, समन्वय र सहकार्य,
६. विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन,
७. विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी स्थानीय स्तरका आयोजनाको, तर्जमा कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,
८. विपद् पश्चात स्थानीय स्तरको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण,
९. स्थानीय स्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,
१०. स्थानीय आपतकालिन कार्यसञ्चालन प्रणाली,
११. समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम र सञ्चालन,
१२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य ।

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार (ऐन को दफा १७, २)

- १) गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाको प्रमुखको अध्यक्षतामा प्रत्येक गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा तोकिए बमोजिमको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।
- २) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।
 - क) परिषद्बाट स्वीकृत राष्ट्रिय नीति तथा योजना एवम् कार्यकारी समिति र प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत एकीकृत तथा क्षेत्रगत नीति योजना र कार्यक्रम अनुरूप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
 - ख) स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न लगाउने ।

- ग) सरकारी, नीजि एवम् गैरसरकारी संस्था, स्थानीय स्वयंसेवक, लगायत सम्बन्धित सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने ।
- घ) स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालक तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था मिलाउने ।
- ङ) भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवन संहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने ।
- च) स्थानीय समुदायलाई विपद्प्रति जागरुक बनाउन, विपद्संग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न तथा विपद्को घटना हुनासाथ प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुन बडा वा समुदाय स्तरमा विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने ।
- छ) विपद् प्रतिकार्यका लागि आपतकालिन नमूना अभ्यास गर्ने गराउने ।
- ज) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार तथा राहतको व्यवस्था गर्ने ।
- झ) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा सार्वजनिक संस्था तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानले यस ऐन बमोजिम कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने ।
- ञ) स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा पुर्व चेतावनी प्रणालीको विकास र सञ्चालन गर्ने गराउने ।
- ट) स्थानीय स्तरमा आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।
- ठ) विपद्मा परि हराएका, बिग्रेका वा नष्ट भएका कागजातको यकिन तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी राख्न लगाउने ।
- ड) विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारको पहिचान, स्तर निर्धारण तथा परिचयपत्र वितरण गर्ने गराउने ।
- ढ) विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने गरी वारुण यन्त्र लगायतका अन्य उपकरण हरू तयारी हालतमा राख्न लगाउने ।
- ण) कार्यकारी समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने गराउने ।
- त) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने गराउने ।
- ३) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय बैठक सम्बन्धी कार्यविधि र अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१६- कार्यान्वयन

विपद् उत्थानशील समुदाय

विपद् उत्थानशील समुदाय भनेको प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक प्रकोपको जोखिमहरुबाट सुरक्षित रहेको, विपद्को समयमा आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरुको पहुँचमा रहेको, विकास निर्माणका कार्यमा विपद्को सम्भावित जोखिमहरु घटाउने विधिलाई अपनाइएको, शिक्षित र विपद्का समयमा सहज रुपमा सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सफल, र विपद् पश्चात सो विपद्को तनाव बाट सहज रुपमा दैनिक जिवन यापनमा फर्कन सक्ने समुदायलाई नै विपद् उत्थानशील समुदायको रुपमा लिन सकिन्छ ।

संस्थागत संरचना

विपद्जोखिम न्यूनिकरणका कार्यलाई दिगो र प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन र आवश्यक निर्णय प्रक्रियामा सक्रिय सहभागिता कायम हुन सक्ने प्रकारको समुदाय, नगरपालिका र गाउँपालिका तहमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिकरण सहितको बलियो सङ्गठनात्मक संरचना रहेको समुदायलाई उत्थानशील समुदाय मान्न सकिन्छ ।

समन्वय र साभेदारी

नगरपालिका तथा गाउँपालिका, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालय, प्रदेश कार्यालय र केन्द्रीय तहका सरकारी निकायका साथै विभिन्न सामाजिक सङ्घसंस्था वा नागरिक समाजसंग सम्बन्धित संस्था तथा समूहसंग सशक्त समन्वय गर्दै विपद्जोखिम न्यूनिकरणमा प्रभावकारी समन्वय र साभेदारी गर्न सक्ने, सक्षम समुदायलाई विपद् उत्थानशील समुदाय भनिन्छ ।

पूर्वचेतावनी प्रणाली

समुदायले सजिलै संग प्रयोग गर्न, मर्मतसम्भार गर्न र संरक्षण गर्न सक्ने समुदायमा आधारित पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापना भएको समुदाय विपद् उत्थानशील समुदाय मानिएको छ ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना

नगरपालिका, गाउँपालिका, वडा पालिका र समुदाय तहको कार्यान्वयनयोग्य विपद्जोखिम व्यवस्थापन तयार भएको समुदाय जसले विपद् पुर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनःस्थापन र पुनर्निर्माणजस्ता आधारभूत विषयवस्तु समावेश भएको र कार्यान्वयन गर्न सकिने प्रकारको योजनालाई प्रभावकारी योजनाको रुपमा लिइन्छ ।

प्रशिक्षित जनशक्ति

कुनै पनि प्रकारको विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि दक्ष विभिन्न प्रकारका कार्यदल रहेको र त्यस्ता कार्यदलमा आवद्ध व्यक्तिहरु विपद्को सम्भावना देखिएमा तत्काल उद्धारका लागि सो क्षेत्रमा परिचालन हुन सक्ने कार्यदल सहितको जनशक्ति रहेको समुदायलाई विपद् उत्थानशील समुदाय भनिन्छ ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोष

नगरपालिका तथा गाउँपालिका तहमा विपद्जोखिम व्यवस्थापन कोषको स्थापना भएको हुनुपर्ने जसको परिचालन विपद् जोखिम व्यवस्थापन, जोखिम न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनःस्थापनका लागि मात्र उपयोग गर्ने संस्थागत व्यवस्था स्थापित भएको हुनु आवश्यक छ।

भवन निर्माण संहिता पालना गर्ने

नेपाल भूकम्पीय जोखिमका हिसावले संवेदनशिल मुलुक को रूपमा रहेको कारण पनि भूकम्पबाट सुरक्षित रहन प्रत्येक परिवारले आफ्नो घर निर्माण गर्दा भूकम्प प्रतिरोधात्मक विधिको प्रयोग गरेर बनाएको भएमा त्यस्तो समुदायलाई पनि विपद्उत्थानशील समुदाय मानिन्छ।

खानेपानी र सरसफाइको व्यवस्था भएको

विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनका अनुसार विश्वमा विरामी भएर अस्पताल जानेमध्ये करिब ८० प्रतिशत मानिस पानीका कारण उत्पन्न रोगको शिकार हुन्छन्। त्यसैले गाउँ घरमा स्वस्थ जीवनका लागि खानेपानी र सरसफाइको उचित प्रबन्ध भएको हुनुपर्छ। यसको लागि उपयुक्त शौचालय, शुद्ध खानेपानीको आपूर्ति र फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन प्रमुख कुरा हुन्। यी व्यवस्था भएको समुदाय सुरक्षित र विपद् उत्थानशील समुदायको रूपमा लिन सकिन्छ।

१७- अनुसूचीहरू :

अनुसूची : २ विपद् सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) तथा संस्थाको विवरण :

क्र.सं.	नाम	संस्था	पद	टेलिफोन नं.	मोबाइल नं.
१	खगेन्द्र भारती	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रशासकीय अधिकृत	०९५५२०२३३	९८५८७८२०००
२	मोहन बहादुर साउद	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रहरी निरीक्षक	०९५५२०१०१	९८५८७९९६११
३	खिल बहादुर राना	हनुमानध्वज गुल्म	सेनानी	०९५५२०१०५ ०९५५२०२००	९८६३०२९०२२ ९८२२६५७१३५
४	गणेश बहादुर शाह	सशस्त्र प्रहरी बल नं.५१ गुल्म हे.क्वा. बैतडी	स. प्र.ना.उ.		९८५११४२१७४
५	अमर सिंह कार्कि	दशरथचन्द्र नगरपालिका	नायब सुब्बा		९८४८९७१९६६
६	महेश राज पन्त	पाटन नगरपालिका	नायब सुब्बा		९८४१००१८९७
५	प्रविन धानुक	पुर्चौडी नगरपालिका	आई.टी. अफिसर		९८५८७८९६९६
६	प्रयाग राज पन्त	मेलौली नगरपालिका	नायब सुब्बा		९८४८८३२६०२
७	गणेश दत्त जोशी	दोगडाकेदार गाउँपालिका	सहायक पाचौं		९८४८७७२२३२
८	पुरुषोत्तम नाथ	डिलाशैनि गाउँपालिका	सहायक पाचौं		९८४८८५७४४०
९	सुरेश सार्कि	पञ्चेश्वर गाउँपालिका	सहायक पाचौं		९८६९५३५३०५
१०	लक्ष्मी दत्त जोशी	शिवनाथ गाउँपालिका	रोजगार संयोजक		९८६८४८६३९६
११	सुरेन्द्र सिंह धामी	सुर्नया गाउँपालिका	रोजगार संयोजक		९८५८४२२०५९

क्र.सं.	नाम	संस्था	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१२	शोभा जोशी	सिगास गाउँपालिका	अधिकृत छैटौं		९८६८५६९९९२
१३	भीम दत्त पाण्डेय	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	सभापती		

अनुसूची : २ बैतडी जिल्ला अन्तर्गतका कार्यालयमा रहेका गाडीहरु का सवारी चालकहरुको विवरण :

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	सवारी चालकको नाम	टेलिफोन नं./ सम्पर्क नं.	कैफियत
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	दिपक दत्त पन्त	९८४८७३९६३४	
२	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय	धर्म चन्द	९८६८८०७९३५	
३	डिभिजन सडक कार्यालय, पाटन	चन्द्रि धामी	९८४८७७३९३५	
४	डिभिजन सडक कार्यालय, पाटन	किशोर भट्ट	९८६८८३५७८४	
५	बृहद जलाधार व्यवस्थापन केन्द्र, महाकाली, पाटन	प्रकास महर	९८५८७८२०००	
६	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	गोवरदन राना	९८४८८७६०१०	
७	डिभिजन वन कार्यालय	मदन राज भट्ट	९८४८८४५५८९	
८	पूर्वाधार विकास कार्यालय	विर बहादुर मगर	९८६८५६०७९६	
९	पूर्वाधार विकास कार्यालय	राम दत्त जोशी	९८४८८३७३६५	
१०	जलस्रोत विकास तथा सिचाई डिभिजन कार्यालय, पाटन	हर्क विष्ट	९८६८५७३६८५	
११	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय	हेमराज भट्ट	९८६९५६३०२९	
१२	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय	अर्जुन रोकाया	९८४८४७२५७३	
१३	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	नारायण सिंह धामी	९८४८८७६२६८	
१४	जिल्ला अस्पताल	कृष्णदेव भट्ट	९८४८८७६२२२	
१५	स्वास्थ्य कार्यालय	चन्द्र सिंह कार्की	९८४८८५३२६९	
१६	कृषि ज्ञान केन्द्र	हरिस नाथ	९८४८७७९१८९	
१७	भेटेरेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	राजेन्द्र प्रसाद भट्ट	९८४८७४९९२५	
१८	सुख्खा फलफुल विकास केन्द्र, सतबाभ	राजु टेरे	९८९४८२७३६९	
१९	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	जय बहादुर महारा	९८६५७९३०८४	
२०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	चन्नर औजी	९८०६४८५३९६	
२१	नेपाल टेलीकम कार्यालय	नरेन्द्र सिंह कार्की	९८६८८५४७३९	
२२	भीमदत्त पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, पाटन	दलिप सिंह वुडाल	९८४४६७५२७४	
२३	नगर खानेपानी आयोजना	सुरत जोशी	९८६५६२४५५२	
२४	सडक डिभिजन कार्यालय, टिप्र	उद्धव विष्ट / किशोर भट्ट	९८६०५४९२६७ / ९८६८८३५७८४	

अनुसूची ३ आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र एवं विपद व्यवस्थापन कोषको मौज्जात रकम

क्र. सं.	कार्यालय /स्थानिय तह / संस्था	आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र को स्थापना	विपद व्यवस्थापन कोषमा मौज्जात रकम रु.	कैफियत
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	भएको	२२,८५,०००।००	
५	दशरथचन्द्र नगरपालिका	नभएको	२५,००,०००।००	
६	पाटन नगरपालिका	नभएको	१५,००,०००।००	
७	पुरचौडी नगरपालिका	नभएको	५०,००,०००।००	
८	मेलौली नगरपालिका	नभएको	६१,००,०००।००	
९	दोगडाकेदार गाउँपालिका	नभएको	३,५०,०००।००	
१०	डिलाशैनि गाउँपालिका	भएको	५,००,०००।००	
११	पञ्चेश्वर गाउँपालिका	नभएको		
१२	शिवनाथ गाउँपालिका	नभएको	३०,३८,२७०।५९	
१३	सुर्नया गाउँपालिका	नभएको	५,००,०००।००	
१४	सिगास गाउँपालिका	नभएको	७०,००,०००।००	
१५	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	----	५०,०००।००	५० परिवार को लागि राहत सामग्री भण्डारण रहेको

अनुसूची ४ बैतडी जिल्ला भित्र रहेका हेली पेडहरूको विवरण :

सि.नं.	हेलिप्याडको विवरण				सैनिक गैह्य सैनिक/
	जिल्ला र स्थान	Longitude	Latitude	Night Landing Facility भए/नभएको	
१	बैतडी जिल्ला दगढी ४.पा.न. बैतडी	८०°२५'४०"	२९°३३'२०"	नभएको	सैनिक
२	दशरथचन्द्र न.पा.४ टुडिखेल	८०°२५'३३"	२९°३३'१६"	नभएको	सैनिक
३	पञ्चेश्वरगा.पा-३ कुलाउ	८०°१९'१४"	२९°२४'३९"	नभएको	गैह्य सैनिक
४	सिगास गा.पा .९ चौखाम	८०°४७'४८"	२९°२९'०८"	नभएको	गैह्य सैनिक

५	सिगास गा.पा .७ शिवलिङ्ग	80°50'27"	29°27'21"	नभएको	गैह्य सैनिक
६	पुर्चौडी न.पा .१ हाट	80°42'06"	29°36'10"	नभएको	गैह्य सैनिक
७	पुर्चौडी न.पा.५ कुवाकोट	80°44'23"	29°36'15"	नभएको	गैह्य सैनिक
८	पुर्चौडी न.पा.३ नकाली	80°43'01"	29°36'18"	नभएको	गैह्य सैनिक
९	पाटन न.पा .४ पाटन	80033'11"	29°27'49"	नभएको	गैह्य सैनिक
१०	डिलाशैनी गा.पा.-३ लेक	80°36'17"	29°41'21"	नभएको	गैह्य सैनिक
११	सुर्नया गा.पा.-२ सिउडे	80°31'21"	29°30'40"	नभएको	गैह्य सैनिक
१२	दोगडाकेदार गा.पा.-१ रिम	80°33'21"	29°37'07"	नभएको	गैह्य सैनिक

बैतडी जिल्ला भित्र रहेको (Open Space) एयरपोर्टहरुको विवरण

सि.नं.	न.पा/गा.पा .वडानं .सहित	Open Space रहेको स्थान	Map Sheet Number	क्षेत्रफल (m ²)	कैफियत
१	पाटन न.पा ४	पाटन	298006D	करिब ७५०वर्ग मिटर	
२	पुर्चौडी न.पा १	हाट	298006 D	करिब ६५० वर्ग मिटर	

अनुसूची ५ वैतडी जिल्लाको मनसुन पुर्वतयारी/उद्धारका लागी उपलब्ध स्रोत साधनहरु

(Search And Reschu Matrials) -(SAR) को विवरण

SAR सामग्रीहरुको हकमा सम्बन्धीत स्थानिय तह र जिल्ला प्रशासन कार्यालय संग सम्पर्क तथा समन्वय गर्नुपर्ने छ।

सि.नं.	राहत सामग्री तथा उपकरणको नाम	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडी	सब्र प्रहरी बल नं ५१ गुल्म	हनुमान ध्वज गुल्म	दशरथचन्द्र नगरपालिका	पाटन नगरपालिका	पुर्चौडी नगरपालिका	मेलौली नगरपालिका	शिवनाथ गाउपालिका	पंवेश्वर गाउपालिका	दोगडा केदार गाउपालिका	डिलासैनी गाउपालिका	सुर्नया गाउपालिका	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, बैतडी	जम्मा
१	हसिया		१४		१											१५
२	नाईइलन डोरी(रोल)		१२	१०	३	५	३				१०					४३
३	चाइनिजरोप				१											१
४	हेन्ड माईक	१	४		१		२									७
५	कटन डोरी मिटर,१४०	१														१
६	म्याट्रेस				२											२
७	जेनरेटर	१														१

सि.नं.	राहत सामग्री तथा उपकरणको नाम	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडी	सब्र प्रहरी बल नं ५१ गुल्म	हनुमान ध्वज गुल्म	दशरथचन्द्र नगरपालिका	पाटन नगरपालिका	पुर्चौडी नगरपालिका	मेलौली नगरपालिका	शिवनाथ गाउँपालिका	पंचेश्वर गाउँपालिका	दोगडा केदार गाउँपालिका	डिलासैनी गाउँपालिका	सुर्नया गाउँपालिका	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, बैतडी	जम्मा
८	Frist Aid किट बक्स	३	३				५				१					१२
९	पूली	१														१
१०	रेसिपोकेटिग स	१														१
१२	बोल्ड कटर/फलाम काटने	१			१											१
१३	चेन स पेट्रोल	१		१	१											२
१४	वाकीटकी, बेस सेट	१														१
१५	वाकीटकी, हेन्ड सेट	२														२
१६	सेफ्टी बेलट	१														१
१७	माउनटेनिग रोप			२												२
१८	हेल्मेट फोरमाउनटेनिग रेस्क्युय			२												२
१९	Shovel			२	१५											२
२०	Screw lock Carbineer			३	५											३
२१	Ascender			१												१
२२	Autolock carabineer			३												३
२३	Figure and Descender			२												२
२४	Self Breaking			२												२
२५	Hand Lamp			२												२
२६	Prussice Rrpe Loopedling			२												२
२७	Sit harness			५	३											५
२८	Pully Single			२												२
२९	प्रशिक कोड				१०											१०
३०	प्याडल				४											४
३१	वाटर हेल्मेट				६											६
३२	लाइफ लाईन रोप [१०० मिटर]				१											१
३३	श्रो व्याग			५	५											९

सि.नं.	राहत सामग्री तथा उपकरणको नाम	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडी	सब्र प्रहरी बल नं ५१ गुल्म	हनुमान ध्वज गुल्म	दशरथचन्द्र नगरपालिका	पाटन नगरपालिका	पुर्चौडी नगरपालिका	मेलौली नगरपालिका	शिवनाथ गाउँपालिका	पंचेश्वर गाउँपालिका	दोगदा केदार गाउँपालिका	डिलासैनी गाउँपालिका	सुर्नया गाउँपालिका	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, बैतडी	जम्मा
३४	सिट हार्नेस				३											३
३५	रेस्कु ब्यागबोर्ड				१											१
३६	बोडी हार्नेस				३											३
३७	डायनामिक रोप				१											१
३८	स्टातिक रोप				२											२
३९	गिरि गिरि				१											१
४०	सेल्फब्रेकिंग डिसेनडर				१											१
४१	डबल रेस्क्यु पुल्ली				३											३
४२	लाइफ बोर्ड			२	१											३
४३	कम्बल				२											२
४४	साइरन	१														१
४५	चाइनिज लाइट	२														२
४६	छाता				२											२
४७	सिडी/भर्याड	१			१											१
४८	फरुवा		२३	१५	१५	३										४६
४९	गैटी [पिक]		२९	१५	१५	४	१									५५
५०	बेल्ला		२४		१५	४										२८
५१	ठ्युब	१	६		८						२					१७
५२	बालटिन[फलाम]				२											२
५३	बन्चरो		१५	२	२											१८
५४	गल, सब्बल	२	२३	४	२	६	३									४०
५५	पानी बुट, गम बूट	१	१४	२३	२०											५७
५६	पाल	१५														१५
५७	लाईफ ज्याकेट/ एप्रोन		३८	३५	२५	१२					८					१२३
५८	त्रीपाल		१०			३										१३

सि.नं.	राहत सामग्री तथा उपकरणको नाम	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडी	सब्र प्रहरी बल नं ५१ गुल्म	हनुमान ध्वज गुल्म	दशरथचन्द्र नगरपालिका	पाटन नगरपालिका	पुर्चौडी नगरपालिका	मेलौली नगरपालिका	शिवनाथ गाउँपालिका	पंचेश्वर गाउँपालिका	दोगदा केदार गाउँपालिका	डिलासैनी गाउँपालिका	सुर्नाया गाउँपालिका	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, बैतडी	जम्मा
५९	फायर प्रुफ सुट		११		२											११
६०	हेड लाईट	३	११	१५	१५											४६
६१	टर्च		११		१		४									१७
६२	वाटर बोतल			१०	१४											२४
६३	हाते आरी		५								१					७
६४	स्टेचर	१	३७	४	२					५						४८
६५	Fire Extinguisher - 4kg/6kg		६	४	४											१०
६६	Back Pack Pump(21)				२											२
६७	हेल्मेट	२०	२३	४५	२०	१२	२				१२					१३४
६८	फरमेन टेन्ट		७													७
६९	फायर स्वाटर	५	४	४	५											१८
७०	फायर रेक	५														५
७१	फायर एक्स होइ	२														२
७२	फायर रेक होइ	६														६
७३	रेगुलेटर										२					२
७४	जुमर				२											२
७५	पट्टी										५०					५०
७६	गलोभ्ज पेयर			२५	२५						६					४४
७७	नी स्पोटर										५					५
७८	क्याराबिना			५												१८
७९	अक्सिजन ग्यास सेट										१					१
८०	डेन्जर कटन										२					२
८१	रेनकोट										५					५
८२	हेड टर्च				१५											१५
८३	फेस मास्क															१३

सि.नं.	राहत सामग्री तथा उपकरणको नाम	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडी	सब्र प्रहरी बल नं ५१ गुल्म	हनुमान ध्वज गुल्म	दशरथचन्द्र नगरपालिका	पाटन नगरपालिका	पुर्चौडी नगरपालिका	मेलौली नगरपालिका	शिवनाथ गाउँपालिका	पंचेश्वर गाउँपालिका	दोगदा केदार गाउँपालिका	डिलासैनी गाउँपालिका	सुर्नया गाउँपालिका	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, बैतडी	जम्मा
८४	फायर बूट															१३
८५	सौकस पेयर															१३
८६	सौकस															९
८७	साबेल /बेल्ला			१५	१५	४	५									३६
८८	त्तिर्पाल									१२						१४
८९	सिट्टि										६					८
९०	झोला										१					१
९१	हेगजा बिलेड										१					१
९२	ज्याकेट				२						२०					२०
९३	जम्प सुट	१३		१०												२३
९४	हेल्मेट फोर माउन्टेन् रेस्क			२												२
९५	Full Body Harness			३	३											३
९६	सर्च लाईट			१	१											१
९७	लेडर			१	१											१
९८	हाईड्रलोक जेक			१	१											१
९९	गेस मास्क			५	५											५
१००	मेगाफोन			१	१											१
१०१	फायर ब्लंकेट			१	१											१
१०२	हेल्मेट विद भिजर			१०	१०											१०
१०३	रेस्कुरोप १०० मिटर			१	१											१

अनुसूची ५ निर्माण व्यवसायी संघ, बैतडी अन्तर्गत रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीको विवरण

निर्माण व्यवसायी संघ, बैतडीका सम्पर्क व्यक्ती :बिकाश चन्द (महासचिव)				
सम्पर्क नं. : ९८५११६३९७५				
सि.नं.	निर्माण व्यवसायीको नाम, ठेगाना र सम्पर्क नं.	खोज तथा उद्धार सामग्रीको विवरण	उपकरणको नं. र उपलब्ध हुने स्थान	चालकको नाम र मोबमइन नं.
१	ग्वालेक निर्माण सेवा प्रा.लि. द.न.पा.४ गोठालापानी सुरेश चन्द ९८०१३९३७९६	डोजर/स्काइभेटर	वा.३ ख १८१३ दशरथचन्द नगरपालीका	दिपक भट्ट ९८६५९०९२३४
२	ईन्द्र धनु निर्माण सेवा सुर्नया गाउपालीका हटैराज धन बहादुर चन्द ९८४८७७२१९५	स्कामइभेटर	वा ३ क २४० सुर्नया गाउपालीका	लक्ष्मण बोहरा ९८५११६३२८५
३	बिग बि एण्ड कम्पनी द.न.पा.४ गठी बिकाश चन्द ९८५११६३९७५	डोजर	से १ क ११७१ दशरथचन्द नगरपालीका	बिरेन्द्र धामी ९८५८७८११७१
४	रोयल निर्माण सेवा द.न.पा.१ गुरुखोला नन्द राज भट्ट ९८४८८४५३०६	डोजर	से १ क ३९४ सतवाभ मुस्याचौर द.न.पा.	लोके धामी ९८६५६५३०५२
५	रोयल निर्माण सेवा द.न.पा.१ गुरुखोला नन्द राज भट्ट ९८४८८४५३०६	स्काइभेटर	से १ क ८१४ सतवाभ मुस्याचौर द.न.पा.	पदम ऐर ९८६४७५६८५४
६	कैलाश कन्सट्रक्सन द.न.पा.५ मार्कडगाउ दान सिंह रावल ९८४८८९०९८४	स्काइभेटर	वा.२ ख ६४५८ पाटन नगरपालीका	राम विष्ट ९८४३७७४५३७
७	कैलाश कन्सट्रक्सन द.न.पा.५ मार्कडगाउ दान सिंह रावल ९८४८८९०९८४	डोजर	से.१ क ९७५ मेलौली नगरपालीका	लोकेन्द्र साउद
८	कुवर निर्माण सेवा पु.न.पा. कुवाकोट दमन कुवर ९८४८७५७५२८	डोजर	से.१क ४७३ पुरचौडी नगरपालीका	रमेश भण्डारी
९	प्रमोद कन्सट्रक्सन पा.न.पा. बैतडी दिपेन्द्र चन्द ९८४८८०३९०२	स्काइभेटर	से१ क ७१८ पाटन नगरपालीका	परमोद मगर ९८४५३३३५३४
१०	एस के निर्माण सेवा मदन मोहन विष्ट ९८५१२३७९३३ पा.न.पा. बैतडी	स्कामइभेटर	वा २ क २०६५ पाटन नगरपालीका	प्रेम कार्की

अनुसूची ६

जिल्ला प्रशासन कार्यालय र उद्योग वाणिज्य संग बैतडीका विच आपतकालिन खाद्य आपूर्तिका लागि भएको समझदारी पत्र ।

FOOD BANK स्थापना सम्बन्धमा जि.प्र.का. र उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडी बीच भएको सम्झौदारी पत्र, २०७९

विपद् नियोजित हुँदैन । यसले नियमित संरचनामा क्षति पुऱ्याउँछ । संकटको घडीमा एकातिर सुरक्षित बसोबास स्थल र लता कपडाको अभाव हुन्छ भने अर्कोतिर खाद्य संकट देखा पर्दछ । देशभरको अनुभवले Logistic Support को लागी प्रशस्त सहयोग जुट्ने गरेको पाईन्छ । तर खाद्य पदार्थको आपूर्तिमा भने अधिक कमजोरी रहेको देखिन्छ । त्यसैले मानिसको प्राण रक्षाको लागि खाद्य पदार्थ पूर्ति गरिनु चुनौतिपूर्ण कार्य हो । यही विषयको गंभीरतालाई मनन गरी विपद् पछिको संकट सामना गर्नका लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय र उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडीबीच यो समझदारी गरिएको छ ।

१. उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडीले खाद्य पदार्थ आपूर्तिकर्ताको छनौट गर्ने छ । छनौटबाट सदस्य श्री जनक राज जोशी का प्रोपाइटर श्री आर्दश स्टेशनरी एण्ड सप्लायसलाई यो जिम्मेवारी प्रदान गरिनेछ । निजले FOOD BANK को Stock लाई मौज्जातका रुपमा नराखी POOL का रुपमा राखेका हुनेछन् ।
२. यो समझदारी अनुसार प्रति व्यक्ति (५ वर्षमाथी) का लागि ३ दिन पुग्ने गरी खाद्यान्नको व्यवस्था गरिने छ । जसमा १ के.जि. चिउरा, ३ प्याकेट चाउचाउ, ३ गोटा विस्कट र आधा केजी दालमोट सहितको प्याकेट उपलब्ध गराइने छ ।
३. बुदा नं.१ मा तोकिएको प्रोपाइटरले विपद्को समयमा उद्योग वाणिज्य संघ र जिल्ला प्रशासन कार्यालयको संयुक्त आग्रहमा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खाद्यान्नको प्याकेट तत्काल उपलब्ध गराउनेछन् । यस वर्ष २०७९/८० मा विपद् परेमा ५०० व्यक्ति सम्मको लागि हुने खर्च उद्योग वाणिज्य संघ बैतडीले व्यहार्नेछ ।
४. बुदा नं. २ मा उल्लेखित प्रति प्याकेट को जम्मा मूल्य रु. २५० प्रति व्यक्ति हुने छ । साथै विपद्मा परेका २०० व्यक्तिका लागि जम्मा रु. २,५०,००० खर्च गरिनेछ ।
५. उद्योग वाणिज्य संघ बैतडीले सबै न.पा./गा.पा. मा बुदा नं. २ मा उल्लेख भए बमोजिम खाद्यान्न बैंक स्थापनाका लागि जिल्ला समन्वय समितिसंग समन्वय गरी प्रोपाइटरको छनौट गर्न सक्ने छ ।

श्री जनक राज जोशी
सदस्य
उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडी

सुरेश पन्थी
प्र.जि.अ
जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी

इति संवत् २०७९ साल वैशाख २० गते रोज ३ शुभम् ।

अनुसूची ७

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक कार्यदल, २०७९

क्र.स	कार्यदल	नाम	पद	कार्यालय	सम्पर्क नं.
१	संयोजक	खगेन्द्र भारती	प्रशासकीय अधिकृत	जिल्ला प्रशासन कार्यालय बैतडी	९८५८७८२०००
२	सदस्य	शंकर बहादुर बोहरा	प्रशासकीय अधिकृत	जिल्ला प्रशासन कार्यालय बैतडी	९८४३२९५५६५
३	सदस्य	लोकेश शाह	कार्यकारी निर्देशक, ORDS/ परामर्शदाता (UNFPA/FAYA)	अप्सनफोर रिसर्च एण्ड डेभलभमेण्ट अन सस्टेनेबिलिटी, बैतडी	९८५८४४०९९९ ९८४८७४६८५५
४	सदस्य	सुरेन्द्र देव भट्ट	कम्प्यूटर अपरेटर	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८४८७२२४६४

अनुसूची ८ नेपाल पत्रकार महासंघ (जिल्ला शाखा, बैतडी, अन्तर्गत कार्यरत पत्रकारहरूको विवरण)

S.N	Name	Contact	Email	Media
1	Prem Bhat	9848860123	mayalu.prem@gmail.com	Mountian Television
2	Nari Badu	9858781415	badunari@gmail.com	Nepal Television
3	Amar Bhattarai	9858752016	bhattaraiaamar68@gmail.com	Naya Patrika
4	Bira Gadai	9848835893	bira.gadai@gmail.com	Nagarik Daily
5	Lokesh saud	9858752098	lokesh.saud@gmail.com	Kantipur Television
6	Laxmi Panday	9741046841	lpanday2070@gmail.com	Radio Nepal
7	basanta bist	9848746222	bistbasant@gmail.com	Surnaya times weekly
8	Gokarn dayal	9848843956	gk.dayal@gmail.com	Gorkhapatra Daily
9	Bhagirath Awasthi	9848729238	awasthi.bhagirath@gmail.com	Radio Niglashini
10	DB Chand	9848730263	devchand22@gmail.com	Arko patrika weekly
11	Mahan Chand	9848782010	weeklymahakali@gmail.com	Mahakalikhbar weekly
12	Binod Shing Bist	9749515259	binodbist2070@gmail.com	Nepal News Agency
13	Radio SansherFM	095520537	newssansher@gmail.com	Radio SansherFM
14	Radio SaugaatFM	095520512	saugaatfm_news@yahoo.com	Radio SaugaatFM
15	Radio NiglashiniFM	9858751094	anirudramidia@gmail.com	Radio NiglashiniFM
16	Ghansyam Pant	9848851200	sidharekha@gmail.com	Sidharekha.com
17	Ishwor Bohara	9860793274	ishwarboharaarj@gmail.com	Khabarpalika Daily
18	Tripti Shahi	9844864590	triptishahi50@gmail.com	kantipur Daily
19	Radhika Bhatt	9848770218	rbhatt977@gmail.com	Janaadarsa Weekly
20	Jayraj Awasthi	9868772048	jayrajwasthi@gmail.com	Ujyaalo
21	Cp Lohiya	9848832403	cplohiya94@gmail.com	Radio Nepal
22	Chandrakant Awasthi	9858477778	awasthymoon47@gmail.com	Niglashini FM
23	Radio SevenStar	095410027	radiosevenstar@gmail.com	Sevenstar

24	Radio Baitadi	9848887071	radiobaitadi@gmail.com	Baitadi
25	Mahesh Awasthi	9858752099		Gyalex TV
26	Laxman Bk	9848888686	bclaxman886@gmail.com	Melauli FM News
27	Janak Saud	9841689298	janaksaud518@gmail.com	PrimeTimes TV/Radio Baitadi
28	Radio Melauli	9858780555	radiomelauli@gmail.com	Radio Melauli

अनुसूची ९ बैतडी जिल्ला अर्न्तगत रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरण

एम्बुलेन्ससंचालन गर्ने संस्थाको नाम	एम्बुलेन्स रहने स्थान	एम्बुलेन्सको प्रकार	चालकको नाम	सम्पर्कनम्बर
दशरथचन्द्र नगरपालिका				
जिल्ला अस्पताल बैतडी	जिल्ला अस्पताल बैतडी	Type C	प्रकाश भट्ट	९८६४७५७७८९
जिल्ला अस्पताल बैतडी	जिल्ला अस्पताल बैतडी	Type C	कृष्ण देव भट्ट	९८४८८६२२२
थालिगाडा स्वास्थ्य चौकी	थालिगाडा स्वास्थ्य चौकी	Type C	मोहन नाथ	९८६५८४४६६९
देहिमाडौँ स्वास्थ्य चौकी	देहिमाडौँ स्वास्थ्य चौकी	Type C	बिरेन्द्र बोहरा	९८४८७०७४५७
दशरथचन्द्र स्मृति प्रतिष्ठान	द.न.पा.-५, सुन्दरखाली		हाल संचालन मा नरहेको	
पाटन नगरपालिका				
प्रा.स्वा. केन्द्रपाटन	प्रा.स्वा. केन्द्र पाटन	Type C	चतुर बहादुर चन्द्र	९८६०७३७५७८
मेलौली नगरपालिका				
मेलौली नगरपालिका	मेलौली नगरपालिका परिसर	Type C	गणेश सिंह नेगी	९८६५९८४२०९
सुर्नया गाउँपालिका				
सुर्नया गाउँपालिका	सुर्नया गाउँपालिका	Type C	रोशन चन्द्र	९८४८७९३५५९
सुर्नया गाउँपालिका	सुर्नया गाउँपालिका	Type C	हिक्मत ऐरी	९८५८७७५५४५
डिलाशैनी गाउँपालिका				
डिलाशैनी गाउँपालिका	डिलाशैनी गाउँपालिका		हाल संचालन मा नरहेको	
दोगाडाकेदार गाउँपालिका				
दोगाडाकेदार गाउँपालिका	खोच लेकबजार	Type C	बिर सिंह ऐरी	९८६५७९२६७६
पंचेश्वर गाउँपालिका				
पंचेश्वर गाउँपालिका	कुलाउ स्वास्थ्य चौकी		हाल संचालन मा नरहेको	
शिवनाथ गाउँपालिका				
शिवनाथ गाउँपालिका	स्वास्थ्य चौकी	Type B	धनविर सिंह धनाडी	९८६९९०७९५५

जिल्ला प्रशासन कार्यालय
जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र, बैतडी
District Emergency Operation Center, Baitadi
सम्पर्क नं. ०९५५२०५८३, ९८५८७८२०००
E-mail : deocbaitadi@gmail.com